Συλλογή της Νομολογίας

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (όγδοο τμήμα)

της 26ης Μαΐου 2016*

«Κρατική ενίσχυση — Πετρελαϊκή έρευνα — Έμμεση και απεριόριστη εγγύηση του Δημοσίου υπέρ του Institut français du pétrole (IFP) μέσω της μετατροπής του σε δημόσιο νομικό πρόσωπο βιομηχανικού και εμπορικού χαρακτήρα (EPIC) — Πλεονέκτημα — Τεκμήριο υπάρξεως πλεονεκτήματος»

Στις συνεκδικαζόμενες υποθέσεις T-479/11 και T-157/12,

Γαλλική Δημοκρατία, εκπροσωπούμενη αρχικώς από την E. Belliard, τον G. de Bergues, την B. Beaupère-Manokha και τον J. Gstalter, στη συνέχεια από την E. Belliard και τους G. de Bergues, J. Gstalter και S. Menez, στη συνέχεια από τους G. de Bergues, S. Menez, D. Colas και την J. Bousin, και, τέλος, από τους G. de Bergues, D. Colas και την J. Bousin,

προσφεύγουσα στην υπόθεση T-479/11,

IFP Énergies nouvelles, με έδρα το Rueil-Malmaison (Γαλλία), εκπροσωπούμενος αρχικώς από τους É. Morgan de Rivery και A. Noël-Baron, στη συνέχεια από τους É. Morgan de Rivery και E. Lagathu, δικηγόρους,

προσφεύγων στην υπόθεση T-157/12,

κατά

Ευρωπαϊκής Επιτροπής, εκπροσωπούμενης από τους B. Stromsky, D. Grespan και την K. Talabér-Ritz,

καθής,

με αντικείμενο προσφυγή δυνάμει του άρθρου 263 ΣΛΕΕ με αίτημα την ακύρωση της αποφάσεως 2012/26/ΕΕ της Επιτροπής, της 29ης Ιουνίου 2011, σχετικά με την κρατική ενίσχυση υπ' αριθ. C 35/08 (πρώην NN 11/08) που χορήγησε η Γαλλία στον δημόσιο οργανισμό «Institut français du pétrole» (ΕΕ 2012, L 14, σ. 1),

ΤΟ ΓΕΝΙΚΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (όγδοο τμήμα),

συγκείμενο από τους Δ. Γρατσία, Πρόεδρο, M. Kancheva και C. Wetter (εισηγητή), δικαστές,

γραμματέας: L. Grzegorczyk, υπάλληλος διοικήσεως,

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία και κατόπιν της επ' ακροατηρίου συζητήσεως της 8ης Οκτωβρίου 2015,

εκδίδει την ακόλουθη

* Γλώσσα διαδικασίας: η γαλλική.

Απόφαση

Ιστορικό της διαφοράς

1 Με την προσφυγή τους, οι προσφεύγοντες, η Γαλλική Δημοκρατία και ο IFP Énergies nouvelles (στο εξής: IFPEN), με την επωνυμία, πριν από τις 13 Ιουλίου 2010, Institut français du pétrole, ζητούν την εν όλω ακύρωση της αποφάσεως 2012/26/ΕΕ της Επιτροπής, της 29ης Ιουνίου 2011, σχετικά με την κρατική ενίσχυση υπ' αριθ. C 35/08 (πρώην NN 11/08) που χορήγησε η Γαλλία στον δημόσιο οργανισμό «Institut français du pétrole» (ΕΕ 2012, L 14, σ. 1, στο εξής: προσβαλλόμενη απόφαση).

2 Ο IFPEN είναι δημόσιος ερευνητικός οργανισμός, στον οποίον έχουν ανατεθεί τρεις αποστολές γενικού συμφέροντος, ήτοι, αποστολή έρευνας και αναπτύξεως στους τομείς της διεξαγωγής ερευνών για κοιτάσματα πετρελαίου και φυσικού αερίου, των τεχνολογιών διυλίσεως και πετροχημείας, αποστολή εκπαιδεύσεως μηχανικών και τεχνικών και αποστολή ενημερώσεως και τεκμηριώσεως των σχετικών τομέων (αιτιολογική σκέψη 14 της προσβαλλομένης αποφάσεως).

3 Εξάλλου, ο IFPEN έχει υπό τον άμεσο ή έμμεσο έλεγχό του τρεις εμπορικές εταιρίες, τις Axens, Beicip-Franlab και Prosernat, με τις οποίες έχει συνάψει αποκλειστικές συμφωνίες έρευνας και εκμεταλλεύσεως.

4 Μέχρι το 2006, ο IFPEN είχε τη μορφή νομικού προσώπου ιδιωτικού δικαίου, υπαγομένου, σύμφωνα με τις διατάξεις του γαλλικού δικαίου, στον οικονομικό και δημοσιονομικό έλεγχο της Γαλλικής Κυβερνήσεως. Δυνάμει του νόμου 2005-781, της 13ης Ιουλίου 2005, περί καθορισμού των κατευθύνσεων της ενεργειακής πολιτικής (*JORF* της 14ης Ιουλίου 2005, σ. 11570), ο IFPEN μετετράπη, από τις 6 Ιουλίου 2006, σε νομικό πρόσωπο δημοσίου δικαίου, ακριβέστερα σε δημόσιο οργανισμό βιομηχανικού και εμπορικού χαρακτήρα (στο εξής: EPIC) (αιτιολογικές σκέψεις 21 έως 23 της προσβαλλομένης αποφάσεως).

5 Από τη δικογραφία προκύπτει, κατ' αρχάς, ότι ο λόγος της μετατροπής αυτής ήταν η βούληση των γαλλικών αρχών να υπάρξει συνέπεια ανάμεσα, αφενός, στη φύση και τον τρόπο λειτουργίας του IFPEN και, αφετέρου, στον τρόπο χρηματοδοτήσεώς του. Συγκεκριμένα, στο μέτρο που η κύρια χρηματοδότηση του IFPEN προέρχεται από πίστωση του προϋπολογισμού, η μετατροπή αποσκοπούσε στην άρση της αποκλίσεως μεταξύ του ιδιωτικού δικαίου καθεστώτος του οργανισμού αυτού και της δημόσιας προελεύσεως σημαντικού μέρους των πόρων του. Περαιτέρω, η μετατροπή αυτή εντασσόταν στη διαδικασία ενοποιήσεως του καθεστώτος των γαλλικών ερευνητικών οργανισμών.

6 Όσον αφορά το νομικό καθεστώς των EPIC στο γαλλικό δίκαιο, έχει σημασία να διευκρινιστεί ότι οι οργανισμοί αυτοί συνιστούν κατηγορία νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου που ασκούν δραστηριότητες οικονομικής φύσεως. Διαθέτουν νομική προσωπικότητα διακριτή από αυτή του Δημοσίου και οικονομική αυτοτέλεια, καθώς και ειδικές κατ' ανάθεση αρμοδιότητες, περιλαμβανομένων εν γένει μιας ή περισσοτέρων αποστολών δημόσιας υπηρεσίας. Κατά το γαλλικό δίκαιο, τα νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου δεν εμπίπτουν στο κοινό δίκαιο των διαδικασιών αφερεγγυότητας, δυνάμει της γενικής αρχής του ακατασχέτου των δημοσίων αγαθών. Η αδυναμία εφαρμογής των διαδικασιών αφερεγγυότητας στους EPIC επιβεβαιώθηκε από τη νομολογία του γαλλικού Cour de cassation [ακυρωτικό δικαστήριο], η οποία διαμορφώθηκε βάσει του νόμου 85-98, της 25ης Ιανουαρίου 1985, περί δικαστικής εξυγιάνσεως και εκκαθαρίσεως των προβληματικών επιχειρήσεων (*JORF* της 26ης Ιανουαρίου 1985, σ. 1097).

7 Οι ιδιαιτερότητες του νομικού καθεστώτος των EPIC προσέλκυσαν την προσοχή της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, η οποία, με την απόφαση 2010/605/ΕΕ, της 26ης Ιανουαρίου 2010, σχετικά με την κρατική ενίσχυση C 56/07 (πρώην E 15/05) που χορήγησε η Γαλλία στην επιχείρηση la Poste (ΕΕ 2010, L 274, σ. 1, στο εξής: απόφαση La Poste), εξέτασε για πρώτη φορά το καθεστώς αυτό υπό το

πρίσμα των κανόνων που διέπουν τις κρατικές ενισχύσεις στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Με την απόφαση εκείνη, η Επιτροπή κατέληξε στο συμπέρασμα ότι, λόγω του καθεστώτος τους, οι EPIC απήλαυαν της έμμεσης και απεριόριστης εγγυήσεως του κράτους όσον αφορά τις οικονομικές τους δραστηριότητες με τη διάθεση δημοσίων πόρων. Το συμπέρασμα αυτό στηρίχθηκε στα ακόλουθα στοιχεία (αιτιολογική σκέψη 25 της προσβαλλομένης αποφάσεως και αιτιολογικές σκέψεις 20 έως 37 της αποφάσεως La Poste):

— οι διαδικασίες αφερεγγυότητας του κοινού δικαίου δεν εφαρμόζονται στους EPIC·

— αντιθέτως, οι EPIC υπάγονται στις διατάξεις του νόμου 80-539, της 16ης Ιουλίου 1980, σχετικά με τις χρηματικές ποινές που επιβάλλονται σε διοικητικά ζητήματα και σχετικά με την εκτέλεση των αποφάσεων από τα νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου (*JORF* της 17ης Ιουλίου 1980, σ. 1799), και των εφαρμοστικών του κειμένων. Οι διατάξεις, πάντως, αυτές ορίζουν ρητώς το κράτος ως την αρμόδια αρχή για την είσπραξη των οφειλών των δημοσίων οργανισμών που παρέχουν σημαντικές εξουσίες, όπως είναι η αυτεπάγγελτη έκδοση εντολής πληρωμής και η δημιουργία επαρκών πόρων, και θεσπίζουν την αρχή της έσχατης ευθύνης του κράτους για τις οφειλές των νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου·

— σε περίπτωση λύσεως και εκκαθαρίσεως ενός EPIC, εφαρμόζεται, κατά κανόνα, η αρχή της μεταφοράς των οφειλών στο κράτος ή σε άλλη δημόσια οντότητα, έτσι ώστε κάθε πιστωτής ενός EPIC να εξασφαλίζεται ότι δεν υπάρχει καμία περίπτωση διαγραφής της απαιτήσεώς του έναντι οργανισμού αυτού του τύπου·

— οι EPIC θα μπορούσαν να διαθέτουν προνομιακή πρόσβαση στους «λογαριασμούς προκαταβολών του Δημοσίου».

8 Με την απόφαση La Poste, η Επιτροπή έκρινε ότι η έμμεση και απεριόριστη εγγύηση του κράτους που είναι εγγενής στο καθεστώς της La Poste ως EPIC συνιστούσε κρατική ενίσχυση υπό την έννοια του άρθρου 107, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ, καθόσον παρείχε στη La Poste τη δυνατότητα να απολαύσει ευνοϊκότερων όρων πιστώσεως σε σχέση με τους όρους τους οποίους θα εξασφάλιζε εάν είχε αξιολογηθεί αποκλειστικώς βάσει των δικών της χαρακτηριστικών (αιτιολογικές σκέψεις 256 έως 300 της αποφάσεως La Poste).

9 Στο πλαίσιο της διαδικασίας που κατέληξε στην έκδοση της αποφάσεως La Poste, κατά τη διάρκεια του έτους 2006, οι γαλλικές αρχές ενημέρωσαν την Επιτροπή για τη μετατροπή του IFPEN σε EPIC. Η πληροφορία αυτή διαβιβάσθηκε στην Επιτροπή στο πλαίσιο διαδικασίας που κινήθηκε το 2005 και αφορούσε την εξέταση, υπό το πρίσμα των κανόνων που διέπουν τις κρατικές ενισχύσεις, δημόσιας χρηματοδοτήσεως την οποία χορήγησαν στο IFPEN οι γαλλικές αρχές (αιτιολογικές σκέψεις 1 έως 3 της προσβαλλομένης αποφάσεως).

10 Η Επιτροπή αποφάσισε τότε να διαχωρίσει την εξέταση του ζητήματος αν η μετατροπή του IFPEN σε EPIC μπορούσε να αποτελέσει κρατική ενίσχυση υπό την έννοια του άρθρου 107, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ από την εξέταση της δημόσιας χρηματοδοτήσεως του IFPEN. Έτσι, στις 16 Ιουλίου 2008, η Επιτροπή περάτωσε την εξέταση της δημόσιας χρηματοδοτήσεως που χορηγήθηκε στον IFPEN με την έκδοση της αποφάσεως 2009/157/ΕΚ, σχετικά με μέτρο ενίσχυσης που εφάρμοσε η Γαλλία υπέρ του ομίλου IFP [C 51/05 (πρώην NN 84/05)] (ΕΕ 2009, L 53, σ. 13). Την ίδια ημέρα, με απόφαση που δημοσιεύθηκε στην *Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης* (ΕΕ 2008, C 259, σ. 12, στο εξής: απόφαση για την κίνηση της επίσημης διαδικασίας), αποφάσισε να κινήσει την επίσημη διαδικασία εξετάσεως, σχετικά με την απεριόριστη εγγύηση του κράτους υπέρ του IFPEN και κάλεσε τα ενδιαφερόμενα μέρη να υποβάλουν παρατηρήσεις.

11 Με την απόφαση για την κίνηση της επίσημης διαδικασίας, η Επιτροπή επισήμανε, μεταξύ άλλων, ότι ο IFPEN αποκόμισε πλεονέκτημα από τη μετατροπή του σε EPIC κυρίως μέσω των θεωρούμενων ως ευνοϊκότερων όρων χρηματοδοτήσεως των οποίων απήλαυε στις κεφαλαιαγορές. Το πλεονέκτημα

αυτό, το οποίο χρηματοδοτείται από κρατικούς πόρους, συνιστά, κατά την Επιτροπή, κρατική ενίσχυση υπό την έννοια της ανακοινώσεως για την εφαρμογή των άρθρων [107] και [108 ΣΛΕΕ] στις κρατικές ενισχύσεις με τη μορφή εγγυήσεων (ΕΕ 2008, C 155, σ. 10, στο εξής: ανακοίνωση για τις εγγυήσεις).

12 Οι γαλλικές αρχές υπέβαλαν τις παρατηρήσεις τους επί της αποφάσεως αυτής με έγγραφο της 14ης Οκτωβρίου 2008. Στη συνέχεια, απάντησαν επίσης σε συμπληρωματικές ερωτήσεις της Επιτροπής και κατέθεσαν στοιχεία όσον αφορά τις σχέσεις μεταξύ του IFPEN και διαφόρων ομίλων πιστωτών. Διεξήχθη, επίσης, συνάντηση μεταξύ της Επιτροπής και των γαλλικών αρχών στις 20 Μαΐου 2010.

13 Επιπλέον, ένας ανταγωνιστής της Axens, η UOP Limited, αγγλική εταιρία με έδρα το Guilford (Ηνωμένο Βασίλειο), διατύπωσε παρατηρήσεις σχετικά με την απόφαση για την κίνηση της επίσημης διαδικασίας. Οι γαλλικές αρχές υπέβαλαν παρατηρήσεις επί των παρατηρήσεων αυτών.

14 Στις 29 Ιουνίου 2011, η Επιτροπή εξέδωσε την προσβαλλόμενη απόφαση.

15 Πρώτον, στηριζόμενη στην ίδια συλλογιστική με αυτή που αναπτύχθηκε στην απόφαση La Poste, και, επιπλέον, σε πλείονες παραπομπές στην εν λόγω απόφαση (βλ., μεταξύ άλλων, αιτιολογικές σκέψεις 98 επ. της προσβαλλομένης αποφάσεως), η Επιτροπή εκτίμησε, με την προσβαλλομένη απόφαση, ότι η μετατροπή του IFPEN σε EPIC, τον Ιούλιο 2006, του παρέσχε το πλεονέκτημα της απεριόριστης και έμμεσης εγγυήσεως του κράτους. Η Επιτροπή θεώρησε, επιπλέον, ότι η εν λόγω εγγύηση είχε ως συνέπεια τη μεταβίβαση κρατικών πόρων υπό την έννοια του σημείου 2.1 της ανακοινώσεως για τις εγγυήσεις, στο μέτρο που ο IFPEN δεν κατέβαλλε κανένα ασφάλιστρο για την εγγύηση αυτή. Κατά την Επιτροπή, υφίστατο έτσι ταυτόχρονα προνόμιο για την επιχείρηση και αφαίμαξη δημοσίων πόρων, εφόσον το κράτος παραιτούνταν από την αμοιβή, η οποία συνήθως συνόδευε τις εγγυήσεις. Επιπλέον, κατά την Επιτροπή, η εγγύηση δημιουργεί τον κίνδυνο δυνητικής χρησιμοποιήσεως στο μέλλον πόρων του κράτους, το οποίο θα μπορούσε να υποχρεωθεί να εξοφλήσει τις οφειλές του IFPEN (αιτιολογικές σκέψεις 134 και 135 της προσβαλλομένης αποφάσεως).

16 Αντιθέτως, όσον αφορά τις θυγατρικές εταιρίες του IFPEN, η Επιτροπή παρατήρησε ότι, ως εμπορικές εταιρίες, εξακολουθούσαν να υπόκεινται στις διαδικασίες αφερεγγυότητας του κοινού δικαίου και ότι, επιπλέον, οι πιστωτές τους δεν μπορούσαν να στοιχειοθετήσουν αυτομάτως ευθύνη του κύριου μετόχου. Κατέληξε στο συμπέρασμα ότι οι θυγατρικές αυτές δεν καλύπτονταν από την απεριόριστη εγγύηση του κράτους από την οποία ωφελούνταν ο IFPEN λόγω του καθεστώτος του ως EPIC (αιτιολογικές σκέψεις 176 και 177 της προσβαλλομένης αποφάσεως).

17 Δεύτερον, η Επιτροπή διευκρίνισε ότι η απεριόριστη εγγύηση του κράτους που απορρέει από το καθεστώς του IFPEN ως EPIC μπορούσε να συνιστά κρατική ενίσχυση, στο μέτρο που κάλυπτε τις οικονομικές του δραστηριότητες. Αποφάσισε, κατά συνέπεια, να περιορίσει το πεδίο της εξετάσεώς της για το αν υφίσταται κρατική ενίσχυση μόνο στις οικονομικής φύσεως δραστηριότητες του IFPEN, σε αντιδιαστολή προς, αφενός, τις δραστηριότητες των θυγατρικών του, οι οποίες δεν καλύπτονταν από την εν λόγω εγγύηση και, αφετέρου, προς τις μη οικονομικού χαρακτήρα δραστηριότητες του IFPEN. Η Επιτροπή ανέφερε ότι οι οικονομικές δραστηριότητες του IFPEN περιορίζονταν στις δραστηριότητες συμβατικής έρευνας που ασκούσε για λογαριασμό των θυγατρικών του και για λογαριασμό τρίτων, στις δραστηριότητες μεταφοράς τεχνολογιών στους τομείς αποκλειστικής δραστηριότητας των θυγατρικών Axens, Prosernat και Beicip-Franlab, καθώς και στις δραστηριότητες εκμισθώσεως υποδομών, διαθέσεως προσωπικού και παροχής νομικών υπηρεσιών στις θυγατρικές του (αιτιολογικές σκέψεις 187 και 189 έως 191 της προσβαλλομένης αποφάσεως).

18 Τρίτον, η Επιτροπή εξέτασε, ιδίως, το ζήτημα αν ο «όμιλος IFPEN» αποκόμισε επιλεκτικό πλεονέκτημα από την επίμαχη έμμεση και απεριόριστη εγγύηση.

19 Συναφώς, η Επιτροπή αποφάσισε, σε ένα πρώτο στάδιο, να εξετάσει αν ο ίδιος ο IFPEN αποκόμισε πλεονέκτημα από την έμμεση και απεριόριστη εγγύηση του κράτους και, σε ένα δεύτερο στάδιο, να ελέγξει αν μεταβίβασε ενδεχομένως το πλεονέκτημα αυτό στις θυγατρικές του (αιτιολογική σκέψη 192 της προσβαλλομένης αποφάσεως).

20 Όσον αφορά το πλεονέκτημα που αποκόμισε ο IFPEN, η Επιτροπή αποφάσισε να εξετάσει τις σχέσεις του εν λόγω EPIC με τους τραπεζικούς και χρηματοπιστωτικούς οργανισμούς, τους προμηθευτές και τους πελάτες (αιτιολογικές σκέψεις 193 και 194 της προσβαλλομένης αποφάσεως).

21 Στο τέλος της εξετάσεώς της η Επιτροπή, αφενός, κατέληξε στο συμπέρασμα ότι ο IFPEN δεν αποκόμισε πραγματικό οικονομικό πλεονέκτημα από την έμμεση και απεριόριστη εγγύηση του κράτους που είναι σύμφυτη προς το καθεστώς του ως EPIC όσον αφορά τις σχέσεις του με τους τραπεζικούς και χρηματοπιστωτικούς οργανισμούς για την περίοδο από τη μετατροπή του σε EPIC τον Ιούλιο 2006 έως το τέλος του 2010 (αιτιολογική σκέψη 199 της προσβαλλομένης αποφάσεως). Αφετέρου, διαπίστωσε ότι ο IFPEN αποκόμισε πραγματικό οικονομικό πλεονέκτημα από την εν λόγω εγγύηση στις σχέσεις του με τους προμηθευτές και τους πελάτες (αιτιολογικές σκέψεις 203 έως 238 της προσβαλλομένης αποφάσεως). Τέλος, η Επιτροπή θεώρησε ότι το εν λόγω οικονομικό πλεονέκτημα ήταν επιλεκτικό, στο μέτρο που οι ανταγωνιστές του IFPEN, οι οποίοι υπόκεινται στις διαδικασίες αφερεγγυότητας του κοινού δικαίου, δεν ωφελούνταν από συγκρίσιμη εγγύηση του κράτους.

22 Όσον αφορά ενδεχόμενη μεταβίβαση του πλεονεκτήματος που αποκόμισε ο IFPEN στις ιδιωτικού δικαίου θυγατρικές του, αναφερόμενη στην ανάλυση των σχέσεων μεταξύ του IFPEN και των θυγατρικών αυτών που πραγματοποιήθηκε με την απόφαση 2009/157, η Επιτροπή κατέληξε ότι οι θυγατρικές Axens και Prosernat επωφελήθηκαν, σε ορισμένο βαθμό, από το οικονομικό πλεονέκτημα που αποκόμισε ο IFPEN στις σχέσεις του με τους πελάτες. Χαρακτήρισε το πλεονέκτημα αυτό επιλεκτικό, με το αιτιολογικό ότι οι ανταγωνιστές της Axens και της Prosernat δεν είχαν πρόσβαση στις τεχνολογίες και στους ανθρώπινους και υλικούς πόρους του IFPEN υπό τόσο ευνοϊκές συνθήκες (αιτιολογικές σκέψεις 226 και 243 έως 250 της προσβαλλομένης αποφάσεως).

23 Τέταρτον, η Επιτροπή εξέτασε τη συμβατότητα της εν λόγω κρατικής ενισχύσεως λαμβάνοντας υπόψη τους κανόνες που εκτέθηκαν στο κοινοτικό πλαίσιο σχετικά με τις κρατικές ενισχύσεις για την έρευνα και την ανάπτυξη στην καινοτομία (ΕΕ 2006, C 323, σ. 1). Κατέληξε στο συμπέρασμα ότι η κρατική ενίσχυση που χορηγήθηκε στον «όμιλο IFPEN» ήταν συμβατή με την εσωτερική αγορά, με την επιφύλαξη της τηρήσεως ορισμένων όρων που διευκρινίσθηκαν με την προσβαλλόμενη απόφαση.

24 Το διατακτικό της προσβαλλομένης αποφάσεως είναι περίπλοκο. Κατωτέρω αναπαράγονται μόνον οι ουσιώδεις για την παρούσα διαφορά σκέψεις:

«Άρθρο 1

1. Η απόδοση από τη Γαλλία του καθεστώτος δημόσιου οργανισμού βιομηχανικού και εμπορικού χαρακτήρα στον [IFPEN] παρέχει σε αυτόν, από τις 7 Ιουλίου 2006, απεριόριστη δημόσια εγγύηση (εφεξής "κρατική εγγύηση") για το σύνολο των δραστηριοτήτων του.

2. Η κάλυψη από την κρατική εγγύηση των δραστηριοτήτων μη οικονομικού χαρακτήρα του [IFPEN], και ιδίως των δραστηριοτήτων του στον τομέα της κατάρτισης με στόχο την αύξηση και την εξειδίκευση των ανθρώπινων πόρων, των ανεξάρτητων δραστηριοτήτων του [έρευνας και αναπτύξεως] για τη διεύρυνση των γνώσεων και την καλύτερη κατανόηση και των δραστηριοτήτων διάδοσης των αποτελεσμάτων της έρευνας, δεν αποτελεί κρατική ενίσχυση βάσει του άρθρου 107, παράγραφος 1, της ΣΛΕΕ.

3. Η κάλυψη από την κρατική ενίσχυση των δραστηριοτήτων μεταφοράς τεχνολογίας από τον [IFPEN] στους τομείς οι οποίοι προβλέπονται από την αποκλειστική σύμβαση ανάπτυξης, εμπορίας και χρησιμοποίησης που έχει συνάψει με τη θυγατρική του Beicip-Franlab δεν συνιστά κρατική ενίσχυση βάσει του άρθρου 107 παράγραφος 1 της ΣΛΕΕ.

4. Η κάλυψη από την κρατική εγγύηση των δραστηριοτήτων μεταφοράς τεχνολογίας που ασκούνται από τον [IFPEN] στους τομείς οι οποίοι προβλέπονται από τις αποκλειστικές συμβάσεις που έχει συνάψει με τις θυγατρικές του Axens και Prosernat, οι οποίες αναφέρονται στο άρθρο 3 παράγραφος 1 της απόφασης [2009/157] συνιστά κρατική ενίσχυση βάσει του άρθρου 107 παράγραφος 1 της ΣΛΕΕ.

5. Η κάλυψη από την κρατική εγγύηση των υπηρεσιών έρευνας επί συμβάσει και των παρεχόμενων από τον [IFPEN], τόσο για λογαριασμό τρίτων όσο και για λογαριασμό των θυγατρικών του, συνιστά κρατική ενίσχυση σύμφωνα με το άρθρο 107 παράγραφος 1 της ΣΛΕΕ.

[…]

Άρθρο 3

Για το διάστημα από την 1η Ιουλίου 2006 έως τις 31 Δεκεμβρίου 2009, η κάλυψη από την κρατική εγγύηση των οικονομικών δραστηριοτήτων που αναφέρονται στο άρθρο 1 παράγραφοι 4 και 5 της παρούσας απόφασης συνιστά ενίσχυση συμβιβάσιμη με την εσωτερική αγορά.

Άρθρο 4

Από 1ης Ιανουαρίου 2010 και μέχρι τη λήξη των αποκλειστικών συμφωνιών μεταξύ του [IFPEN] και των θυγατρικών του Axens και Prosernat, οι οποίες αναφέρονται στο άρθρο 3 παράγραφος 1 της απόφασης [2009/157], η κάλυψη από την κρατική εγγύηση των οικονομικών δραστηριοτήτων που αναφέρονται στο άρθρο 1 παράγραφος 4 της παρούσας απόφασης, συνιστά ενίσχυση συμβιβάσιμη με την εσωτερική αγορά, με την επιφύλαξη της τήρησης των όρων οι οποίοι προβλέπονται στα άρθρα 5 και 6 της παρούσας απόφασης.

Άρθρο 5

1. Η ετήσια οικονομική έκθεση που αναφέρεται στο άρθρο 4 παράγραφος 2 της απόφασης [2009/157] περιέχει, εκτός από τα στοιχεία που αναφέρονται ήδη στο άρθρο 5 παράγραφος 1 της εν λόγω συμφωνίας, και τα στοιχεία που απαριθμούνται στις παραγράφους 2, 3 και 4 του παρόντος άρθρου.

2. Η ετήσια οικονομική έκθεση περιλαμβάνει το ποσό, το επιτόκιο και τους συμβατικούς όρους των δανείων που συνάπτει ο [IFPEN] κατά την εξεταζόμενη ετήσια περίοδο καθώς και εκτίμηση του ακαθάριστου ισοδύναμου επιχορήγησης της ενδεχόμενης επιδότησης επιτοκίου που συνδέεται με την κρατική εγγύηση, εκτός εάν προσκομιστεί απόδειξη ότι οι εν λόγω δανειακές συμβάσεις είναι σύμφωνες με τους συνήθεις όρους της αγοράς, είτε συγκρίνοντας τους όρους με αυτούς που ελάμβανε ο [IFPEN] πριν τη μεταβολή του καθεστώτος του, είτε βάσει μιας ακριβέστερης μεθοδολογίας εκ των προτέρων εγκεκριμένης από την Επιτροπή.

3. Η ετήσια οικονομική έκθεση περιλαμβάνει το ποσό των αγαθών και υπηρεσιών που αγοράζει ο [IFPEN] από προμηθευτές για την άσκηση των οικονομικών δραστηριοτήτων του που αναφέρονται στο άρθρο 1, παράγραφοι 4 και 5, της παρούσας απόφασης, κατά τη διάρκεια της εξεταζόμενης ετήσιας περιόδου, καθώς και ανώτατη εκτίμηση του ακαθάριστου ισοδύναμου επιχορήγησης της ενίσχυσης που είναι αποτέλεσμα μιας ευνοϊκότερης εκτίμησης εκ μέρους των προμηθευτών του κινδύνου αθέτησης της επιχείρησης. Η εκτίμηση αυτή πραγματοποιείται είτε με την εφαρμογή κατ' αποκοπήν ποσοστού 2,5 % στο ποσό των αγορών που έχουν πραγματοποιηθεί, είτε βάσει ακριβέστερης μεθοδολογίας που έχει εγκριθεί εκ των προτέρων από την Επιτροπή.

4. Η ετήσια οικονομική έκθεση περιλαμβάνει το ποσό των οικονομικών δραστηριοτήτων που αναφέρονται στο άρθρο 1 παράγραφοι 4 και 5 της παρούσας απόφασης, που ασκούνται από τον [IFPEN] κατά την εξεταζόμενη ετήσια περίοδο καθώς και μέγιστη εκτίμηση του ακαθάριστου ισοδύναμου επιχορήγησης της ενίσχυσης που είναι αποτέλεσμα της μη καταβολής ασφαλίστρου για την παροχή εγγύησης εκτέλεσης της σύμβασης, ή τουλάχιστον καλύτερης προσπάθειας, στους δικαιούχους των εν λόγω οικονομικών υπηρεσιών. Η εκτίμηση αυτή πραγματοποιείται είτε με την εφαρμογή ενός κατ' αποκοπήν ποσοστού 5 % επί του ποσού των υλοποιούμενων δραστηριοτήτων, είτε βάσει ακριβέστερης μεθοδολογίας που εγκρίνεται εκ των προτέρων από την Επιτροπή.

Άρθρο 6

1. Το συνολικό ποσό των δημόσιων κεφαλαίων που διατίθενται στις δραστηριότητες του [IFPEN] στους αποκλειστικούς τομείς δραστηριότητας της Axens και Prosernat, συμπεριλαμβανομένης της μέγιστης επίπτωσης της εγγύησης του κράτους, όπως εκτιμάται στο άρθρο 5 παράγραφοι 2, 3 και 4 της παρούσας απόφασης, πρέπει να είναι κατώτερο από τη μέγιστη ένταση ενίσχυσης που επιτρέπει το κοινοτικό πλαίσιο των κρατικών ενισχύσεων στην έρευνα, την ανάπτυξη και την καινοτομία.

2. Σε περίπτωση υπέρβασης του ορίου που αναφέρεται στην παράγραφο 1 του παρόντος άρθρου, το ποσό που καταβάλλεται καθ' υπέρβαση του ποσού της ενίσχυσης επιστρέφεται από τη θυγατρική Axens ή την Prosernat στον [IFPEN].

Άρθρο 7

Από την 1η Ιανουαρίου 2010, η κάλυψη από την κρατική εγγύηση των οικονομικών δραστηριοτήτων που αναφέρονται στο άρθρο 1 παράγραφος 5 συνιστά κρατική ενίσχυση συμβιβάσιμη με την εσωτερική αγορά, με την επιφύλαξη ότι τηρούνται οι προβλεπόμενοι στο άρθρο 8 της παρούσας απόφασης όροι.

Άρθρο 8

1. Οι δραστηριότητες συμβατικής έρευνας και οι παροχές υπηρεσιών που υλοποιούνται από τον [IFPEN], οι οποίες αναφέρονται στο άρθρο 1 παράγραφος 5 της παρούσας απόφασης, πρέπει να εξακολουθήσουν να έχουν επικουρικό χαρακτήρα προς την κύρια δραστηριότητά του της ανεξάρτητης δημόσιας έρευνας.

[…]

3. Η Γαλλία υποβάλλει κάθε έτος στην Επιτροπή έκθεση σχετικά με τις δραστηριότητες έρευνας επί συμβάσει και τις παροχές υπηρεσιών από τον [IFPEN], η οποία διευκρινίζει το ποσοστό συμμετοχής τους στους πόρους του προϋπολογισμού που διαθέτει ο [IFPEN] για τις δραστηριότητες ανεξάρτητης δημόσιας έρευνας.

Άρθρο 9

1. Οι γαλλικές αρχές και ο [IFPEN] αναφέρουν την ακόλουθη ένδειξη για κάθε πράξη στη σύμβαση χρηματοδότησης (για κάθε μέσο που καλύπτεται από σύμβαση):

"Η έκδοση /το πρόγραμμα /το δάνειο δεν επωφελείται από καμία εγγύηση κανενός είδους, άμεση ή έμμεση, εκ μέρους του κράτους. Σε περίπτωση αφερεγγυότητας, το κράτος δεν είναι υποχρεωμένο να υποκαταστήσει οικονομικά τον δημόσιο οργανισμό IFP για την εξόφληση της απαίτησης".

2. Οι γαλλικές αρχές εισάγουν ανάλογη ρήτρα, η οποία αποκλείει την ευθύνη του κράτους, σε κάθε σύμβαση σχετικά με τις υπηρεσίες έρευνας επί συμβάσει ή τις υπηρεσίες που αναφέρονται στο άρθρο 1 παράγραφος 5 της παρούσας απόφασης.

3. Οι γαλλικές αρχές εισάγουν ανάλογη ρήτρα, που αποκλείει την ευθύνη του [IFPEN] και του κράτους, σε κάθε σύμβαση που συνεπάγεται απαίτηση την οποία συνάπτουν οι ανώνυμες εταιρείες Axens, Beicip-Franlab, και Prosernat.

4. Ο [IFPEN] δεν χορηγεί κανενός είδους ασφάλεια, προκαταβολή, εγγύηση, επιστολή προθέσεων ή υποστήριξης υπέρ των ανώνυμων εταιρειών Axens, Beicip-Franlab και Prosernat που δεν είναι σύμφωνη με τους συνήθεις όρους της αγοράς.

[…]»

Διαδικασία και αιτήματα των διαδίκων

25 Με δικόγραφο που κατέθεσε στη Γραμματεία του Γενικού Δικαστηρίου στις 9 Σεπτεμβρίου 2011, η Γαλλική Δημοκρατία άσκησε προσφυγή κατά της προσβαλλομένης αποφάσεως, που πρωτοκολλήθηκε με τον αριθμό T-479/11.

26 Με έγγραφο που κατέθεσε στη Γραμματεία του Γενικού Δικαστηρίου στις 29 Δεκεμβρίου 2011, η UOP ζήτησε, εντός της προθεσμίας του άρθρου 115, παράγραφος 1, του Κανονισμού Διαδικασίας του Γενικού Δικαστηρίου της 2ας Μαΐου 1991, να παρέμβει στην παρούσα υπόθεση προς στήριξη των αιτημάτων της Επιτροπής.

27 Η Γαλλική Δημοκρατία κατέθεσε γραπτές παρατηρήσεις σχετικά με την εν λόγω αίτηση παρεμβάσεως με δικόγραφο που κατέθεσε στη Γραμματεία του Γενικού Δικαστηρίου στις 10 Ιανουαρίου 2012. Η Επιτροπή δεν κατέθεσε παρατηρήσεις.

28 Με διάταξη της 25ης Ιανουαρίου 2012, το Γενικό Δικαστήριο (έκτο τμήμα) απέρριψε την αίτηση παρεμβάσεως της UOP.

29 Με δικόγραφο που κατέθεσε στη Γραμματεία του Γενικού Δικαστηρίου στις 5 Απριλίου 2012, ο IFPEN άσκησε την προσφυγή που πρωτοκολλήθηκε με τον αριθμό T-157/12.

30 Με δικόγραφο που κατέθεσε στη Γραμματεία του Γενικού Δικαστηρίου στις 31 Ιουλίου 2012, η UOP ζήτησε να παρέμβει, σύμφωνα με το άρθρο 115, παράγραφος 1, του Κανονισμού Διαδικασίας της 2ας Μαΐου 1991, στην υπό κρίση διαφορά υπέρ της Επιτροπής.

31 Ο IFPEN και η Επιτροπή κατέθεσαν γραπτές παρατηρήσεις σχετικά με την εν λόγω αίτηση παρεμβάσεως, με δικόγραφα που κατέθεσαν στη Γραμματεία του Γενικού Δικαστηρίου στις 21 Σεπτεμβρίου 2012.

32 Με διάταξη της 23ης Νοεμβρίου 2012, το Γενικό Δικαστήριο (έκτο τμήμα) απέρριψε την αίτηση παρεμβάσεως της UOP.

33 Κατόπιν μεταβολής της συνθέσεως των τμημάτων του Γενικού Δικαστηρίου, ο εισηγητής δικαστής τοποθετήθηκε στο όγδοο τμήμα, στο οποίο, κατά συνέπεια, ανατέθηκαν οι υποθέσεις T-479/11 και T-157/12.

34 Με διάταξη της 2ας Δεκεμβρίου 2013, αφού άκουσε τους διαδίκους, ο πρόεδρος του ογδόου τμήματος του Γενικού Δικαστηρίου ανέστειλε τη διαδικασία στις υποθέσεις T-479/11 και T-157/12 έως την έκδοση της αποφάσεως του Δικαστηρίου για την περάτωση της δίκης στην υπόθεση C-559/12 P, Γαλλία κατά Επιτροπής.

35 Κατόπιν της αποφάσεως της 3ης Απριλίου 2014, Γαλλία κατά Επιτροπής (C-559/12 P, στο εξής: απόφαση La Poste, EU:C:2014:217), το Γενικό Δικαστήριο ζήτησε, αφενός, από τη Γαλλική Δημοκρατία και την Επιτροπή να υποβάλουν τις παρατηρήσεις τους ως προς τις συνέπειες που πρέπει να αντληθούν από την απόφαση αυτή για την προσφυγή στην υπόθεση Τ-479/11 και, αφετέρου, από τον IFPEN και την Επιτροπή να υποβάλουν τις παρατηρήσεις τους ως προς τις συνέπειες που πρέπει να αντληθούν για την προσφυγή στην υπόθεση Τ-157/12.

36 Η Γαλλική Δημοκρατία, ο IFPEN και η Επιτροπή υπέβαλαν τις παρατηρήσεις τους με επιστολές της 5ης Μαΐου 2014.

37 Στις 8 Σεπτεμβρίου 2015, κατόπιν προτάσεως του εισηγητή δικαστή, το Γενικό Δικαστήριο (όγδοο τμήμα) αποφάσισε την έναρξη της προφορικής διαδικασίας στις υποθέσεις Τ-479/11 και Τ-157/12.

38 Με απόφαση της 8ης Σεπτεμβρίου 2015, ο πρόεδρος του ογδόου τμήματος του Γενικού Δικαστηρίου, αφού άκουσε τους διαδίκους, αποφάσισε τη συνεκδίκαση των υποθέσεων Τ-479/11 και Τ-157/12 προς διευκόλυνση της προφορικής διαδικασίας και έκδοση κοινής αποφάσεως που περατώνει τη δίκη.

39 Οι διάδικοι στις συνεκδικαζόμενες υποθέσεις αγόρευσαν και απάντησαν στις ερωτήσεις του Γενικού Δικαστηρίου κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση της 8ης Οκτωβρίου 2015.

40 Η Γαλλική Δημοκρατία και ο IFPEN ζητούν από το Γενικό Δικαστήριο:

— να ακυρώσει την προσβαλλόμενη απόφαση στο σύνολό της·

— να καταδικάσει την Επιτροπή στα δικαστικά έξοδα.

41 Η Επιτροπή ζητεί από το Γενικό Δικαστήριο:

— να απορρίψει την προσφυγή,

— να καταδικάσει τους προσφεύγοντες στα δικαστικά έξοδα.

Σκεπτικό

42 Στην υπόθεση Τ-479/11, η Γαλλική Δημοκρατία προβάλλει τρεις λόγους προς στήριξη της προσφυγής.

43 Ο πρώτος λόγος αντλείται από παράβαση του άρθρου 107, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ, καθόσον η Επιτροπή δεν απέδειξε επαρκώς την ύπαρξη κρατικής ενισχύσεως. Στο πλαίσιο του λόγου αυτού, η Γαλλική Δημοκρατία δίδει έμφαση στα ζητήματα του βάρους και του επιπέδου της αποδείξεως που απαιτείται στον τομέα των κρατικών ενισχύσεων και προβάλλει επιχειρήματα που διαρθρώνονται σε τρία σκέλη, με τα οποία υποστηρίζει, πρώτον, ότι η Επιτροπή δεν απέδειξε θετικά την ύπαρξη έμμεσης και απεριόριστης εγγυήσεως απορρέουσας από το καθεστώς του EPIC, στη συνέχεια, ότι η Επιτροπή δεν προσκόμισε επαρκή αποδεικτικά στοιχεία σχετικά με την ύπαρξη πλεονεκτήματος για τον IFPEN και, τέλος, ότι η Επιτροπή δεν απέδειξε τη μεταβίβαση των κρατικών πόρων που είναι συναφείς με το εν λόγω πλεονέκτημα.

44 Με τον δεύτερο λόγο ακυρώσεως η Γαλλική Δημοκρατία υποστήριξε ότι η Επιτροπή υπέπεσε σε πλάνη περί το δίκαιο και περί τα πράγματα, κρίνοντας ότι ο IFPEN, εκ μόνης της νομικής του μορφής ως EPIC, απήλαυε της έμμεσης και απεριόριστης εγγυήσεως του Δημοσίου για τα χρέη του.

45 Τέλος, ο τρίτος λόγος αντλείται από παράβαση του άρθρου 107, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ, καθόσον η Επιτροπή ερμήνευσε εσφαλμένως την έννοια του επιλεκτικού πλεονεκτήματος. Με τον λόγο αυτόν, ο οποίος διαρθρώνεται σε δύο σκέλη, αφενός, η Γαλλική Δημοκρατία υποστηρίζει ότι η Επιτροπή

εσφαλμένως κατέληξε στο συμπέρασμα ότι η ύπαρξη εγγυήσεως, ακόμη και αν θεωρηθεί αποδεδειγμένη, δημιουργεί πλεονέκτημα υπέρ του IFPEN, τόσο στις σχέσεις του με τους προμηθευτές του και τους πελάτες του, όσο και στις σχέσεις του με τους τραπεζικούς και χρηματοπιστωτικούς οργανισμούς. Αφετέρου, και επικουρικώς, αμφισβητεί την ορθότητα των συμπερασμάτων της Επιτροπής σχετικά με τη μεταβίβαση του εν λόγω πλεονεκτήματος στις ιδιωτικού δικαίου θυγατρικές του IFPEN Axens και Prosernat.

46 Στην υπόθεση Τ-157/12, ο IFPEN προβάλλει πέντε λόγους προς στήριξη της προσφυγής του.

47 Ο πρώτος λόγος αντλείται από παραβίαση των αρχών της επικουρικότητας και της δοτής αρμοδιότητας που απορρέουν από το άρθρο 5 ΣΕΕ και το άρθρο 2 ΣΛΕΕ. Με τον λόγο αυτόν, ο IFPEN αμφισβητεί, κατ' ουσίαν, την ορθότητα του συμπεράσματος της Επιτροπής ότι υπάρχει, στο γαλλικό δίκαιο, έμμεση και απεριόριστη εγγύηση του κράτους σύμφυτη με την έννοια του EPIC.

48 Ο δεύτερος λόγος αντλείται από παράβαση του άρθρου 107, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ, καθόσον η Επιτροπή δεν απέδειξε την ύπαρξη πραγματικού οικονομικού πλεονεκτήματος για τον IFPEN και τις θυγατρικές του. Με τον λόγο αυτόν που διαρθρώνεται σε τρία σκέλη, ο IFPEN υποστηρίζει, κατ' αρχάς, ότι η Επιτροπή δεν μπόρεσε να αποδείξει στον απαιτούμενο από τη νομολογία βαθμό την ύπαρξη πραγματικού οικονομικού πλεονεκτήματος για τον IFPEN λόγω της επίμαχης εγγυήσεως, ιδίως όσον αφορά τις σχέσεις του με τους προμηθευτές του και τις σχέσεις του με τους πελάτες του. Στη συνέχεια, διατείνεται ότι η Επιτροπή δεν απέδειξε επαρκώς κατά νόμο τη μεταβίβαση του εν λόγω οικονομικού πλεονεκτήματος στις ιδιωτικού δικαίου θυγατρικές του Axens και Prosternat. Τέλος, εκτιμά ότι δεν υπάρχει επαρκής συνάφεια μεταξύ του εν λόγω οικονομικού πλεονεκτήματος και της μεταβιβάσεως κρατικών πόρων που προέρχονται από την επίμαχη εγγύηση.

49 Ο τρίτος λόγος αντλείται από την παράβαση της ανακοινώσεως για τις εγγυήσεις ή, επικουρικώς, του άρθρου 107, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ. Με τον λόγο αυτόν, ο IFPEN υποστηρίζει, κατ' ουσίαν, ότι το σημείο 1.2 της ανακοινώσεως για τις εγγυήσεις δεν μπορεί να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι επικυρώνει το συμπέρασμα ότι το γεγονός ότι ο IFPEN δεν μπορεί, κατά τον νόμο και κατά το καταστατικό του, να αποτελέσει το αντικείμενο διαδικασίας πτωχεύσεως έχει αυτομάτως ως συνέπεια να επωφελείται ευνοϊκότερων όρων χρηματοδοτήσεως στις αγορές, πράγμα το οποίο συνιστά επιλεκτικό πλεονέκτημα.

50 Ο τέταρτος λόγος αντλείται από πλάνη εκτιμήσεως όσον αφορά τον καθορισμό του ύψους του πλεονεκτήματος που χορηγήθηκε στον IFPEN. Με τον λόγο αυτόν, ο οποίος διαρθρώνεται σε δύο σκέλη, ο IFPEN, αφενός, αμφισβητεί την εκτίμηση του ύψους του πλεονεκτήματος που υποτίθεται ότι αποκόμισε από την επίμαχη εγγύηση στις σχέσεις του με τους προμηθευτές και τους πελάτες σε σύγκριση με την πρακτορεία επιχειρηματικών απαιτήσεων και τις εγγυήσεις εκτελέσεως της συμβάσεως ή καλύτερης προσπάθειας. Αφετέρου, υποστηρίζει ότι η Επιτροπή εσφαλμένως καθόρισε την ένταση της κρατικής ενισχύσεως που υποτίθεται ότι εντόπισε τόσο για τον ίδιον όσο και για τις θυγατρικές του.

51 Τέλος, ο πέμπτος λόγος αντλείται από παραβίαση της αρχής της αναλογικότητας. Με τον λόγο αυτόν, ο IFPEN διατείνεται, κατ' ουσίαν, ότι οι συνέπειες που απορρέουν από την αναγνώριση της υπάρξεως έμμεσης και απεριόριστης εγγυήσεως του κράτους υπέρ των EPIC, η οποία συνιστά κρατική ενίσχυση, ιδίως, η υποχρέωση προηγούμενης κοινοποιήσεως και άλλες υποχρεώσεις που επιβάλλονται στον ίδιο και στη Γαλλική Δημοκρατία, είναι δυσανάλογες.

52 Από την εξέταση των λόγων ακυρώσεως τους οποίους προέβαλαν η Γαλλική Δημοκρατία και ο IFPEN, καθώς και από την αντίκρουση της Επιτροπής, συνάγεται ότι οι υπό κρίση προσφυγές διαρθρώνονται γύρω από δύο ζητήματα.

53 Σε πρώτο στάδιο τίθεται το ζήτημα αν υπάρχει στο εθνικό γαλλικό δίκαιο έμμεση και απεριόριστη εγγύηση του κράτους υπέρ των EPIC, η οποία είναι σύμφυτη προς το καθεστώς των οργανισμών αυτών και απορρέει, ιδίως, από το γεγονός ότι δεν υπόκεινται στις διαδικασίες αφερεγγυότητας του κοινού δικαίου.

54 Πάντως, όταν εκλήθησαν από το Γενικό Δικαστήριο να διευκρινίσουν τις συνέπειες που θα πρέπει να αντληθούν για τις προσφυγές τους από την απόφαση της 3ης Απριλίου 2014, La Poste (C-559/12 P, EU:C:2014:217), με έγγραφά τους της 5ης Μαΐου 2014, οι προσφεύγοντες παραιτήθηκαν από τους λόγους ακυρώσεως περί υπάρξεως έμμεσης και απεριόριστης εγγυήσεως του κράτους σύμφυτης με την έννοια του EPIC.

55 Σε δεύτερο στάδιο, εφόσον στο πλαίσιο της υπό κρίση διαφοράς δεν αμφισβητείται η ύπαρξη της έμμεσης και απεριόριστης κρατικής εγγυήσεως που είναι σύμφυτη με το καθεστώς του EPIC, στο Γενικό Δικαστήριο απόκειται να εξετάσει το ζήτημα αν ορθώς η Επιτροπή κατέληξε στο συμπέρασμα ότι η εγγύηση αυτή συνιστά κρατική ενίσχυση υπό την έννοια του άρθρου 107, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ. Συναφώς, θα πρέπει να εξετασθεί, κυρίως, το ζήτημα αν η εγγύηση αυτή δημιούργησε, υπέρ του IFPEN, επιλεκτικό πλεονέκτημα που είναι ένα από τα συστατικά στοιχεία της κρατικής ενισχύσεως υπό την έννοια του άρθρου 107, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ. Εξετάζοντας το ζήτημα αυτό, το Γενικό Δικαστήριο θα πρέπει να λάβει υπόψη το ενδεχόμενο που απορρέει από την απόφαση της 3ης Απριλίου 2014, La Poste (C-559/12 P, EU:C:2014:217), να αποδειχθεί η ύπαρξη τέτοιου πλεονεκτήματος βάσει τεκμηρίου.

56 Όλα τα άλλα ζητήματα τα οποία εξετάζουν οι προσφεύγοντες με τις προσφυγές τους, δηλαδή, κατ' αρχάς, η μεταβίβαση του πλεονεκτήματος που γεννήθηκε για τον IFPEN στις ιδιωτικού δικαίου θυγατρικές του, στη συνέχεια, η σχέση συνάφειας ανάμεσα στο εν λόγω πλεονέκτημα και τη μεταβίβαση κρατικών πόρων προερχομένων από την επίμαχη εγγύηση και, τέλος, ο αναλογικός χαρακτήρας των υποχρεώσεων που επιβάλλει η Επιτροπή στη Γαλλική Δημοκρατία, έχουν ως αφετηρία την ύπαρξη πλεονεκτήματος που ο ίδιος ο IFPEN αποκόμισε από την εγγύηση του κράτους η οποία είναι σύμφυτη με το καθεστώς του ως EPIC. Επομένως, πρέπει να γίνει δεκτό ότι οι λόγοι που αφορούν τα προαναφερθέντα ζητήματα έχουν επικουρικό χαρακτήρα σε σχέση με τους λόγους που ανάγονται στην ύπαρξη του πλεονεκτήματος για τον IFPEN.

Επί των λόγων που αντλούνται από παράβαση του άρθρου 107, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ και αφορούν την ύπαρξη και τον υπολογισμό του πλεονεκτήματος για τον IFPEN

57 Το πρώτο σκέλος του δεύτερου λόγου και ο τέταρτος λόγος ακυρώσεως στην υπόθεση T-157/12, καθώς και το δεύτερο σκέλος του πρώτου λόγου και το πρώτο σκέλος του τρίτου λόγου ακυρώσεως στην υπόθεση T-479/11, αφορούν, κατ' ουσίαν, την ύπαρξη του πλεονεκτήματος που φέρεται να αποκόμισε ο IFPEN από την κρατική εγγύηση η οποία είναι σύμφυτη με το καθεστώς του ως EPIC και, σε μικρότερο βαθμό, την εκτίμηση του ύψους του πλεονεκτήματος αυτού.

58 Τα επιχειρήματα που προβάλλουν οι προσφεύγοντες στο πλαίσιο των προαναφερθέντων λόγων αφορούν, σχεδόν καθ' ολοκληρίαν, το επιλεκτικό πλεονέκτημα που αποκόμισε ο IFPEN από την επίμαχη εγγύηση στις σχέσεις του με τους προμηθευτές και τους πελάτες και, ειδικότερα, τη μέθοδο που επέλεξε η Επιτροπή για να αποδείξει το πλεονέκτημα αυτό και τα αποδεικτικά μέσα που προσκόμισε για τη στοιχειοθέτησή του. Εντούτοις, η Γαλλική Δημοκρατία αμφισβητεί επίσης, έστω δευτερευόντως, την ορθότητα ορισμένων παρατηρήσεων της Επιτροπής σχετικά με το πλεονέκτημα που θα μπορούσε να εκδηλωθεί στις σχέσεις μεταξύ του IFPEN και των τραπεζικών και χρηματοπιστωτικών οργανισμών.

59 Επομένως, σε συνέχεια του συλλογισμού αυτού, το Γενικό Δικαστήριο θα εξετάσει, σε πρώτο στάδιο, τα επιχειρήματα σχετικά με το πλεονέκτημα που δημιουργήθηκε στις σχέσεις μεταξύ του IFPEN και των προμηθευτών και των πελατών του και, σε δεύτερο στάδιο, το πλεονέκτημα που θα μπορούσε να δημιουργηθεί στις σχέσεις μεταξύ του IFPEN και των τραπεζικών και χρηματοπιστωτικών οργανισμών.

Επί του πλεονεκτήματος όσον αφορά τις σχέσεις μεταξύ του IFPEN και των προμηθευτών και των πελατών του

60 Πρώτον, η IFPEN και η Γαλλική Δημοκρατία προβάλλουν, κατ' ουσίαν, ότι η Επιτροπή δεν κατάφερε να αποδείξει, πληρώντας το απαιτούμενο κατά τη νομολογία κριτήριο αποδείξεως, ότι ο IFPEN αποκόμισε οικονομικό πλεονέκτημα από την επίμαχη εγγύηση.

61 Οι προσφεύγοντες τονίζουν ότι, όσον αφορά την απόδειξη της υπάρξεως πλεονεκτήματος, που αποτελεί το ένα από τα στοιχεία κρατικής ενισχύσεως υπό την έννοια του άρθρου 107, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ, η Επιτροπή πρέπει τουλάχιστον να αποδείξει ότι το υπό εξέταση μέτρο παράγει ή μπορεί να παραγάγει αποτελέσματα επί του ανταγωνισμού. Διατείνονται ότι η ανάλυση της Επιτροπής αφορά μεν μελλοντικές εξελίξεις, πλην όμως δεν μπορεί να είναι εξολοκλήρου υποθετική, αλλά πρέπει, αντιθέτως, να παρέχει τη δυνατότητα προσδιορισμού ενός πλεονεκτήματος και να εξακριβώνει τα αρνητικά του αποτελέσματα επί του ανταγωνισμού.

62 Πάντως, η απόδειξη της υπάρξεως του πλεονεκτήματος στις σχέσεις του IFPEN με τους προμηθευτές και τους πελάτες στηρίζεται σε υποθέσεις οι οποίες δεν θεμελιώνονται σε αποδεικτικά στοιχεία. Ειδικότερα, η Επιτροπή δεν προσκόμισε μαρτυρία προμηθευτή ή πελάτη και, κατά μείζονα λόγο, δεν απέδειξε ότι οι πελάτες και οι προμηθευτές λάμβαναν υπόψη τους, κατά τρόπο συνήθη και συστηματικό, ότι ο EPIC δεν υπόκειται σε διαδικασία αφερεγγυότητας. Επιπλέον, όσον αφορά τις σχέσεις μεταξύ IFPEN και πελατών, οι προσφεύγοντες επισημαίνουν ότι ορισμένα χωρία της αιτιολογίας της προσβαλλομένης αποφάσεως είναι ασαφή ή ακόμη και ακατάληπτα.

63 Οι προσφεύγοντες συνάγουν το συμπέρασμα ότι η Επιτροπή δεν τήρησε τις υποχρεώσεις της όσον αφορά την έρευνα της υποθέσεως, εφόσον επιχειρηματολόγησε με υποθέσεις αντί να αναζητήσει μεταξύ των προμηθευτών και των πελατών του IFPEN ενδεχόμενες χειροπιαστές αποδείξεις των συμπεριφορών που του προσάπτονται.

64 Απαντώντας στα επιχειρήματα αυτά, η Επιτροπή διατείνεται, κατ' αρχάς, ότι, κατά τη νομολογία, ιδίως δε κατά την απόφαση της 3ης Απριλίου 2014, La Poste (C-559/12 P, EU:C:2014:217), δεν οφείλει να αποδείξει τις συγκεκριμένες ή πραγματικές συνέπειες του μέτρου για να αποδείξει την ύπαρξη της ενισχύσεως. Υποστηρίζει, στη συνέχεια, ότι στην περίπτωση των καθεστώτων ενισχύσεων, μπορεί, κατά τη νομολογία, να περιοριστεί στην ανάλυση των γενικών χαρακτηριστικών ενός καθεστώτος, προκειμένου να εξακριβώσει αν περιέχει στοιχεία ενισχύσεως, χωρίς να οφείλει να χαρακτηρίσει το πλεονέκτημα σε κάθε ειδική περίπτωση. Τέλος, υποστηρίζει ότι, με την προσβαλλομένη απόφαση, επιδόθηκε στον υπολογισμό και όχι στην απόδειξη του πλεονεκτήματος.

65 Δεύτερον, οι προσφεύγοντες αμφισβητούν την ορθότητα της μεθόδου που επέλεξε η Επιτροπή για τον υπολογισμό του ύψους του πλεονεκτήματος που αποκόμισε ο IFPEN από την επίμαχη εγγύηση στις σχέσεις του με τους προμηθευτές και τους πελάτες. Ειδικότερα, υποστηρίζουν ότι η πρακτορεία επιχειρηματικών απαιτήσεων και οι εγγυήσεις εκτελέσεως της συμβάσεως ή καλύτερης προσπάθειας, τις οποίες επέλεξε η Επιτροπή ως δείκτες συγκρίσεως, δεν προσφέρονται για την πραγματοποίηση του υπολογισμού αυτού.

66 Όσον αφορά, αφενός, τις σχέσεις ανάμεσα στον IFPEN και τους πελάτες, οι προσφεύγοντες υποστηρίζουν, κατ' ουσίαν, ότι, χρησιμοποιώντας ως κριτήριο την πρακτορεία επιχειρηματικών απαιτήσεων, για να καθορίσει αν οι προμηθευτές εκτιμούν ευνοϊκότερα τον κίνδυνο αθετήσεως των υποχρεώσεων ενός EPIC, και ειδικότερα του ίδιου του IFPEN, η Επιτροπή παρερμήνευσε τη φύση και

τη λειτουργία των υπηρεσιών πρακτορείας επιχειρηματικών απαιτήσεων, καθώς και τους λόγους για τους οποίους οι επιχειρήσεις μπορούν να προσφύγουν σ' αυτή. Κατά τους προσφεύγοντες, τα συμπεράσματα που εκτίθενται στην προσβαλλομένη απόφαση είναι αντιφατικά και, επιπλέον, ανατρέπονται από αντικειμενικά δεδομένα τα οποία διαβίβασαν στην Επιτροπή οι γαλλικές αρχές κατά την επίσημη διαδικασία. Τέλος, σε αντιδιαστολή προς όσα διαπίστωσε η Επιτροπή με την προσβαλλομένη απόφαση, οι τιμές των προμηθευτών του IFPEN αυξήθηκαν κατά τη διάρκεια της οικείας περιόδου.

67 Όσον αφορά, αφετέρου, τις σχέσεις ανάμεσα στον IFPEN και τους πελάτες, οι προσφεύγοντες αναφέρουν, κατ' ουσίαν, ότι η εγγύηση εκτελέσεως της συμβάσεως δεν εφαρμόζεται στον τομέα της έρευνας και ότι, επιπλέον, υποδηλώνει υποχρέωση αποτελέσματος και, επομένως, δεν μπορεί να συγκριθεί με την εγγύηση καλύτερης προσπάθειας, η οποία συνεπάγεται υποχρέωση ως προς τα μέσα που χρησιμοποιούνται. Επιπλέον, στην περίπτωση των συμβατικών του σχέσεων, ο IFPEN υπέχει ήδη την εν λόγω υποχρέωση ως προς τα χρησιμοποιούμενα μέσα, η οποία έχει ανώτατα όρια τα οποία καθορίζονται συμβατικώς και, επομένως, δεν μπορεί να εντάξει συμπληρωματική πριμοδότηση αντιστοιχούσα σε κρατική εγγύηση στο κόστος που χρησιμεύει ως βάση υπολογισμού της τιμής των παροχών του έναντι των πελατών του. Τέλος, κατά τους προσφεύγοντες, η συλλογιστική που υιοθέτησε η Επιτροπή την οδηγεί κατ' ανάγκη σε προδήλως εσφαλμένο συμπέρασμα, κατά το οποίο, στην περίπτωση της μη εκτελέσεως συμβάσεως συναφθείσας από τον IFPEN με τον έναν από τους πελάτες του, το κράτος θα αποζημίωνε τον πελάτη για την εν λόγω μη εκτέλεση, έστω και αν αυτή δεν είχε προκληθεί από την αφερεγγυότητα του IFPEN.

68 Η Επιτροπή αμφισβητεί την ορθότητα των επιχειρημάτων των προσφευγόντων επικαλούμενη τα επιχειρήματα με τα οποία επαναλαμβάνονται, κατ' ουσίαν, οι παρατηρήσεις που διατυπώθηκαν με την προσβαλλομένη απόφαση. Κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, επέμεινε στο γεγονός ότι η «εξέταση του κόστους της κάλυψης του ισοδύναμου κινδύνου», προκειμένου να εκτιμηθεί η αξία του πλεονεκτήματος το οποίο ο IFPEN άντλησε από την επίμαχη εγγύηση, ήταν δικαιολογημένη από τις δυσχέρειες που χρειάστηκε να αντιμετωπίσει κατά τη διεξαγωγή της εκτιμήσεως αυτής, δυσχέρειες που απορρέουν, ιδίως, από το γεγονός ότι δεν διατίθεται αυτή καθαυτή στην αγορά υπηρεσία συγκρίσιμη προς εγγύηση κατά του κινδύνου αφερεγγυότητας.

69 Πριν την εξέταση των επιχειρημάτων αυτών, επιβάλλεται να υπομνησθεί, κατ' αρχάς, ότι ο χαρακτηρισμός ως κρατικής ενισχύσεως υπό την έννοια του άρθρου 107, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ, μέτρου το οποίο λαμβάνεται έναντι επιχειρήσεως απαιτεί τη συνδρομή τεσσάρων προϋποθέσεων. Πρώτον, πρέπει να πρόκειται για κρατική παρέμβαση ή παρέμβαση μέσω κρατικών πόρων. Δεύτερον, η παρέμβαση αυτή πρέπει να μπορεί να επηρεάσει το εμπόριο μεταξύ των κρατών μελών. Τρίτον, πρέπει να χορηγεί πλεονέκτημα αποκλειστικώς υπέρ ορισμένων επιχειρήσεων ή ορισμένων τομέων δραστηριότητας. Τέταρτον, πρέπει να νοθεύει ή να απειλεί να νοθεύσει τον ανταγωνισμό (βλ. απόφαση της 29ης Σεπτεμβρίου 2000, CETM κατά Επιτροπής, T-55/99, EU:T:2000:223, σκέψη 39 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία· βλ., επίσης, συναφώς, απόφαση της 23ης Μαρτίου 2006, Enirisorse, C-237/04, EU:C:2006:197, σκέψεις 38 και 39 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

70 Η έννοια της ενισχύσεως δεν περιλαμβάνει μόνο θετικές παροχές, αλλά και παρεμβάσεις οι οποίες, ανεξαρτήτως μορφής, περιορίζουν τις δαπάνες με τις οποίες κανονικώς επιβαρύνεται ο προϋπολογισμός μιας επιχειρήσεως και που, ως εκ τούτου, χωρίς να συνιστούν επιδοτήσεις υπό τη στενή του όρου έννοια, είναι της ιδίας φύσεως ή επάγονται τα ίδια αποτελέσματα. Επίσης χαρακτηρίζονται ως κρατικές ενισχύσεις οι παρεμβάσεις οι οποίες, με οποιαδήποτε μορφή, ενδέχεται να ευνοούν άμεσα ή έμμεσα επιχειρήσεις ή πρέπει να γίνει δεκτό ότι αποτελούν οικονομικό πλεονέκτημα το οποίο δεν θα είχε η δικαιούχος επιχείρηση υπό κανονικές συνθήκες αγοράς (βλ. απόφαση της 3ης Απριλίου 2014, La Poste, C-559/12 P, EU:C:2014:217, σκέψη 94 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

71 Ακολούθως, επιβάλλεται να υπομνησθεί ότι στην Επιτροπή απόκειται να αποδείξει την ύπαρξη κρατικής ενισχύσεως κατά την έννοια του άρθρου 107, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ (βλ., συναφώς, απόφαση της 12ης Σεπτεμβρίου 2007, Ολυμπιακή Αεροπορία Υπηρεσίες κατά Επιτροπής, T-68/03, EU:T:2007:253, σκέψη 34). Συναφώς, κατά τη νομολογία, για να εξακριβωθεί αν η ωφελουμένη επιχείρηση έχει οικονομικό όφελος που δεν θα είχε υπό τις συνήθεις συνθήκες της αγοράς, η Επιτροπή οφείλει να προβεί σε πλήρη ανάλυση όλων των κρίσιμων στοιχείων της επίμαχης πράξεως και του πλαισίου της, περιλαμβανομένης της καταστάσεως της ωφελουμένης επιχειρήσεως και της οικείας αγοράς (αποφάσεις της 6ης Μαρτίου 2003, Westdeutsche Landesbank Girozentrale και Land Nordrhein-Westfalen κατά Επιτροπής, T-228/99 και T-233/99, EU:T:2003:57, σκέψη 251, και της 3ης Μαρτίου 2010, Bundesverband deutscher Banken κατά Επιτροπής, T-163/05, EU:T:2010:59, σκέψη 37).

72 Όσον αφορά τη διεξαγωγή της αποδεικτικής διαδικασίας στον τομέα των κρατικών ενισχύσεων, κατά πάγια νομολογία η Επιτροπή οφείλει να προβαίνει σε επιμελή και αμερόληπτη εξέταση των προσβαλλομένων μέτρων, ώστε να έχει στη διάθεσή της, κατά την έκδοση της τελικής αποφάσεως που αποδεικνύει την ύπαρξη και, ενδεχομένως, την ασυμβατότητα ή παρανομία της ενισχύσεως, τα κατά το δυνατόν πληρέστερα και πλέον αξιόπιστα στοιχεία για τον σκοπό αυτόν (βλ. απόφαση της 3ης Απριλίου 2014, La Poste, C-559/12 P, EU:C:2014:217, σκέψη 63 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

73 Τέλος, όσον αφορά το εύρος του δικαστικού ελέγχου της προσβαλλομένης αποφάσεως, υπό το πρίσμα του άρθρου 107, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ, αποτελεί πάγια νομολογία ότι η έννοια της κρατικής ενισχύσεως, όπως ορίζεται στη διάταξη αυτή, έχει νομικό χαρακτήρα και πρέπει να ερμηνεύεται βάσει αντικειμενικών στοιχείων. Για τον λόγο αυτό, ο δικαστής της Ένωσης οφείλει, κατ' αρχήν και λαμβανομένων υπόψη τόσο των συγκεκριμένων στοιχείων της διαφοράς της οποίας επιλαμβάνεται όσο και του τεχνικού ή περίπλοκου χαρακτήρα των εκτιμήσεων στις οποίες προέβη η Επιτροπή, να ασκεί πλήρη έλεγχο ως προς το κατά πόσον ένα μέτρο εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 107, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ (βλ. απόφαση της 2ας Μαρτίου 2012, Κάτω Χώρες κατά Επιτροπής, T-29/10 και T-33/10, EU:T:2012:98, σκέψη 100 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

74 Ωστόσο, το Δικαστήριο έχει κρίνει ότι ο δικαστικός έλεγχος είναι περιορισμένος όσον αφορά το αν ένα μέτρο εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 107, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ, όταν οι εκτιμήσεις της Επιτροπής έχουν τεχνικό ή πολύπλοκο χαρακτήρα. Απόκειται, πάντως, στο Γενικό Δικαστήριο να κρίνει αν τούτο συμβαίνει εν προκειμένω (βλ. απόφαση της 2ας Μαρτίου 2012, Κάτω Χώρες κατά Επιτροπής, T-29/10 και T-33/10, EU:T:2012:98, σκέψη 101 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

75 Συναφώς, μολονότι η Επιτροπή διαθέτει ευρεία εξουσία εκτιμήσεως της οποίας η άσκηση συνεπάγεται εκτιμήσεις οικονομικής φύσεως που πρέπει να γίνονται στο πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, τούτο δεν σημαίνει ότι ο δικαστής της Ένωσης δεν πρέπει να ελέγχει την εκ μέρους της Επιτροπής ερμηνεία δεδομένων οικονομικής φύσεως. Πράγματι, κατά τη νομολογία του Δικαστηρίου, ο δικαστής της Ένωσης οφείλει, μεταξύ άλλων, να ελέγχει όχι μόνο την ακρίβεια των αποδεικτικών στοιχείων των οποίων γίνεται επίκληση, την αξιοπιστία και τη συνοχή τους, αλλά και αν τα στοιχεία αυτά αποτελούν το σύνολο των ληπτέων υπόψη συναφών στοιχείων για την εκτίμηση σύνθετης καταστάσεως και αν είναι ικανά να θεμελιώσουν τα εξ αυτών αρυόμενα συμπεράσματα (βλ. απόφαση της 2ας Μαρτίου 2012, Κάτω Χώρες κατά Επιτροπής, T-29/10 και T-33/10, EU:T:2012:98, σκέψη 102 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

76 Υπό το φως των αρχών αυτών πρέπει να εξετασθεί η προσβαλλόμενη απόφαση.

77 Τα επιχειρήματα των προσφευγόντων αφορούν την ανάλυση που παρουσίασε η Επιτροπή στο κεφάλαιο 7.1.4 της προσβαλλομένης αποφάσεως, με τον τίτλο «Ύπαρξη επιλεκτικού προνομίου για τον όμιλο [IFPEN]», στο οποίο η Επιτροπή εξέτασε, αφενός, το ζήτημα των δυνητικών

πλεονεκτημάτων που θα μπορούσε να αντλήσει ο ίδιος ο IFPEN από την επίμαχη εγγύηση και, αφετέρου, το ζήτημα της ενδεχόμενης μεταβιβάσεως των δυνητικών αυτών πλεονεκτημάτων στις θυγατρικές εταιρίες του (αιτιολογική σκέψη 192 της προσβαλλομένης αποφάσεως).

78 Όσον αφορά το επιλεκτικό πλεονέκτημα που ο ίδιος ο IFPEN αποκόμισε από την επίμαχη εγγύηση, στις αιτιολογικές σκέψεις 193 και 194 της προσβαλλομένης αποφάσεως η Επιτροπή εξέθεσε εκ προοιμίου την προσέγγιση που επρόκειτο να ακολουθήσει, προκειμένου να αποδείξει την ύπαρξή του. Η Επιτροπή επισήμανε, ιδίως, ότι, με την απόφαση για την κίνηση της επίσημης διαδικασίας, είχε αναφέρει ότι ο IFPEN θα μπορούσε να αποκομίσει πλεονέκτημα από το καθεστώς του ως EPIC, κυρίως μέσω ευνοϊκότερων όρων χρηματοδοτήσεως στις χρηματαγορές. Πάντως, εφόσον, «σε περίπτωση αφερεγγυότητας του IFPEN, η έμμεση και απεριόριστη εγγύηση του κράτους που είναι σύμφυτη με το καθεστώς του ως EPIC θα κάλυπτε όλες τις οφειλές του, δηλαδή όχι μόνο τις χρηματοοικονομικές που ενδεχομένως είχε έναντι των θεσμικών πιστωτών, αλλά και εμπορικές ή ακόμα και άλλης φύσεως», ιδίως απαιτήσεις προμηθευτών (τα τιμολόγια των οποίων δεν θα είχαν πληρωθεί) ή πελατών (στους οποίους δεν θα είχαν παρασχεθεί υπηρεσίες)», θα πρέπει να αναλυθεί η ύπαρξη του πλεονεκτήματος που αποκομίζει ενδεχομένως ο IFPEN από το καθεστώς του ως EPIC όσον αφορά τις σχέσεις του τόσο με τραπεζικούς και χρηματοπιστωτικούς οργανισμούς όσο και με τους προμηθευτές του και με τους πελάτες του (αιτιολογικές σκέψεις 193 και 194 της προσβαλλομένης αποφάσεως).

79 Στη συνέχεια της προσβαλλομένης αποφάσεως, η Επιτροπή παρατήρησε, πρώτον, όσον αφορά τις σχέσεις μεταξύ του IFPEN και των τραπεζικών και χρηματοπιστωτικών οργανισμών, ότι, καίτοι ο IFPEN δεν υπόκειται σε αξιολόγηση από εξωτερικό οργανισμό αξιολογήσεως, οι πιστωτές οφείλουν να προβαίνουν σε αξιολόγηση του κινδύνου αθετήσεως υποχρεώσεων για τις χρηματοδοτήσεις που του χορηγούν. Εφόσον, κατά την Επιτροπή, ο IFPEN προσφεύγει στην αγορά πιστώσεων για τη χρηματοδότηση του χρέους του, δεν μπορεί να αποκλειστεί το ενδεχόμενο να απολαμβάνει οικονομικό πλεονέκτημα λόγω της συνεκτιμήσεως, κατά την αξιολόγηση από τις χρηματοπιστωτικές αγορές, του γεγονότος ότι το κράτος αποτελεί τον έσχατο εγγυητή ως προς τις οφειλές του. Πάντως, αφού εξέτασε τους όρους των δανείων που συνήψε ο IFPEN καθώς και τις προσφορές πιστωτικών διευκολύνσεων που του προτάθηκαν κατά τη διάρκεια της περιόδου από τη μετατροπή του σε EPIC έως το τέλος του 2010, η Επιτροπή διαπίστωσε ότι οι όροι αυτοί αντιστοιχούσαν στους όρους της αγοράς. Με βάση τα ανωτέρω, η Επιτροπή κατέληξε στο συμπέρασμα ότι, για την περίοδο από το 2006 μέχρι το 2010, ο IFPEN δεν αποκόμισε πραγματικό οικονομικό πλεονέκτημα λόγω του καθεστώτος του ως EPIC στις σχέσεις του με τα τραπεζικά και χρηματοπιστωτικά ιδρύματα. Δεν απέκλεισε, πάντως, το ενδεχόμενο να εμφανιστεί ένα τέτοιο πλεονέκτημα στο μέλλον (αιτιολογικές σκέψεις 195 έως 200 της προσβαλλομένης αποφάσεως).

80 Δεύτερον, όσον αφορά τις σχέσεις ανάμεσα στον IFPEN και τους προμηθευτές, κατ' αρχάς, η Επιτροπή διαπίστωσε μείωση των τιμών των προμηθευτών ενός EPIC, ως αποτέλεσμα της ευνοϊκότερης εκτιμήσεως εκ μέρους των προμηθευτών του κινδύνου αθετήσεως των υποχρεώσεων του εν λόγω οργανισμού, εφόσον γνώριζαν ότι ήταν προστατευμένος από τον κίνδυνο δικαστικής εκκαθαρίσεως. Στη συνέχεια, η Επιτροπή επιχείρησε να εκτιμήσει το ποσό της εν λόγω μειώσεως των τιμών για τον IFPEN μέσω ενός δείκτη συγκρίσεως, και συγκεκριμένα την προσφυγή σε υπηρεσίες πρακτορείας επιχειρηματικών απαιτήσεων. Η επιλογή της πρακτορείας είχε ως αιτία το γεγονός ότι, κατά την Επιτροπή, ελλείψει εγγυήσεως του κράτους, ένας προμηθευτής του IFPEN ο οποίος επιθυμούσε να τύχει συγκρίσιμης εγγυήσεως (δηλαδή να καλυφθεί πλήρως από τον κίνδυνο αθετήσεως του αντισυμβαλλομένου του) θα μπορούσε να προσφύγει στις υπηρεσίες ειδικευμένου πιστωτικού ή ασφαλιστικού ιδρύματος, ή ακόμη να χρησιμοποιήσει τις υπηρεσίες μιας από τις εταιρίες πρακτορείας επιχειρηματικών απαιτήσεων οι οποίες προτείνουν, μεταξύ των υπηρεσιών τους, την κάλυψη του κινδύνου αθετήσεως. Η Επιτροπή εξακρίβωσε ποια ήταν η συνήθης αμοιβή για την υπηρεσία πρακτορείας επιχειρηματικών απαιτήσεων και χρησιμοποίησε τη μέγιστη συνολική πριμοδότηση που συνήθως ζητούν οι εταιρίες πρακτορείας, προκειμένου να αξιολογήσει το ποσό του πλεονεκτήματος για τον IFPEN. Τέλος, αφού υπολόγισε, στη βάση αυτή, την αξία της μειώσεως της τιμής που προσφέρουν στον IFPEN οι προμηθευτές του, η Επιτροπή κατέληξε, με την αιτιολογική σκέψη 214

της προσβαλλομένης αποφάσεως, στο συμπέρασμα ότι, κατά το διάστημα από τη μετατροπή του σε EPIC έως το 2009, η εν λόγω μείωση της τιμής δεν μπορούσε να υπερβαίνει ποσό της τάξεως των [εμπιστευτικά δεδομένα] ευρώ ετησίως. Η Επιτροπή χαρακτήρισε τη μείωση αυτή της τιμής ως πραγματικό οικονομικό πλεονέκτημα, το οποίο αποκόμισε ο IFPEN από την επίμαχη κρατική εγγύηση (αιτιολογικές σκέψεις 203 έως 215 της προσβαλλομένης αποφάσεως).

81 Τρίτον, όσον αφορά τις σχέσεις ανάμεσα στον IFPEN και τους πελάτες, κατ' αρχάς, η Επιτροπή ανέφερε ότι, χάρη στην εγγύηση του κράτους υπέρ του IFPEN, οι πελάτες είχαν τη διασφάλιση ότι ο οργανισμός αυτός δεν θα βρισκόταν ποτέ σε κατάσταση δικαστικής εκκαθαρίσεως και, κατά συνέπεια, θα ήταν πάντοτε σε θέση να εκπληρώνει τις συμβατικές υποχρεώσεις του ή, εάν δεν το έπραττε, ότι θα ελάμβαναν αποζημίωση. Κατά την Επιτροπή, ελλείψει της εγγυήσεως την οποία χορηγεί στον IFPEN το κράτος, ο πελάτης που θα επιθυμούσε να έχει το ίδιο επίπεδο προστασίας, θα όφειλε να συνάψει με έναν ενδιάμεσο χρηματοπιστωτικό φορέα εγγύηση εκτελέσεως της συμβάσεως, ώστε να διασφαλιστεί για την εκπλήρωση της συμβάσεως που τον συνδέει με τον IFPEN (αιτιολογικές σκέψεις 220 και 221 της προσβαλλομένης αποφάσεως). Στη συνέχεια, η Επιτροπή θεώρησε ότι το κόστος της εγγυήσεως αυτής αντιπροσωπεύει, το πολύ, το 5 % του κύκλου εργασιών που παράγεται από την καλυπτόμενη παροχή και επιχείρησε να εντοπίσει, μεταξύ των δραστηριοτήτων του IFPEN, τις παροχές που καλύπτονται από την εν λόγω εγγύηση (αιτιολογικές σκέψεις 223 έως 225 της προσβαλλομένης αποφάσεως). Πάντως, κατέληξε στο συμπέρασμα ότι, κατά το χρονικό διάστημα από τη μετατροπή σε EPIC μέχρι το 2009, ο IFPEN αποκόμισε πραγματικό οικονομικό πλεονέκτημα, που συνίστατο στη μη πληρωμή ασφαλίστρου που αντιστοιχεί σε εγγύηση εκτελέσεως της συμβάσεως ή, τουλάχιστον, καλύτερης προσπάθειας, το οποίο θα μπορούσε να παράσχει στους πελάτες του για τις ερευνητικές του δραστηριότητας, περιλαμβανομένων των θυγατρικών του Axens και Prosernat στον τομέα αποκλειστικής δραστηριότητάς τους. Η Επιτροπή παρουσίασε τον υπολογισμό του εκτιμώμενου ύψους του πλεονεκτήματος αυτού στον πίνακα 5 της προσβαλλομένης αποφάσεως (αιτιολογικές σκέψεις 216 έως 237 της προσβαλλομένης αποφάσεως).

82 Λαμβάνοντας υπόψη τα προπαρατεθέντα χωρία της προσβαλλομένης αποφάσεως, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι η μέθοδος την οποία επέλεξε η Επιτροπή για να προσδιορίσει το οικονομικό πλεονέκτημα υπέρ του IFPEN, το οποίο ο οργανισμός αυτός αποκόμισε από το καθεστώς του ως EPIC, συνίστατο στην εξέταση του πλεονεκτήματος που γεννήθηκε στις σχέσεις μεταξύ του IFPEN και των πιστωτών του, εν προκειμένω των τραπεζικών και χρηματοπιστωτικών οργανισμών, των προμηθευτών και των πελατών. Η μέθοδος αυτή προϋποθέτει την εξέταση της επιρροής που η εν λόγω εγγύηση ασκεί στις σχέσεις αυτές και τον προσδιορισμό της συμπεριφοράς την οποία οι πιστωτές αυτοί, οι οποίοι έχουν το δικαίωμα να επικαλεστούν την εγγύηση σε περίπτωση μη πληρωμής χρηματικού ποσού ή της μη εκτελέσεως άλλης παροχής, ενδέχεται να υιοθετήσουν όντας εν γνώσει της εγγυήσεως αυτής.

83 Η μέθοδος αυτή δεν είναι νομικώς εσφαλμένη.

84 Πράγματι, αφενός, η εγγύηση αποτελεί παρεπόμενη δέσμευση η οποία δεν μπορεί να εξετασθεί χωρίς να ληφθεί υπόψη η υποχρέωση στην οποία εντάσσεται. Από τη φύση της, η δέσμευση του κράτους με τη μορφή εγγυήσεως δεν μπορεί να θεωρηθεί ως κρατική ενίσχυση υπό την έννοια του άρθρου 107, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ, αυτή καθεαυτή, αλλά μόνο σε συνδυασμό με την υποχρέωση που τη στηρίζει. Εξ αυτού έπεται ότι, όπως παραδέχθηκε η Επιτροπή κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, μια έμμεση και απεριόριστη εγγύηση του κράτους σύμφυτη προς το καθεστώς του EPIC δεν μπορεί να χαρακτηρισθεί ως κρατική ενίσχυση από το γεγονός και μόνον ότι παρέχεται δωρεάν.

85 Αφετέρου, η ιδιομορφία της εγγυήσεως που αποτελεί το αντικείμενο της προσβαλλομένης αποφάσεως έγκειται στο ότι είναι σύμφυτη προς το καθεστώς της επιχειρήσεως η οποία ωφελείται από αυτήν. Επομένως, δεν συνδέεται με συγκεκριμένη υποχρέωση, αλλά καλύπτει το σύνολο των υποχρεώσεων της επιχειρήσεως αυτής.

86 Λόγω της ιδιομορφίας αυτής, η εγγύηση που αποτελεί το αντικείμενο της προσβαλλομένης αποφάσεως θα μπορούσε να επηρεάσει την αντίληψη που έχουν οι πιστωτές για την επιχείρηση η οποία είναι ο δικαιούχος της εγγυήσεως. Πράγματι, αν και οι πιστωτές της επιχειρήσεως αυτής δεν έχουν τη δυνατότητα να διαπραγματευθούν τους όρους της εγγυήσεως, μπορούν να λάβουν υπόψη την ύπαρξή της όταν διαπραγματεύονται με την επιχείρηση αυτή τους όρους των δικών τους συμβάσεων.

87 Επομένως, το πλεονέκτημα, υπό την έννοια της νομολογίας που παρατίθεται στις σκέψεις 69 έως 71 ανωτέρω, το οποίο απορρέει από κρατική εγγύηση σύμφυτη με το καθεστώς της επιχειρήσεως που είναι η δικαιούχος της εγγυήσεως, εκδηλώνεται στη σχέση που συνδέει την επιχείρηση αυτή με τους πιστωτές της, εν προκειμένω τους τραπεζικούς και χρηματοπιστωτικούς οργανισμούς, τους προμηθευτές και τους πελάτες. Συνίσταται σε ευνοϊκότερη μεταχείριση την οποία οι πιστωτές αυτοί, εφόσον μπορούν να επικαλεστούν την εγγύηση σε περίπτωση αθετήσεως πληρωμής χρηματικού ποσού ή μη εκπληρώσεως άλλης παροχής, επιφυλάσσουν στη δικαιούχο επιχείρηση, ελαφρύνοντας έτσι τις επιβαρύνσεις οι οποίες βαρύνουν τους ισολογισμούς της ή μεγιστοποιώντας τα προϊόντα από τα οποία ωφελείται.

88 Τέλος, από τη νομολογία που παρατίθεται στη σκέψη 71 ανωτέρω προκύπτει ότι, για να είναι δυνατόν να συναχθεί το συμπέρασμα περί υπάρξεως πλεονεκτήματος σε συγκεκριμένη περίπτωση, πρέπει ακόμη η ευνοϊκότερη μεταχείριση που οι πιστωτές επιφυλάσσουν στη δικαιούχο της εγγυήσεως επιχείρηση καθώς και οι επιβαρύνσεις και τα προϊόντα της επιχειρήσεως αυτής που ελαφρύνονται ή αυξάνονται λόγω της μεταχειρίσεως αυτής να προσδιορίζονται λαμβανομένων υπόψη όλων των κρίσιμων στοιχείων της επίμαχης διαδικασίας και του πλαισίου της, περιλαμβανομένης και της καταστάσεως της δικαιούχου επιχειρήσεως και της σχετικής αγοράς.

89 Οι προηγούμενες σκέψεις επιβεβαιώνουν ότι η Επιτροπή δεν υπέπεσε σε πλάνη περί το δίκαιο, καθόσον αποφάσισε, με τις αιτιολογικές σκέψεις 193 και 194 της προσβαλλομένης αποφάσεως, να προσδιορίσει την ύπαρξη του πλεονεκτήματος που αποκόμισε ο IFPEN από την επίμαχη εγγύηση όσον αφορά τις σχέσεις του με τρεις ομάδες πιστωτών του: τους τραπεζικούς και χρηματοπιστωτικούς οργανισμούς, τους προμηθευτές και τους πελάτες του.

90 Αντιθέτως, ο τρόπος με τον οποίον η Επιτροπή εφάρμοσε τη μέθοδο αυτή εν προκειμένω παρουσιάζει μείζονα ελαττώματα, ειδικότερα όσον αφορά τον προσδιορισμό του πλεονεκτήματος το οποίο φέρεται ότι αποκόμισε ο IFPEN στις σχέσεις του με τους προμηθευτές και τους πελάτες του.

91 Πράγματι, όσον αφορά τις σχέσεις ανάμεσα στον IFPEN και τους τραπεζικούς και χρηματοπιστωτικούς οργανισμούς, η Επιτροπή εκτίμησε ότι το πλεονέκτημα που θα μπορούσε να αποκομίσει ο IFPEN από την επίμαχη εγγύηση συνίστατο στους ευνοϊκότερους όρους χρηματοδοτήσεως που θα μπορούσε να έχει ο IFPEN στις χρηματαγορές.

92 Ο εν λόγω ορισμός του πλεονεκτήματος ουδόλως μπορεί να επικριθεί, στο μέτρο που τόσο κατά τη νομολογία του Δικαστηρίου όσο και κατά την ανακοίνωση για τις εγγυήσεις, , όταν υφίσταται εγγύηση του κράτους, περιλαμβανομένης και της εγγυήσεως που απορρέει από το καθεστώς της επιχειρήσεως η οποία δεν υπόκειται στις διαδικασίες αφερεγγυότητας του κοινού δικαίου, οι πιστωτές όπως οι τραπεζικοί και χρηματοπιστωτικοί οργανισμοί μπορούν να επιφυλάξουν ευνοϊκότερη μεταχείριση στη δικαιούχο της εγγυήσεως αυτής επιχείρηση υπό τη μορφή ευνοϊκότερων όρων χρηματοδοτήσεως. Υπό την έννοια ακριβώς αυτή η ύπαρξη της κρατικής εγγυήσεως μπορεί να καταλήξει σε ελάφρυνση των επιβαρύνσεων οι οποίες συνήθως βαρύνουν τους ισολογισμούς της δικαιούχου της εγγυήσεως επιχειρήσεως.

93 Επιβάλλεται, πάντως, να υπομνησθεί ότι, εν προκειμένω, η Επιτροπή ρητώς απέκλεισε την ύπαρξη του πλεονεκτήματος αυτού, επειδή διαπίστωσε, κατά την ολοκλήρωση της εξετάσεως των όρων των δανείων που συνήψε ο IFPEN ή των προσφορών δανείων προς αυτόν πριν και μετά τη μετατροπή

του σε EPIC, ότι, κατά το διάστημα από την εν λόγω μετατροπή μέχρι το τέλος του 2010, οι όροι αυτοί αντιστοιχούσαν στους όρους της αγοράς (αιτιολογική σκέψη 199 της προσβαλλομένης αποφάσεως).

94 Αντίθετα προς τις διαπιστώσεις της αναφορικά με τις σχέσεις μεταξύ του IFPEN και των τραπεζικών και χρηματοπιστωτικών οργανισμών/, όσον αφορά τις σχέσεις μεταξύ του IFPEN και των προμηθευτών και των πελατών του, η Επιτροπή κατέληξε ότι η επίμαχη εγγύηση δημιούργησε υπέρ του IFPEN «πραγματικό οικονομικό πλεονέκτημα». Το συμπέρασμα αυτό δεν ευσταθεί. Πράγματι, όπως θα καταδειχθεί στη συνέχεια, στηρίζεται σε αμιγώς υποθετικό συλλογισμό ο οποίος, επιπλέον, στερείται σαφήνειας και συνοχής, σε βαθμό ώστε η προσβαλλομένη απόφαση να στερείται, εν μέρει, αιτιολογίας.

95 Πρώτον, όσον αφορά τις σχέσεις ανάμεσα στον IFPEN και τους προμηθευτές, από την προσβαλλόμενη απόφαση προκύπτει ότι η Επιτροπή όρισε το πλεονέκτημα που ο IFPEN αποκόμισε από την κρατική εγγύηση, η οποία είναι σύμφυτη με το καθεστώς του ως EPIC, ως μείωση των τιμών που του παραχώρησαν εν γνώσει του γεγονότος ότι το καθεστώς αυτό συνιστούσε απεριόριστη εγγύηση του κράτους κατά του κινδύνου αθετήσεως που απορρέει από την αφερεγγυότητα.

96 Πράγματι, αφενός, προκύπτει από την αιτιολογική σκέψη 203 της προσβαλλομένης αποφάσεως ότι, κατά την Επιτροπή, υπάρχει ένα φαινόμενο «μείωσης των τιμών που είναι αποτέλεσμα της ευνοϊκότερης εκτίμησης από τους άλλους συμβαλλόμενους του κινδύνου αδυναμίας πληρωμής μιας επιχείρησης που γνωρίζουν ότι προστατεύεται από τον κίνδυνο της δικαστικής εκκαθάρισης λόγω του καθεστώτος της ως δημόσιο[υ] οργανισμ[ού]».

97 Αφετέρου, με την αιτιολογική σκέψη 214 της προσβαλλομένης αποφάσεως, η Επιτροπή θεώρησε ότι, «για την άσκηση των οικονομικών δραστηριοτήτων του, ο [IFPEN] ωφελείται από πραγματικό οικονομικό πλεονέκτημα που συνίσταται σε μείωση των τιμών που εφαρμόζουν οι προμηθευτές του και έχει ως αποτέλεσμα την ευνοϊκότερη εκτίμηση εκ μέρους των προμηθευτών του κινδύνου αθέτησης της επιχείρησης».

98 Όπως ορθώς επισημαίνει ο IFPEN, από τις παρατηρήσεις που περιλαμβάνονται στην αιτιολογική σκέψη 203 της προσβαλλομένης αποφάσεως καθώς και από τον ορισμό του πλεονεκτήματος που εκτίθεται στην αιτιολογική σκέψη 214 της εν λόγω αποφάσεως προκύπτει ότι, κατά την Επιτροπή, γενικώς, όταν υφίσταται απεριόριστη κρατική εγγύηση που απορρέει από τη νομική αδυναμία υποβολής σε διαδικασία αφερεγγυότητας του κοινού δικαίου, οι προμηθευτές εκτιμούν ευνοϊκότερα τον κίνδυνο αθετήσεως των υποχρεώσεων του οργανισμού υπέρ του οποίου παρεσχέθη η εγγύηση αυτή, με συνέπεια να μεταφέρουν την εν λόγω ευνοϊκότερη εκτίμηση στις τιμές που συνομολογούν με τον οργανισμό αυτό, οπότε η μείωση των τιμών που έτσι παρατηρείται αποδίδεται κατ' ανάγκη στην ως άνω ευνοϊκότερη εκτίμηση.

99 Πάντως, με την προσβαλλομένη απόφαση, η Επιτροπή δεν επικαλείται κανένα στοιχείο ικανό να αποδείξει το βάσιμο των τριών υποθέσεων που συνθέτουν τη συλλογιστική της. Ειδικότερα, στην προσβαλλομένη απόφαση δεν περιλαμβάνεται κανένα στοιχείο που να καταδεικνύει την ύπαρξη, στη σχετική αγορά ή στα πλαίσια των συναλλαγών γενικά, φαινομένου μειώσεως των τιμών που συνομολογήθηκαν από τους προμηθευτές με τους οργανισμούς οι οποίοι απολαύουν κρατικής εγγυήσεως κατά του κινδύνου αφερεγγυότητας.

100 Τα πραγματικά στοιχεία που περιλαμβάνονται στην προσβαλλομένη απόφαση ανατρέπουν, άλλωστε, τις παραδοχές της Επιτροπής. Πράγματι, από την αιτιολογική σκέψη 70 της προσβαλλομένης αποφάσεως προκύπτει ότι μια επιχείρηση η οποία έλαβε μέρος στη διοικητική διαδικασία ως ενδιαφερόμενος τρίτος, δηλαδή η εταιρία UOP, η οποία είναι ανταγωνιστής της Axens, είχε δηλώσει ότι «η οντότητα [IFPEN]/Axens θα μπορούσε να επωφελείται από προτιμησιακούς όρους σε σχέση με τους ανταγωνιστές της». Η Επιτροπή προσθέτει ότι, «ως προς αυτό, [η εν λόγω επιχείρηση]

παραπέμπει στις συμβάσεις που υπέγραψαν από κοινού [ο IFPEN] και η Axens, οι οποίες αναφέρονται στην απόφαση για την κίνηση διαδικασίας» και των οποίων την ύπαρξη επιβεβαίωσαν οι γαλλικές αρχές.

101 Πάντως, στην αιτιολογική σκέψη 248 της προσβαλλομένης αποφάσεως, η οποία περιλαμβάνεται στο τμήμα της αποφάσεως που είναι αφιερωμένο στην ανάλυση των [προνομίων] που μεταβιβάζονται στις θυγατρικές ιδιωτικού δικαίου του IFPEN, αναφερόμενη στις συμβάσεις που συνάπτουν ο IFPEN και οι θυγατρικές του, μνεία των οποίων γίνεται στην αιτιολογική σκέψη 70 της προσβαλλομένης αποφάσεως, και διευκρινίζοντας ότι πρόκειται για τις συμβάσεις προμήθειας σχετικά με τις υπηρεσίες μεταφορών για τις μετακινήσεις μελών του προσωπικού των διαφόρων επιχειρήσεων του «ομίλου IFPEN», η Επιτροπή επισημαίνει ότι οι μειώσεις τιμών από τις οποίες επωφελήθηκε ο «όμιλος IFPEN» στο πλαίσιο των συμβάσεων αυτών συνομολογήθηκαν λόγω ομαδοποιημένης αγοράς. Επομένως, ακόμη και αν υποτεθεί ότι οι προμηθευτές μείωσαν τις τιμές των υπηρεσιών που πώλησαν στον IFPEN και τις θυγατρικές του, από τα στοιχεία που συγκέντρωσε η Επιτροπή κατά τη διάρκεια της επίσημης διαδικασίας εξετάσεως προκύπτει ότι η εν λόγω μείωση τιμών είχε ενδεχομένως άλλη εξήγηση εκτός από την ύπαρξη απεριόριστης εγγυήσεως του κράτους υπέρ του IFPEN.

102 Τέλος, όσον αφορά, ειδικότερα, την κατάσταση του IFPEN, από κανένα στοιχείο της προσβαλλομένης αποφάσεως δεν προκύπτει ότι η Επιτροπή εξέτασε, ή ότι έθεσε καν το ζήτημα αν η αντίληψη που είχαν για τον IFPEN οι προμηθευτές του θα μπορούσε να έχει επηρεαστεί καθ' οιονδήποτε τρόπο από τη μετατροπή του οργανισμού αυτού σε EPIC ή αν οι προμηθευτές αυτοί επιφύλαξαν ευνοϊκότερη μεταχείριση στον IFPEN μετά τη μετατροπή του σε EPIC. Η προσβαλλομένη απόφαση δεν περιέχει καν αναλύσεις που καθιστούν δυνατή τη διαπίστωση ότι η Επιτροπή εξέτασε αν οι προμηθευτές του IFPEN είχαν γνώση του γεγονότος ότι το καθεστώτος του ως EPIC θα μπορούσε να ερμηνευθεί ως εγγύηση του κράτους κατά κινδύνου αφερεγγυότητας.

103 Συναφώς, πρέπει ακόμη να τονιστεί ότι, κατά τη διοικητική διαδικασία, ιδίως με τα από 13 Οκτωβρίου 2008 και από 25 Νοεμβρίου 2010 έγγραφά τους, οι γαλλικές αρχές επέκριναν τον θεωρητικό και υποθετικό χαρακτήρα της συλλογιστικής της Επιτροπής σχετικά με τη φερόμενη μείωση των τιμών που συνδέεται με την ευνοϊκότερη εκ μέρους των προμηθευτών του IFPEN εκτίμηση του κινδύνου αθετήσεως των υποχρεώσεων του οργανισμού αυτού. Οι γαλλικές αρχές ενημέρωσαν επίσης την Επιτροπή ότι οι γενικοί όροι αγοράς που ισχύουν για τον IFPEN δεν επηρεάστηκαν από τη μετατροπή του σε EPIC και ότι η μέση διάρκεια ρυθμίσεως των οφειλών έναντι των προμηθευτών εκ μέρους του IFPEN εξακολουθούσε να υπολείπεται των απαιτήσεων των κρίσιμων διατάξεων του γαλλικού εμπορικού κώδικα. Τέλος, τόνισαν ότι αποκλείεται να υφίσταται πλεονέκτημα στις σχέσεις του IFPEN με τους προμηθευτές λόγω της υποχρεώσεως ανταγωνισμού την οποία υπείχε ο IFPEN.

104 Απαντώντας σε αυτά ακριβώς τα επιχειρήματα, με την αιτιολογική σκέψη 203 της προσβαλλομένης αποφάσεως, η Επιτροπή διαπίστωσε ότι η πτώση των τιμών που οφειλόταν ενδεχομένως στον ανταγωνισμό των προμηθευτών του IFPEN έπρεπε να διακρίνεται από τη μείωση των τιμών που είναι αποτέλεσμα της ευνοϊκότερης εκτιμήσεως από τους προμηθευτές του κινδύνου αδυναμίας πληρωμής της επιχειρήσεως αυτής. Στην επόμενη αιτιολογική σκέψη, η Επιτροπή προέβη πάραυτα στην αξιολόγηση της εν λόγω πτώσεως των τιμών, αναφέροντας τα εξής:

«Για να εκτιμήσει τη μείωση των τιμών ως αποτέλεσμα της ευνοϊκότερης εκτίμησης του κινδύνου αθέτησης ενός EPIC από τους προμηθευτές του, η Επιτροπή προτίθεται να εξετάσει το κόστος της κάλυψης του ισοδύναμου κινδύνου. Πράγματι, όταν δεν υφίσταται εγγύηση του κράτους, ένας προμηθευτής του δημόσιου οργανισμού [IFPEN] ο οποίος θα επιθυμούσε να λάβει μια συγκρίσιμη εγγύηση (δηλαδή να καλυφθεί πλήρως έναντι του κινδύνου αθέτησης του αντισυμβαλλομένου) θα μπορούσε να προσφύγει στις υπηρεσίες ενός ειδικευμένου πιστωτικού ή ασφαλιστικού φορέα. Αυτή η κάλυψη του κινδύνου αθέτησης προσφέρεται από τις εταιρίες που ειδικεύονται στην πρακτορεία επιχειρηματικών απαιτήσεων (φάκτορινγκ).»

105 Οι παρατηρήσεις που διατυπώνονται στις αιτιολογικές σκέψεις 203 και 204 της προσβαλλομένης αποφάσεως, ερμηνευόμενες σε συνδυασμό με την αιτιολογική σκέψη 214 της εν λόγω αποφάσεως, καθιστούν σαφές το λογικό σφάλμα της συλλογιστικής της Επιτροπής.

106 Πράγματι, από τις ως άνω αιτιολογικές σκέψεις προκύπτει ότι η Επιτροπή, στην πραγματικότητα, απλώς δέχθηκε αξιωματικά την ύπαρξη μειώσεως των τιμών ως αποτέλεσμα της ευνοϊκότερης εκτιμήσεως, εκ μέρους των προμηθευτών, του κινδύνου αθετήσεως των υποχρεώσεων του IFPEN, χωρίς να εξετάσει το βάσιμο της παραδοχής αυτής. Στη συνέχεια, επιχείρησε να αξιολογήσει την έκταση της εν λόγω μειώσεως των τιμών μέσω δείκτη με τον οποίο δεν μετράται η ίδια η μείωση των τιμών αλλά μόνον η αξία εγγυήσεως την οποία θεωρεί συγκρίσιμη με την εγγύηση της οποίας απήλαυε ο IFPEN. Την αξία ακριβώς αυτή θεώρησε η Επιτροπή, με την αιτιολογική σκέψη 214 της προσβαλλομένης αποφάσεως, ως πραγματικό πλεονέκτημα υπέρ του IFPEN, το οποίο απορρέει από την επίμαχη εγγύηση. Συγκεκριμένα, αντί να αποδείξει την ύπαρξη πλεονεκτήματος, ώστε, στη συνέχεια, να υπολογίσει το ύψος του, η Επιτροπή υιοθέτησε αντίστροφο συλλογισμό, συνάγοντας την ύπαρξη του πλεονεκτήματος από το γεγονός και μόνον ότι μπόρεσε να το υπολογίσει βάσει της συγκρίσεως..

107 Κατά τα λοιπά, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι η προσέγγιση που επέλεξε η Επιτροπή για να προσδιορίσει το πλεονέκτημα το οποίο αποκόμισε ο IFPEN από την επίμαχη εγγύηση στις σχέσεις του με τους προμηθευτές διαφέρει εντυπωσιακά από την προσέγγιση που υιοθέτησε για να προσδιορίσει το πλεονέκτημα στις σχέσεις του οργανισμού αυτού με τα τραπεζικά και χρηματοπιστωτικά ιδρύματα. Συγκεκριμένα, στην περίπτωση των ιδρυμάτων αυτών, η Επιτροπή αναζήτησε τα πραγματικά αποτελέσματα της εγγυήσεως, εξετάζοντας, ένα προς ένα, τα δάνεια που συνομολόγησε ο IFPEN καθώς και τις προσφορές πιστωτικών διευκολύνσεων που του προτάθηκαν μετά τη μετατροπή του σε EPIC, και συγκρίνοντας τους όρους τους με τους όρους των δανείων που συνομολογήθηκαν πριν τη μετατροπή αυτή. Αντιθέτως, όσον αφορά τις σχέσεις με τους προμηθευτές, περιορίσθηκε στην εφαρμογή αμιγώς υποθετικού συλλογισμού, παραλείποντας ταυτόχρονα να εξακριβώσει την ορθότητα των υποθέσεών της μέσω εξετάσεως της σχετικής αγοράς.

108 Από τις προηγούμενες σκέψεις προκύπτει ότι, όσον αφορά την ύπαρξη πλεονεκτήματος που ο IFPEN αποκόμισε από την επίμαχη εγγύηση στις σχέσεις του με τους προμηθευτές, η Επιτροπή δεν ανταποκρίθηκε στο βάρος αποδείξεως, όπως αυτό ορίζεται στη νομολογία που παρατέθηκε στη σκέψη 71 ανωτέρω. Ειδικότερα, η Επιτροπή δεν απέδειξε ότι, όταν υφίσταται εγγύηση όπως η επίμαχη, οι προμηθευτές της δικαιούχου της εν λόγω εγγυήσεως επιχειρήσεως ήσαν διατεθειμένοι να της επιφυλάξουν ευνοϊκότερη μεταχείριση, ιδίως μειώνοντας τις τιμές των προϊόντων τους ή των υπηρεσιών τους και εκφράζοντας με τον τρόπο αυτό την ευνοϊκότερη εκτίμηση εκ μέρους τους του κινδύνου αθετήσεως της εν λόγω επιχειρήσεως. Επομένως, εσφαλμένως η Επιτροπή κατέληξε, με την αιτιολογική σκέψη 214 της προσβαλλομένης αποφάσεως, στο συμπέρασμα ότι ο IFPEN αποκόμισε πραγματικό οικονομικό πλεονέκτημα, το οποίο συνίσταται σε πτώση των τιμών που εφαρμόζουν οι προμηθευτές του και έχει ως αποτέλεσμα την ευνοϊκότερη εκτίμηση εκ μέρους των προμηθευτών του του κινδύνου αθετήσεως των υποχρεώσεών του.

109 Επιπλέον, όσον αφορά τον ίδιο τον ορισμό του πλεονεκτήματος το οποίο ο IFPEN αποκόμισε από την επίμαχη εγγύηση στις σχέσεις του με τους προμηθευτές (βλ. σκέψεις 95 έως 97 ανωτέρω), η Επιτροπή υπέπεσε σε πλάνη περί το δίκαιο όταν, προκειμένου να εκτιμήσει το ύψος του πλεονεκτήματος αυτού, χρησιμοποίησε ως κριτήριο την πρακτορεία επιχειρηματικών απαιτήσεων (φάκτορινγκ) στο πλαίσιο της «εξετάσεως του κόστους της κάλυψης του ισοδύναμου κινδύνου», αντί να εξετάσει τα επίπεδα των τιμών που εφάρμοζαν οι προμηθευτές έναντι του IFPEN.

110 Από τα ανωτέρω συνάγεται ότι παρέλκει η εξέταση των επιχειρημάτων με τα οποία οι προσφεύγοντες θέτουν εν αμφιβόλω τη χρησιμότητα του κριτηρίου της πρακτορείας επιχειρηματικών απαιτήσεων προκειμένου να εκτιμηθεί το ύψος του πλεονεκτήματος το οποίο αποκόμισε ο IFPEN από την επίμαχη εγγύηση στις σχέσεις του με τους προμηθευτές. Πράγματι, η Επιτροπή δεν μπορούσε να προβεί στην εκτίμηση πλεονεκτήματος του οποίου η ύπαρξη ουδόλως αποδείχθηκε.

111 Δεύτερον, όσον αφορά τις σχέσεις μεταξύ του IFPEN και των πελατών του, από την προσβαλλόμενη απόφαση προκύπτει ότι η Επιτροπή όρισε το πλεονέκτημα το οποίο ο IFPEN αποκόμισε από την κρατική εγγύηση, η οποία είναι σύμφυτη με το καθεστώς του ως EPIC, ως τη μη πληρωμή ασφαλίστρου που αντιστοιχεί σε εγγύηση εκτελέσεως της συμβάσεως ή, τουλάχιστον, καλύτερης προσπάθειας την οποία θα μπορούσε να παράσχει στους πελάτες του.

112 Ο ορισμός αυτός θεμελιώνεται σε διαπίστωση η οποία στηρίζεται σε μία και μόνο μαρτυρία της UOP, κατά την οποία, στον τομέα της εκχωρήσεως τεχνολογιών, οι αγοραστές ήσαν ιδιαίτερα ευαίσθητοι στις εγγυήσεις τις οποίες ήσαν σε θέση να τους παράσχουν οι πάροχοι υπηρεσιών, σε όρους καλύψεως της συμβατικής όσο και της εξωσυμβατικής ευθύνης (αιτιολογική σκέψη 216 της προσβαλλομένης αποφάσεως). Εκκινώντας από τη διαπίστωση αυτή και έχοντας αποκλείσει ως μη κρίσιμο το ζήτημα της καλύψεως με την επίμαχη εγγύηση της εξωσυμβατικής ευθύνης του IFPEN, η Επιτροπή δέχθηκε, με τις αιτιολογικές σκέψεις 220 και 221 της προσβαλλομένης αποφάσεως, τα εξής:

«(220)
[…] λαμβανομένης υπόψη της εγγύησης που παρέχει το κράτος στον [IFPEN], οι πελάτες του εξασφαλίζονται ότι αυτός δεν θα περιέλθει ποτέ σε κατάσταση δικαστικής εκκαθάρισης και, κατά συνέπεια, θα είναι πάντοτε σε θέση να τηρεί τις συμβατικές υποχρεώσεις του, ή σε περίπτωση που δεν θα το έπραττε, ότι θα αποζημιωνόταν γι' αυτή την αθέτηση […].

(221)
Σύμφωνα με το σκεπτικό [που εκτίθεται] στις αιτιολογικές σκέψεις 204 και επόμενες όσον αφορά τις σχέσεις με τους προμηθευτές, η Επιτροπή θεωρεί ότι, εάν δεν υφίστατο εγγύηση του κράτους, ένας πελάτης που θα επιθυμούσε να έχει το ίδιο επίπεδο προστασίας θα όφειλε να συνάψει με έναν ενδιάμεσο χρηματοπιστωτικό φορέα (π.χ. τραπεζικό ίδρυμα ή ασφαλιστική εταιρεία) εγγύηση εκτέλεσης σύμβασης (στα αγγλικά «performance bond»), ώστε να διασφαλιστεί για την εκπλήρωση της σύμβασης που τον συνδέει με τον [IFPEN]. Σκοπός αυτής της προστασίας θα ήταν να παρασχεθεί σε αυτόν τον πελάτη εγγύηση χρηματικής αποζημίωσης σε περίπτωση ζημίας λόγω ολικής ή μερικής μη εκτέλεσης της σύμβασης.»

113 Στις επόμενες αιτιολογικές σκέψεις, η Επιτροπή προέβη στον υπολογισμό του κόστους μιας εγγυήσεως εκτελέσεως συμβάσεως ή καλύτερης προσπάθειας και θεώρησε ότι η εγγύηση αυτή συνεπάγεται ένα ανώτατο ποσοστό 5 % του κύκλου εργασιών που παράγεται από την καλυπτόμενη παροχή υπηρεσίας (αιτιολογικές σκέψεις 223 έως 225 της προσβαλλομένης αποφάσεως). Επιχείρησε, επίσης, να προσδιορίσει, μεταξύ των οικονομικών δραστηριοτήτων του IFPEN, τις παροχές που καλύπτονται από «μια τέτοια εγγύηση» (αιτιολογικές σκέψεις 226 έως 235). Με την αιτιολογική σκέψη 236 της προσβαλλομένης αποφάσεως, η Επιτροπή διαπίστωσε τα εξής:

«[…] για την άσκηση των οικονομικών δραστηριοτήτων του, ο [IFPEN] αποκόμισε [πραγματικό] οικονομικό πλεονέκτημα που συνίσταται στη μη πληρωμή ασφαλίστρου που αντιστοιχεί σε εγγύηση εκτέλεσης της σύμβασης, [ή] τουλάχιστον καλύτερης προσπάθειας, την οποία θα μπορούσε να παράσχει στους πελάτες του για τις ερευνητικές δραστηριότητές του, περιλαμβανομένων των θυγατρικών του Axens και Prosernat στον αποκλειστικό τομέα τους. Χωρίς να είναι σε θέση να προσδιορίσει με ακρίβεια το ακριβές ποσό αυτού του πλεονεκτήματος, δεδομένης της ιδιαιτερότητας του καλυπτόμενου κινδύνου, η Επιτροπή θεωρεί ότι, σε κάθε περίπτωση, αυτό δεν είναι δυνατό να υπερβαίνει, για κάθε παροχή υπηρεσίας, για κάθε έτος, τα ποσά που αναφέρονται στον πίνακα 5 της παρούσας αιτιολογικής σκέψης […]».

114 Συναφώς, όπως επισημαίνουν οι προσφεύγοντες, η συλλογιστική που υιοθετεί η Επιτροπή για να προσδιορίσει το πλεονέκτημα που αποκόμισε ο IFPEN στις σχέσεις του με τους πελάτες του προϋποθέτει ότι, υπό κανονικές συνθήκες αγοράς, οι πελάτες των ερευνητικών ιδρυμάτων, όπως είναι ο IFPEN, προσφεύγουν στις εγγυήσεις εκτελέσεως της συμβάσεως ή καλύτερης προσπάθειας, για να προστατευθούν κατά του κινδύνου αφερεγγυότητας του αντισυμβαλλομένου τους, και ότι, όταν υφίσταται εγγύηση όπως αυτή της οποίας είναι δικαιούχος ο IFPEN, οι πελάτες του δεν χρειάζεται

πλέον να λάβουν τέτοια εγγύηση ή δεν του ζητούν πλέον να παράσχει τέτοια εγγύηση. Η συλλογιστική της Επιτροπής συνεπάγεται επίσης ότι η παραίτηση των πελατών του IFPEN από την εγγύηση εκτελέσεως της συμβάσεως ή, τουλάχιστον, καλύτερης προσπάθειας αποδίδεται κατ' ανάγκη στην ύπαρξη της κρατικής εγγυήσεως, η οποία ανάγεται στο καθεστώς του EPIC.

115 Πάντως, όπως συμβαίνει με τις παρατηρήσεις της σχετικά με το πλεονέκτημα στις σχέσεις με τους προμηθευτές (βλ. σκέψη 99 ανωτέρω), η Επιτροπή δεν προσκομίζει κανένα αποδεικτικό στοιχείο ικανό να αποδείξει ή έστω να πιθανολογήσει το βάσιμο των υποθέσεων που συνθέτουν τον συλλογισμό της. Ειδικότερα, η προσβαλλόμενη απόφαση δεν αναφέρει κανένα αποδεικτικό στοιχείο δυνάμενο να επιβεβαιώσει ότι οι πελάτες των ερευνητικών ιδρυμάτων αντιμετωπίζουν εκ των προτέρων τον κίνδυνο αφερεγγυότητας του αντισυμβαλλομένου τους προσφεύγοντας σε εγγύηση εκτελέσεως της συμβάσεως ή καλύτερης προσπάθειας. Περαιτέρω, η Επιτροπή δεν επικαλείται κανένα αντικειμενικό στοιχείο δυνάμενο να επιβεβαιώσει ότι, όταν υφίσταται εγγύηση όπως η εγγύηση η οποία ανάγεται στο καθεστώς του EPIC, οι πελάτες του οργανισμού αυτού έχουν την τάση να μην απαιτούν εγγυήσεις εκτελέσεως της συμβάσεως ή καλύτερης προσπάθειας ή να μη λαμβάνουν τις εγγυήσεις αυτές από ασφαλιστές. Τέλος, από κανένα στοιχείο της αιτιολογίας δεν προκύπτει ότι η Επιτροπή ζήτησε να πληροφορηθεί αν η αντίληψη των πελατών του IFPEN για τον οργανισμό αυτόν επηρεάστηκε από τη μετατροπή του σε EPIC ή αν οι πελάτες αυτοί ερμήνευσαν το νέο καθεστώς του IFPEN ως κρατική εγγύηση κατά του κινδύνου αφερεγγυότητας.

116 Οι παρατηρήσεις της Επιτροπής σχετικά με το πλεονέκτημα που φέρεται να αποκόμισε ο IFPEN από τη σύμφυτη με το καθεστώς του EPIC εγγύηση στις σχέσεις του με τους πελάτες καθώς και ο ορισμός του πλεονεκτήματος αυτού που διατυπώνεται στην αιτιολογική σκέψη 236 της προσβαλλομένης αποφάσεως παρουσιάζουν ακόμη σοβαρότερα ελαττώματα. Αφενός, δεν καθιστούν σαφές σε τι συνίσταται η ευνοϊκότερη μεταχείριση την οποία οι πελάτες του IFPEN, ως πιστωτές του, θα μπορούσαν να υιοθετήσουν απέναντί του ενόψει της υπάρξεως της εν λόγω εγγυήσεως. Αφετέρου, καθόσον είναι συγκεχυμένες και στερούνται συνοχής, εγείρουν αμφιβολίες όσον αφορά τον προσδιορισμό του δικαιούχου της εγγυήσεως αυτής.

117 Πρώτον, από τις αναλύσεις που διατυπώνονται στις σκέψεις 86 έως 89 ανωτέρω, συνάγεται πράγματι σαφώς ότι, σε περιπτώσεις εγγυήσεων όπως η επίμαχη εγγύηση, το οικονομικό πλεονέκτημα για τη δικαιούχο επιχείρηση εκδηλώνεται ιδίως στη σχέση που τη συνδέει με τους πιστωτές της, εν προκειμένω τους πελάτες της, και συνίσταται σε ευνοϊκότερη μεταχείριση την οποία οι πιστωτές αυτοί, εφόσον μπορούν να επικαλεστούν την ως άνω εγγύηση σε περίπτωση μη εκπληρώσεως παροχής, επιφυλάσσουν στην εν λόγω επιχείρηση, ελαφρύνοντας έτσι τις επιβαρύνσεις της ή μεγιστοποιώντας τα οφέλη από τα προϊόντα της.

118 Επιπλέον, όπως επισημάνθηκε με τις σκέψεις 82 και 89 ανωτέρω, ο προσδιορισμός της ευνοϊκότερης αυτής μεταχειρίσεως στηρίζει τη μεθοδολογία που επέλεξε η Επιτροπή με την προσβαλλομένη απόφαση, για να αποδείξει το πλεονέκτημα που ο IFPEN αποκόμισε από την επίμαχη εγγύηση.

119 Πάντως, στην αιτιολογική σκέψη 236 της προσβαλλομένης αποφάσεως αναφέρεται μόνον ότι, χάρη στην επίδικη εγγύηση, ο IFPEN ήταν σε θέση να προσφέρει στους πελάτες του τη «μη πληρωμή ασφαλίστρου που αντιστοιχεί σε εγγύηση εκτέλεσης της σύμβασης, τουλάχιστον καλύτερης προσπάθειας», χωρίς να διευκρινίζεται πώς η εν λόγω μη πληρωμή του ασφαλίστρου μπόρεσε να επηρεάσει τη σχέση μεταξύ του IFPEN και των πελατών του. Ειδικότερα, η Επιτροπή δεν διευκρινίζει αν, λόγω της υπάρξεως της εν λόγω εγγυήσεως, ο οργανισμός αυτός είναι για τους πελάτες περισσότερο ελκυστικός από ό,τι άλλα ερευνητικά ιδρύματα ή αν οι πελάτες είναι πρόθυμοι να πληρώσουν υψηλότερες τιμές για τις υπηρεσίες του IFPEN, προκειμένου να εκφράσουν έτσι την ευνοϊκότερη εκτίμησή τους όσον αφορά τον κίνδυνο αθετήσεως των υποχρεώσεων του οργανισμού αυτού. Κατά συνέπεια, η Επιτροπή δεν προσδιορίζει το πλεονέκτημα που ο IFPEN αποκόμισε από την επίμαχη εγγύηση στις σχέσεις του με τους πελάτες.

120 Δεύτερον, το Γενικό Δικαστήριο συμμερίζεται απολύτως την αμηχανία του IFPEN, ο οποίος, στο δικόγραφο της προσφυγής του, επισημαίνει τον ιδιαιτέρως συγκεχυμένο χαρακτήρα του συλλογισμού σχετικά με τον προσδιορισμό του πλεονεκτήματος που φέρεται ότι αποκόμισε από την επίμαχη εγγύηση όσον αφορά τις σχέσεις του με τους πελάτες. Πράγματι, δυσχερώς γίνεται αντιληπτό ποιος, κατά την Επιτροπή –οι πελάτες του IFPEN ή ο ίδιος ο IFPEN–, συνάπτει την εγγύηση εκτελέσεως της συμβάσεως και ποιος, σε τελική ανάλυση, επωφελείται από την ελάφρυνση των επιβαρύνσεων η οποία απορρέει από τη μη πληρωμή του ασφαλίστρου που αντιστοιχεί στην εν λόγω εγγύηση.

121 Υπό το πρίσμα αυτό, πρέπει να τονιστεί ότι, με την αιτιολογική σκέψη 221 της προσβαλλομένης αποφάσεως, η οποία επαναλαμβάνεται στη σκέψη 112 ανωτέρω, η Επιτροπή διατείνεται ότι «ένας πελάτης που θα επιθυμούσε να έχει το ίδιο επίπεδο προστασίας θα όφειλε να συνάψει με έναν ενδιάμεσο χρηματοπιστωτικό φορέα […] εγγύηση εκτέλεσης σύμβασης […]», πράγμα το οποίο υποδηλώνει ότι οι πελάτες του IFPEN ή οι ανταγωνιστές του θα πρέπει να συνάψουν εγγύηση εκτελέσεως της συμβάσεως και να καταβάλουν το αντίστοιχο ασφάλιστρο.

122 Αντιθέτως, από άλλα χωρία της προσβαλλομένης αποφάσεως συνάγεται ότι ο IFPEN θα πρέπει να πληρώσει το ασφάλιστρο για την εγγύηση εκτελέσεως της συμβάσεως. Για παράδειγμα, στην αιτιολογική σκέψη 236 της προσβαλλομένης αποφάσεως, η οποία επαναλαμβάνεται στη σκέψη 113 ανωτέρω, η Επιτροπή ανέφερε ότι «ο [IFPEN] αποκόμισε [πραγματικό] οικονομικό πλεονέκτημα που συνίσταται στη μη πληρωμή ασφαλίστρου που αντιστοιχεί σε εγγύηση εκτέλεσης της σύμβασης, τουλάχιστον καλύτερης προσπάθειας, την οποία θα μπορούσε να παράσχει στους πελάτες του». Ομοίως, στην αιτιολογική σκέψη 246, που περιλαμβάνεται στο τμήμα της αποφάσεως σχετικά με τη μεταβίβαση των [προνομίων] που γεννήθηκαν για τον IFPEN στις θυγατρικές ιδιωτικού δικαίου, η Επιτροπή επισήμανε ότι «η εξέταση των λογαριασμών του [IFPEN] [κατέδειξε ότι] [τ]ο ασφάλιστρο που αντιστοιχεί στην εγγύηση εκτέλεσης της σύμβασης, ή τουλάχιστον καλύτερης προσπάθειας, που δεν καταβλήθηκε στο κράτος, δεν τιμολογήθηκε ούτε στις υπηρεσίες που παρέχονται στις θυγατρικές».

123 Τα χωρία αυτά πρέπει να ερμηνευθούν υπό την έννοια ότι, κατά την Επιτροπή, υπό κανονικές συνθήκες αγοράς, οι πελάτες των ερευνητικών ιδρυμάτων συνάπτουν εγγυήσεις καλής εκτελέσεως της συμβάσεως ή καλύτερης προσπάθειας, για να προστατευθούν κατά του κινδύνου μη εκτελέσεως της συμβάσεως, και για λόγους που ανάγονται στην αφερεγγυότητα του αντισυμβαλλομένου τους. Πάντως, εάν αποφασίσουν να γίνουν πελάτες του IFPEN, δεν οφείλουν πλέον να συνάψουν τέτοια εγγύηση, εφόσον ο IFPEN μπορεί να τους παράσχει κρατική εγγύηση, η οποία μπορεί να ενεργοποιηθεί στην περίπτωση μη εκτελέσεως της συμβάσεως εξαιτίας αφερεγγυότητας. Εφόσον ο IFPEN λαμβάνει δωρεάν την εγγύηση, μπορεί επίσης να τη διαθέσει δωρεάν στους πελάτες του.

124 Η προτεινόμενη στη σκέψη 123 ανωτέρω ερμηνεία της προσβαλλομένης αποφάσεως παρέχει μεν τη δυνατότητα συμφιλιώσεως των αιτιολογικών σκέψεων 221 και 236 αυτής, πλην όμως έχει όρια. Αφενός, καίτοι είναι αληθές ότι το βάρος του ασφαλίστρου της εγγυήσεως εκτελέσεως της συμβάσεως φέρουν κατά κανόνα οι πελάτες του IFPEN, η εγγύηση του κράτους από την οποία ωφελείται ο IFPEN πρέπει μάλλον να ερμηνευθεί ως χορήγηση πλεονεκτήματος στους εν λόγω πελάτες. Πράγματι, όπως ορθώς επισήμαναν οι προσφεύγοντες κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, στην περίπτωση αυτή, η εγγύηση υπέρ του IFPEN απαλλάσσει τους πελάτες του από την επιβάρυνση του ασφαλίστρου για την εγγύηση εκτελέσεως της συμβάσεως, το οποίο θα όφειλαν κατά κανόνα να καταβάλουν εάν δεν υφίστατο η εν λόγω πρώτη εγγύηση. Αφετέρου, η ερμηνεία αυτή δεν αποσαφηνίζει την αιτιολογική σκέψη 246 της προσβαλλομένης αποφάσεως, από την οποία προκύπτει ότι ο IFPEN θα πρέπει να καταβάλει στο κράτος το ασφάλιστρο για την εγγύηση εκτελέσεως της συμβάσεως.

125 Απαντώντας στις αμφιβολίες που διατύπωσε ο IFPEN, η Επιτροπή υποστήριξε, με το υπόμνημα αντικρούσεως, ότι η εγγύηση εκτελέσεως της συμβάσεως λειτουργούσε ως έμμεσο μέτρο της τιμής της έμμεσης και απεριόριστης εγγυήσεως υπέρ του IFPEN. Για τον σκοπό αυτό, ελάχιστη σημασία έχει το

αν η εγγύηση εκτελέσεως της συμβάσεως συνάπτεται από τον πωλητή ή από τον πελάτη του, εφόσον το κρίσιμο στοιχείο είναι η τιμή της εγγυήσεως εκτελέσεως της συμβάσεως. Γενικώς, την εγγύηση αυτή συνάπτει ο πελάτης και αυτό είναι το παράδειγμα που υιοθετεί η προσβαλλόμενη απόφαση.

126 Οι διευκρινίσεις αυτές, οι οποίες μπορούν να εξετασθούν μόνον υπό την επιφύλαξη της πάγιας νομολογίας κατά την οποία μια απόφαση πρέπει να αρκεί, αφ' εαυτής και η αιτιολογία της δεν μπορεί να απορρέει από γραπτές ή προφορικές εξηγήσεις που δόθηκαν σε μεταγενέστερο στάδιο, ενώ η επίμαχη απόφαση αποτελεί ήδη αντικείμενο προσφυγής ενώπιον του δικαστή της Ένωσης (βλ. απόφαση της 15ης Ιουνίου 2005, Corsica Ferries France κατά Επιτροπής, T-349/03, EU:T:2005:221, σκέψη 287 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία), δεν αρκούν για να αποσαφηνίσουν την αιτιολογία της προσβαλλομένης αποφάσεως, την οποία ο IFPEN χαρακτηρίζει συγκεχυμένη.

127 Συγκεκριμένα, εάν, όπως διατείνεται η Επιτροπή, ο προσδιορισμός του φέροντος το βάρος του ασφαλίστρου της εγγυήσεως εκτελέσεως της συμβάσεως δεν είχε καμία σημασία, εφόσον αυτό που έχει σημασία, κατά τη συλλογιστική της, είναι η τιμή της εν λόγω εγγυήσεως εκτελέσεως της συμβάσεως, τότε θα πρέπει να θεωρηθεί ότι, όπως επιχείρησε να αποδείξει η Επιτροπή στο τμήμα της προσβαλλομένης αποφάσεως που αφορά τις σχέσεις μεταξύ του IFPEN και των πελατών του, η τιμή αυτή ήταν το ποσό του ασφαλίστρου που θα μπορούσε να ζητηθεί από τον IFPEN στην αγορά για μια εγγύηση παρεμφερή προς την εγγύηση που συνδέεται με το καθεστώς του ως EPIC. Το πλεονέκτημα που αποκόμισε ο IFPEN στις σχέσεις του με τους πελάτες του θα συνίστατο ακριβώς στη μη πληρωμή του εν λόγω ασφαλίστρου.

128 Ερμηνευόμενη υπό την έννοια αυτή, η αιτιολογία σχετικά με το πλεονέκτημα στις σχέσεις με τους πελάτες δεν θα ήταν συμβατή με τη μεθοδολογία την οποία επέλεξε η Επιτροπή για να αποδείξει την ύπαρξη πλεονεκτήματος υπέρ του IFPEN και η οποία εκτίθεται στη σκέψη 82 ανωτέρω. Συγκεκριμένα, η προσέγγιση που ακολουθεί η Επιτροπή με το υπόμνημα αντικρούσεως δεν περιλαμβάνει τον προσδιορισμό της ευνοϊκότερης συμπεριφοράς που οι πελάτες του IFPEN, ως πιστωτές του, θα μπορούσαν να υιοθετήσουν απέναντί του λόγω της υπάρξεως της επίμαχης εγγυήσεως. Επομένως, η προσέγγιση αυτή τοποθετείται στον αντίποδα των προσεγγίσεων που υιοθετήθηκαν για τον προσδιορισμό του πλεονεκτήματος που απορρέει από την επίμαχη εγγύηση υπέρ του IFPEN στις σχέσεις του με τους τραπεζικούς και χρηματοπιστωτικούς οργανισμούς και με τους προμηθευτές. Προς υπόμνηση, όσον αφορά τους τραπεζικούς και χρηματοπιστωτικούς οργανισμούς, η Επιτροπή εξέτασε τους όρους των δανείων που χορηγήθηκαν ή προτάθηκαν στον IFPEN. Με τον τρόπο αυτόν, η Επιτροπή εξακρίβωσε αν η επίμαχη εγγύηση άσκησε πραγματική επιρροή στη συμπεριφορά των οργανισμών αυτών έναντι του IFPEN. Όσον αφορά τους προμηθευτές, η Επιτροπή προσδιόρισε, σε πρώτο στάδιο, την ευνοϊκότερη συμπεριφορά που θα μπορούσαν να υιοθετήσουν έναντι του IFPEN λόγω της υπάρξεως της επίμαχης εγγυήσεως. Εσφαλμένως θεώρησε (βλ. σκέψη 106 ανωτέρω) ότι η συμπεριφορά αυτή θα συνίστατο σε μείωση των τιμών προϊόντων και υπηρεσιών που παρέχονται στον IFPEN. Σε δεύτερο στάδιο, η Επιτροπή επιχείρησε να υπολογίσει την αξία της εν λόγω μειώσεως τιμών, σε σύγκριση με την πρακτορεία επιχειρηματικών απαιτήσεων.

129 Ερμηνευόμενη υπό την έννοια που εκτίθεται στη σκέψη 127 ανωτέρω, η αιτιολογία σχετικά με το πλεονέκτημα στις σχέσεις με τους πελάτες θα ήταν και νομικώς εσφαλμένη. Συγκεκριμένα, η ερμηνεία την οποία προτείνει η Επιτροπή με το υπόμνημα αντικρούσεως συνοψίζεται στην εκ των προτέρων διαπίστωση ότι η επίμαχη εγγύηση συνιστά οπωσδήποτε κρατική ενίσχυση για τον λόγο και μόνον ότι παρέχεται δωρεάν και, κατά συνέπεια, δεν είναι αναγκαίο να εξετασθεί η επίδραση της εγγυήσεως αυτής στη σχέση στην οποία στηρίζεται, εν προκειμένω στη σχέση ανάμεσα στον IFPEN και σε μια ομάδα πιστωτών του η οποία αποτελείται από τους πελάτες του. Πάντως, όπως καταδείχθηκε με τη σκέψη 84 ανωτέρω, η διαπίστωση αυτή δεν συνάδει προς την ίδια τη φύση της εγγυήσεως, η οποία, ως παρεπόμενη δέσμευση, δεν μπορεί να εξετασθεί χωρίς να λαμβάνεται υπόψη η υποχρέωση στην οποία εντάσσεται. Εξάλλου, πρέπει να υπομνησθεί ότι, κατά τη νομολογία, το άρθρο 107, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ ορίζει τις κρατικές παρεμβάσεις με γνώμονα τα αποτελέσματά τους. Επομένως, για τον χαρακτηρισμό ενός κρατικού μέτρου ως κρατικής ενισχύσεως υπό την έννοια της διατάξεως αυτής δεν λαμβάνονται υπόψη η μορφή του, οι αιτίες του ή οι σκοποί του, αλλά το αποτέλεσμα που

προκαλεί (βλ. απόφαση της 19ης Μαρτίου 2013, Bouygues και Bouygues Télécom κατά Επιτροπής κ.λπ., C-399/10 P και C-401/10 P, EU:C:2013:175, σκέψη 102 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία). Κατά συνέπεια, προκειμένου να χαρακτηρίσει κρατικό μέτρο ως κρατική ενίσχυση υπό την έννοια της διατάξεως αυτής, η Επιτροπή οφείλει να εξετάσει τα αποτελέσματα που το μέτρο αυτό μπορεί να παραγάγει, εν προκειμένω την επίδρασή του στις σχέσεις ανάμεσα στον IFPEN και τους πελάτες του. Ωστόσο, με την επιχειρηματολογία που ανέπτυξε στο υπόμνημα αντικρούσεως, η Επιτροπή επιχειρεί να αποφύγει εντελώς την εξέταση των αποτελεσμάτων, ακόμη και των δυνητικών, της επίμαχης εγγυήσεως

130 Από τα προεκτεθέντα συνάγεται ότι, εκτός από το ελάττωμα που επισημάνθηκε στη σκέψη 115 ανωτέρω, η αιτιολογία την οποία παρέθεσε η Επιτροπή με την προσβαλλομένη απόφαση όσον αφορά την ύπαρξη του πλεονεκτήματος το οποίο ο IFPEN αποκόμισε από την κρατική εγγύηση που είναι σύμφυτη με το καθεστώς του ως EPIC όσον αφορά τις σχέσεις του με τους πελάτες είναι ασαφής και στερείται συνοχής. Η αιτιολογία αυτή δεν ανταποκρίνεται στις επιταγές του άρθρου 296 ΣΛΕΕ. Συγκεκριμένα, για να συνάδει προς τη διάταξη αυτή, η αιτιολογία πρέπει να αφήνει να διαφαίνεται κατά τρόπο σαφή και μη διφορούμενο η συλλογιστική του θεσμικού οργάνου που εκδίδει την πράξη, κατά τρόπο που να καθιστά δυνατό στους ενδιαφερομένους να γνωρίζουν τους λόγους που δικαιολογούν τη λήψη του μέτρου και στο αρμόδιο δικαιοδοτικό όργανο να ασκεί τον έλεγχό του (βλ., υπό την έννοια αυτή, απόφαση της 22ας Οκτωβρίου 2008, TV2/Danmark κ.λπ. κατά Επιτροπής, Τ-309/04, Τ-317/04, Τ-329/04 και Τ-336/04, EU:T:2008:457, σκέψη 178 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία) και, αφετέρου, να είναι λογική και, ιδίως, να μην εμφανίζει εσωτερικές αντιφάσεις που να εμποδίζουν την ορθή κατανόηση των λόγων εκδόσεως της πράξεως (βλ., υπό την έννοια αυτή, αποφάσεις της 10ης Ιουλίου 2008, Bertelsmann και Sony Corporation of America κατά Impala, C-413/06 P, EU:C:2008:392, σκέψη 169, και της 29ης Σεπτεμβρίου 2011, Elf Aquitaine κατά Επιτροπής, C-521/09 P, EU:C:2011:620, σκέψη 151).

131 Κατά συνέπεια, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι, όσον αφορά την απόδειξη της υπάρξεως οικονομικού πλεονεκτήματος το οποίο απορρέει από την επίμαχη εγγύηση υπέρ του IFPEN στις σχέσεις του με τους πελάτες του, η Επιτροπή δεν ανταποκρίθηκε στο βάρος αποδείξεως, όπως αυτό ορίζεται από τη νομολογία που παρατίθεται στη σκέψη 71 ανωτέρω, ούτε στην υποχρέωση αιτιολογήσεως που υπέχει, όπως αυτή ερμηνεύεται από τη νομολογία που παρατίθεται στη σκέψη 130 ανωτέρω. Επομένως, κακώς η Επιτροπή κατέληξε, με την αιτιολογική σκέψη 236 της προσβαλλομένης αποφάσεως, στο συμπέρασμα ότι, χάρη στην επίμαχη εγγύηση, ο IFPEN αποκόμισε πραγματικό οικονομικό πλεονέκτημα, το οποίο συνίσταται στη μη πληρωμή ασφαλίστρου που αντιστοιχεί σε εγγύηση εκτελέσεως της συμβάσεως ή, τουλάχιστον, καλύτερης προσπάθειας, την οποία θα μπορούσε να παράσχει στους πελάτες του για τις ερευνητικές δραστηριότητές του, περιλαμβανομένων των θυγατρικών του Axens και Prosernat στον τομέα αποκλειστικής δραστηριότητάς τους.

132 Κατά συνέπεια, παρέλκει η εξέταση των επιχειρημάτων με τα οποία οι προσφεύγοντες θέτουν εν αμφιβόλω τη σημασία της χρησιμοποιήσεως των εγγυήσεων εκτελέσεως της συμβάσεως ή καλύτερης προσπάθειας ως κριτηρίων για την εκτίμηση του ύψους του πλεονεκτήματος που αποκόμισε ο IFPEN από την επίμαχη εγγύηση στις σχέσεις του με τους πελάτες του.

133 Τα επιχειρήματα που προβάλλει η Επιτροπή με τα υπομνήματα που κατέθεσε στο Γενικό Δικαστήριο, όπως αναπτύχθηκαν κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, δεν είναι ικανά να ανατρέψουν τα συμπεράσματα που διατυπώθηκαν στις σκέψεις 108 και 131 ανωτέρω.

134 Πρώτον, η Επιτροπή διατείνεται ότι, σύμφωνα με τη σκέψη 99 της αποφάσεως της 3ης Απριλίου 2014, La Poste (C-559/12 P, EU:C:2014:217), προκειμένου να αποδειχθεί το πλεονέκτημα που παρέχεται από κρατική εγγύηση σύμφυτη με το καθεστώς του EPIC, δεν απαιτείται να αποδείξει τις πραγματικές συνέπειες που απορρέουν από την εγγύηση αυτή. Εφόσον, σύμφωνα με την ως άνω απόφαση, τεκμαίρεται η ύπαρξη του πλεονεκτήματος, αρκεί να αποδειχθεί η ύπαρξη της κρατικής εγγυήσεως ώστε να αποδειχθεί και η ύπαρξη του πλεονεκτήματος.

135 Επιπλέον, στηριζόμενη, ιδίως, στις αποφάσεις της 14ης Φεβρουαρίου 1990, Γαλλία κατά Επιτροπής (C-301/87, EU:C:1990:67), και της 8ης Δεκεμβρίου 2011, France Télécom κατά Επιτροπής (C-81/10 P, EU:C:2011:811), υποστηρίζει ότι, για να αποδειχθεί η ύπαρξη κρατικής ενισχύσεως, αρκεί ότι το μέτρο μπορεί να χορηγήσει πλεονέκτημα στον δικαιούχο, χωρίς να είναι αναγκαίο να εξακριβωθεί το υποστατό ή το εύρος του πλεονεκτήματος. Προσθέτει ότι, σε αντίθετη περίπτωση, τα κράτη μέλη τα οποία δεν κοινοποιούν τις ενισχύσεις θα περιέρχονταν σε πλεονεκτική θέση έναντι εκείνων τα οποία τις κοινοποιούν.

136 Τα επιχειρήματα αυτά δεν μπορούν να γίνουν δεκτά. Ειδικότερα, επιβάλλεται να τονισθεί ότι η δυνατότητα εφαρμογής τεκμηρίου ως αποδεικτικού μέσου εξαρτάται από τον εύλογο χαρακτήρα των παραδοχών στις οποίες στηρίζεται. Με την απόφαση της 3ης Απριλίου 2014, La Poste (C-559/12 P, EU:C:2014:217), το Δικαστήριο έκρινε ότι δανειολήπτης ο οποίος συνάπτει σύμβαση δανείου που τελεί υπό την εγγύηση των [δημοσίων] αρχών κράτους μέλους αποκτά κατά κανόνα πλεονέκτημα, στο μέτρο που το οικονομικό κόστος που φέρει υπολείπεται εκείνου που θα έφερε εάν έπρεπε να λάβει την ίδια χρηματοδότηση και την ίδια εγγύηση σε τιμές αγοράς (απόφαση της 3ης Απριλίου 2014, La Poste, C-559/12 P, EU:C:2014:217, σκέψη 96). Το Δικαστήριο υπενθύμισε επίσης ότι, με τα σημεία 1.2, 2.1 και 2.2 της ανακοινώσεως της Επιτροπής για τις εγγυήσεις, επισημαίνεται ρητώς ότι απεριόριστη εγγύηση του Δημοσίου υπέρ επιχειρήσεως της οποίας η νομική μορφή αποκλείει την πτώχευση ή άλλες διαδικασίες αφερεγγυότητας παρέχει άμεσο πλεονέκτημα στην επιχείρηση αυτή, καθόσον χορηγείται χωρίς η δικαιούχος της να καταβάλει ένα ενδεδειγμένο ασφάλιστρο για την ανάληψη του κινδύνου εκ μέρους του Δημοσίου, και, επίσης, παρέχει «τη δυνατότητα στον δανειζόμενο να εξασφαλίσει ευνοϊκότερους όρους χρηματοδοτήσεως για ένα δάνειο από αυτούς που συνήθως ισχύουν στις κεφαλαιαγορές» (απόφαση της 3ης Απριλίου 2014, La Poste, C-559/12 P, EU:C:2014:217, σκέψη 97). Υπό το πρίσμα των διαπιστώσεων αυτών, το Δικαστήριο έκρινε ότι υπήρχε απλώς τεκμήριο ότι η παροχή έμμεσης και απεριόριστης εγγυήσεως του Δημοσίου υπέρ επιχειρήσεως που δεν υπόκειται στις δικαστικές διαδικασίες εξυγιάνσεως και εκκαθαρίσεως επιχειρήσεων του ιδιωτικού δικαίου έχει ως συνέπεια τη βελτίωση της οικονομικής της θέσεως μέσω της μειώσεως των επιβαρύνσεων που φυσιολογικώς βαρύνουν τον προϋπολογισμό της (απόφαση της 3ης Απριλίου 2014, La Poste, C-559/12 P, EU:C:2014:217, σκέψη 98).

137 Επομένως, το τεκμήριο που καθιερώθηκε με την απόφαση της 3ης Απριλίου 2014, La Poste (C-559/12 P, EU:C:2014:217), στηρίζεται στη διττή παραδοχή, η οποία κρίθηκε εύλογη από το Δικαστήριο, ότι, αφενός, η εγγύηση των δημοσίων αρχών κράτους μέλους έχει ευνοϊκή επίδραση στην εκ μέρους των πιστωτών εκτίμηση του κινδύνου αθετήσεως των υποχρεώσεων του δικαιούχου της εγγυήσεως αυτής και, αφετέρου, η ευνοϊκή αυτή επίδραση εκδηλώνεται στη μείωση του κόστους της πιστώσεως.

138 Στην παρούσα υπόθεση, όσον αφορά τη σχέση μεταξύ του IFPEN και των προμηθευτών του, η Επιτροπή υποστηρίζει ότι η ευνοϊκή επίδραση της εγγυήσεως των δημοσίων αρχών κράτους μέλους στην εκ μέρους των πιστωτών εκτίμηση του κινδύνου αθετήσεως των υποχρεώσεων του δικαιούχου της εγγυήσεως αυτής εκδηλώνεται στη μείωση των τιμών που συνομολόγησαν με τον εν λόγω δικαιούχο οι προμηθευτές του.

139 Πάντως, η παραδοχή αυτή δεν είναι εξ ορισμού εύλογη. Συγκεκριμένα, στο πλαίσιο των συναλλαγών, η μείωση των τιμών που απορρέει από τη σχέση μεταξύ προμηθευτή και πελάτη συνδέεται με πλειάδα παραγόντων, ιδίως με τον όγκο των παραγγελιών του πελάτη (βλ. σκέψεις 100 και 101 ανωτέρω), τις προθεσμίες πληρωμής που του έχουν ταχθεί από τον προμηθευτή ή τη διάρκεια των συμβατικών σχέσεων.

140 Επομένως, ελλείψει σχετικής συμπληρωματικής διευκρινίσεως της Επιτροπής στην προσβαλλόμενη απόφαση, το Γενικό Δικαστήριο διαπιστώνει ότι το γεγονός ότι η παραδοχή αυτή δεν είναι εύλογη αποκλείει το ενδεχόμενο να θεωρηθεί ότι η επίδικη εγγύηση μπορεί να παράσχει στον IFPEN

οικονομικό πλεονέκτημα υπό τη μορφή μειώσεως των τιμών που συνομολογούν οι προμηθευτές του IFPEN με τον οργανισμό αυτόν ή ότι η απόδειξη της υπάρξεως της εγγυήσεως αυτής θα αρκούσε για να αποδείξει η Επιτροπή την ύπαρξη τέτοιου πλεονεκτήματος.

141 Εξάλλου, όσον αφορά τη σχέση μεταξύ του IFPEN και των πελατών του, πρέπει να τονιστεί ότι, εφόσον η Επιτροπή δεν προσδιόρισε, με την προσβαλλόμενη απόφαση, το πλεονέκτημα που ο IFPEN αποκομίζει από την εγγύηση, το τεκμήριο που προτίθεται να επικαλεστεί στερείται συναφώς αντικειμένου.

142 Εν πάση περιπτώσει, η Επιτροπή δεν μπορεί να επικαλεστεί το τεκμήριο που καθιέρωσε το Δικαστήριο με τις σκέψεις 98 και 99 της αποφάσεως της 3ης Απριλίου 2014, La Poste (C-559/12 P, EU:C:2014:217), για να αποδείξει την ύπαρξη του πλεονεκτήματος στις σχέσεις μεταξύ, αφενός, του IFPEN και, αφετέρου, των προμηθευτών και των πελατών, στο μέτρο που το τεκμήριο αυτό παρέχει απλώς τη δυνατότητα αποδείξεως της υπάρξεως πλεονεκτήματος υπό τη μορφή ευνοϊκότερων όρων δανεισμού.

143 Πράγματι, το τεκμήριο που καθιερώθηκε με τις σκέψεις 98 και 99 της αποφάσεως της 3ης Απριλίου 2014, La Poste (C-559/12 P, EU:C:2014:217), πρέπει, κατ' αρχάς, να εξετασθεί στο πλαίσιο των περιστάσεων και της αιτιολογίας της αποφάσεως La Poste. Περαιτέρω, δεν μπορεί να ερμηνευθεί χωρίς να λαμβάνονται υπόψη οι διαπιστώσεις του Δικαστηρίου πριν τις σκέψεις 98 και 99, ειδικότερα αυτές που εκτίθενται στις σκέψεις 96 και 97 της εν λόγω αποφάσεως. Τέλος, οι διαπιστώσεις που εκτίθενται στις σκέψεις 102 έως 108 της αποφάσεως της 3ης Απριλίου 2014, La Poste (C-559/12 P, EU:C:2014:217), με τις οποίες το Δικαστήριο απαντά στα επιχειρήματα της Γαλλικής Δημοκρατίας, επιβεβαιώνουν επίσης το περιορισμένο εύρος του εν λόγω τεκμηρίου.

144 Πρώτον, όσον αφορά τα πραγματικά περιστατικά και την αιτιολογία της αποφάσεως La Poste, επιβάλλεται να υπομνησθεί, ειδικότερα, ότι, κατά την Επιτροπή, το επιλεκτικό πλεονέκτημα που αποκόμισε η La Poste από την έμμεση και απεριόριστη εγγύηση του κράτους, που ήταν σύμφυτη με το καθεστώς της ως EPIC, συνίστατο σε ευνοϊκότερους όρους δανεισμού σε σχέση με αυτούς που θα ελάμβανε στην αγορά. Το εν λόγω συμπέρασμα της Επιτροπής στηριζόταν στη διαπίστωση ότι οι όροι δανεισμού καθορίζονται ιδίως επί τη βάσει της αξιολογήσεως της πιστοληπτικής ικανότητας. Πάντως, από ορισμένες αναλύσεις και μεθοδολογίες οργανισμών αξιολογήσεως προέκυπτε ότι η επίμαχη εγγύηση, ως καθοριστικό στοιχείο της υποστηρίξεως που παρείχε το Δημόσιο στη La Poste, επηρέαζε θετικώς την αξιολόγηση της πιστοληπτικής της ικανότητας και, επομένως, τους όρους πιστώσεως που αυτή μπορούσε να εξασφαλίσει [αιτιολογικές σκέψεις 256 έως 300 της αποφάσεως La Poste και απόφαση της 3ης Απριλίου 2014, La Poste (C-559/12 P, EU:C:2014:217, σκέψη 18)].

145 Επιβάλλεται η διαπίστωση ότι, σε αντιδιαστολή προς την προσβαλλόμενη απόφαση, με την απόφαση La Poste, η Επιτροπή εξέτασε την ύπαρξη επιλεκτικού πλεονεκτήματος μόνον όσον αφορά τις σχέσεις του δικαιούχου με τους τραπεζικούς και χρηματοπιστωτικούς οργανισμούς και δεν επιχείρησε να εξακριβώσει αν τέτοιο πλεονέκτημα υφίστατο και όσον αφορά τις σχέσεις με άλλους πιστωτές, ιδίως με τους προμηθευτές και τους πελάτες.

146 Πρέπει, επιπλέον, να τονιστεί ο εμπειρικός χαρακτήρας της εξετάσεως της υπάρξεως επιλεκτικού πλεονεκτήματος υπέρ της La Poste. Συγκεκριμένα, τα συμπεράσματα της Επιτροπής σχετικά με την ύπαρξη του πλεονεκτήματος αυτού στηρίζονται σε παρατήρηση της συμπεριφοράς των παραγόντων της πιστωτικής αγοράς από την οποία η Επιτροπή συνήγαγε την ύπαρξη αιτιώδους συνδέσμου μεταξύ, αφενός, της κρατικής εγγυήσεως που είναι σύμφυτη με το καθεστώς της La Poste ως EPIC και, αφετέρου, της αντιδράσεως των τραπεζικών και χρηματοπιστωτικών οργανισμών στις αξιολογήσεις των οργανισμών αξιολογήσεως, η οποία εκδηλώθηκε με τη χορήγηση ευνοϊκότερων όρων δανεισμού στη La Poste. Όπως προκύπτει από τις σκέψεις 99 έως 107 και 115 έως 129 ανωτέρω, είναι πρόδηλον ότι με την προσβαλλόμενη απόφαση δεν διενεργήθηκε τέτοια εμπειρική εξέταση όσον αφορά τις σχέσεις του IFPEN με τους προμηθευτές και τους πελάτες.

147 Είναι αληθές ότι το Δικαστήριο έκρινε, με τις σκέψεις 106 και 107 της αποφάσεως της 3ης Απριλίου 2014, La Poste (C-559/12 P, EU:C:2014:217), ότι η εξέταση των μεθοδολογιών των οργανισμών αξιολογήσεως είχε απλώς επιβεβαιωτική αξία. Πάντως, πρέπει να τονισθεί ότι η εξέταση των μεθοδολογιών αυτών έχει επικουρικό χαρακτήρα σε σχέση με την απόδειξη, που πραγματοποιείται μέσω τεκμηρίου, της υπάρξεως πλεονεκτήματος το οποίο έχει προηγουμένως προσδιορισθεί ορθώς. Αντίθετα, στην παρούσα υπόθεση, το πρόβλημα δημιουργεί ο ίδιος ο ορισμός του πλεονεκτήματος το οποίο ο IFPEN φέρεται ότι αποκόμισε στις σχέσεις του με τους προμηθευτές και τους πελάτες, στο μέτρο που, καθόσον ο ορισμός αυτός ισχύει, στηρίζεται σε συλλογισμό ο οποίος στερείται συνοχής και είναι καθαρώς υποθετικός. Αντιθέτως, όπως προκύπτει από τις σκέψεις 91 και 92 ανωτέρω, ο ορισμός του πλεονεκτήματος υπέρ του IFPEN στις σχέσεις του με τους τραπεζικούς και χρηματοπιστωτικούς οργανισμούς δεν μπορεί να επικριθεί.

148 Δεύτερον, όσον αφορά τις σκέψεις 96 και 97 της αποφάσεως της 3ης Απριλίου 2014, La Poste (C-559/12 P, EU:C:2014:217), που είναι οι αμέσως προηγούμενες από τις σκέψεις με τις οποίες το Δικαστήριο διατύπωσε το τεκμήριο υπάρξεως επιλεκτικού πλεονεκτήματος, πρέπει να τονισθεί ότι περιέχουν παραπομπές, αφενός, στην απόφαση της 8ης Δεκεμβρίου 2011, Residex Capital IV (C-275/10, EU:C:2011:814), και, αφετέρου, στα σημεία 1.2, 2.1 και 2.2 της ανακοινώσεως για τις εγγυήσεις.

149 Με την απόφαση της 8ης Δεκεμβρίου 2011, Residex Capital IV (C-275/10, EU:C:2011:814), που εκδόθηκε επί αιτήσεως προδικαστικής αποφάσεως του Hoge Raad der Nederlanden (Κάτω Χώρες), το Δικαστήριο έκρινε, κατ' ουσίαν, ότι τα εθνικά δικαστήρια είχαν δικαιοδοσία να ακυρώσουν, επί τη βάσει του άρθρου 108, παράγραφος 3, ΣΛΕΕ, δημόσια εγγύηση σε περίπτωση κατά την οποία παράνομο μέτρο ενισχύσεως εκτελέστηκε μέσω της εγγυήσεως αυτής, η οποία χορηγήθηκε από δημόσια αρχή για την κάλυψη δανείου που δόθηκε από χρηματοοικονομική εταιρία σε επιχείρηση η οποία δεν θα μπορούσε να λάβει τέτοια χρηματοδότηση υπό κανονικές συνθήκες αγοράς.

150 Επιβάλλεται να τονιστεί ότι, στην υπόθεση επί της οποίας εκδόθηκε η απόφαση της 8ης Δεκεμβρίου 2011, Residex Capital IV (C-275/10, EU:C:2011:814), ο χαρακτηρισμός της εγγυήσεως που χορήγησε η επίμαχη δημόσια αρχή ως κρατικής ενισχύσεως υπέρ του δανειολήπτη δεν δημιουργούσε καμία αμφιβολία, καθόσον ήταν σαφές ότι, κατά τον χρόνο της συστάσεώς της, ο δανειολήπτης ήδη αντιμετώπιζε δυσκολίες, οπότε, χωρίς την εγγύηση αυτή, δεν θα ήταν σε θέση να λάβει χρηματοδότηση στην κεφαλαιαγορά (απόφαση της 8ης Δεκεμβρίου 2011, Residex Capital IV, C-275/10, EU:C:2011:814, σκέψεις 39 έως 42).

151 Στο πλαίσιο ακριβώς αυτό πρέπει να ενταχθεί η διαπίστωση του Δικαστηρίου, στη σκέψη 39 της αποφάσεως της 8 Δεκεμβρίου 2011, Residex Capital IV (C-275/10, EU:C:2011:814), ότι, «όταν το δάνειο που χορηγεί πιστωτικό ίδρυμα σε δανειολήπτη τελεί υπό την εγγύηση των κρατικών αρχών κράτους μέλους, ο δανειολήπτης αυτός αποκτά κατά κανόνα οικονομικό πλεονέκτημα και επωφελείται, επομένως, μιας ενισχύσεως υπό την έννοια του άρθρου [107], παράγραφος 1, [ΣΛΕΕ], στο μέτρο που το οικονομικό κόστος που φέρει είναι κατώτερο εκείνου που θα έφερε εάν έπρεπε να λάβει την ίδια χρηματοδότηση και την ίδια εγγύηση σε τιμές αγοράς», στην οποία παραπέμπει το Δικαστήριο με τη σκέψη 96 της αποφάσεως της 3ης Απριλίου 2014, La Poste (C-559/12 P, EU:C:2014:217).

152 Κατά συνέπεια, η παραπομπή στην απόφαση της 8ης Δεκεμβρίου 2011, Residex Capital IV (C-275/10, EU:C:2011:814), η οποία περιλαμβάνεται στη σκέψη 96 της αποφάσεως της 3ης Απριλίου 2014, La Poste (C-559/12 P, EU:C:2014:217), περιορίζει την εφαρμογή του τεκμηρίου που καθιερώθηκε με την απόφαση της 3ης Απριλίου 2014, La Poste (C-559/12 P, EU:C:2014:217), σε σχέσεις μεταξύ της επιχειρήσεως που είναι δικαιούχος κρατικής εγγυήσεως, όπως ένα EPIC, και των πιστωτών που της χορηγούν δάνεια, ιδίως των τραπεζικών και χρηματοπιστωτικών οργανισμών, και σε πλεονέκτημα το οποίο έχει τη μορφή ευνοϊκότερων όρων χρηματοδοτήσεως.

153 Το ίδιο συμπέρασμα επιβάλλεται όσον αφορά την παραπομπή από το Δικαστήριο στην ανακοίνωση για τις εγγυήσεις.

154 Το σημείο 1.2 της ανακοινώσεως για τις εγγυήσεις ορίζει τα εξής:

«Στη συνηθέστερη μορφή τους, οι εγγυήσεις συνδέονται με δάνειο ή άλλη οικονομική υποχρέωση που συνάπτεται μεταξύ ενός δανειολήπτη και ενός δανειοδότη. Οι εγγυήσεις μπορούν να παρέχονται ως μεμονωμένες εγγυήσεις ή στο πλαίσιο καθεστώτων εγγυήσεων.

Ωστόσο, μπορεί να υπάρχουν διάφορες μορφές εγγυήσεων, ανάλογα με τη νομική τους βάση, το είδος της καλυπτόμενης συναλλαγής, τη διάρκειά τους, κ.λπ. Χωρίς ο κατάλογος που ακολουθεί να είναι εξαντλητικός, διακρίνονται οι ακόλουθες μορφές εγγυήσεων:

[…]

— Οι απεριόριστες εγγυήσεις σε αντιδιαστολή με τις εγγυήσεις που περιορίζονται ως προς το ποσό ή/και τη διάρκειά τους. Η Επιτροπή θεωρεί επίσης ως ενίσχυση με τη μορφή εγγύησης τους ευνοϊκότερους όρους χρηματοδότησης που εξασφαλίζουν επιχειρήσεις των οποίων η νομική μορφή αποκλείει την πτώχευση ή άλλες διαδικασίες αφερεγγυότητας ή προβλέπει ρητώς την παροχή κρατικής εγγύησης ή την κάλυψη ζημιών από το κράτος. Το ίδιο ισχύει και όταν το κράτος αποκτά συμμετοχή σε επιχείρηση, εφόσον αναλαμβάνει απεριόριστη ευθύνη αντί της συνήθους περιορισμένης ευθύνης.

[…]»

155 Το σημείο 2.2 της ανακοινώσεως για τις εγγυήσεις, η οποία αφορά τον δανειολήπτη, ορίζει τα εξής:

«Συνήθως, δικαιούχος της ενίσχυσης είναι ο δανειολήπτης. Όπως αναφέρεται στο σημείο 2.1, η ανάληψη κινδύνου θα πρέπει κανονικά να επιβραβεύεται με μια ενδεδειγμένη προμήθεια εγγύησης. Σε περίπτωση που ο δανειολήπτης δεν χρειάζεται να καταβάλει την προμήθεια, ή καταβάλλει χαμηλή προμήθεια, του παρέχονται πλεονεκτικοί όροι. Σε σχέση με μια περίπτωση στην οποία δεν χορηγείται εγγύηση, η κρατική εγγύηση παρέχει τη δυνατότητα στον δανειολήπτη να εξασφαλίσει ευνοϊκότερους όρους χρηματοδότησης για ένα δάνειο από εκείνους που συνήθως ισχύουν στις κεφαλαιαγορές. Κατά κανόνα, χάρη στην κρατική εγγύηση, ο δανειολήπτης μπορεί να εξασφαλίσει χαμηλότερα επιτόκια ή να προσφέρει λιγότερες εξασφαλίσεις. Σε ορισμένες περιπτώσεις, ο δανειολήπτης δεν θα μπορούσε χωρίς την κρατική εγγύηση να εξεύρει κάποιο χρηματοδοτικό οργανισμό διατεθειμένο να του χορηγήσει οποιοδήποτε δάνειο. […]».

156 Επιβάλλεται η διαπίστωση ότι τα δύο σημεία της ανακοινώσεως για τις εγγυήσεις τα οποία επέλεξε το Δικαστήριο ως βάση του τεκμηρίου της υπάρξεως επιλεκτικού πλεονεκτήματος, το οποίο καθιερώθηκε με τις σκέψεις 98 και 99 της αποφάσεως της 3ης Απριλίου 2014, La Poste (C-559/12 P, EU:C:2014:217), αναφέρονται στο πλεονέκτημα υπό τη μορφή ευνοϊκότερων όρων χρηματοδοτήσεως, όπως χαμηλότερο επιτόκιο ή λιγότερο αυστηρές απαιτήσεις ως προς τις εξασφαλίσεις, των οποίων τυγχάνει στην αγορά επιχείρηση η οποία είναι δικαιούχος κρατικής εγγυήσεως.

157 Επομένως, η παραπομπή, από το Δικαστήριο, στα ως άνω δύο σημεία της ανακοινώσεως για τις εγγυήσεις, η οποία περιλαμβάνεται στη σκέψη 97 της αποφάσεως της 3ης Απριλίου 2014, La Poste (C-559/12 P, EU:C:2014:217), περιορίζει και την εφαρμογή του τεκμηρίου που καθιέρωσε η εν λόγω απόφαση σε σχέσεις μεταξύ της επιχειρήσεως, η οποία είναι δικαιούχος κρατικής εγγυήσεως, και των πιστωτών οι οποίοι της χορηγούν δάνεια, ιδίως των τραπεζικών και χρηματοπιστωτικών οργανισμών.

158 Εξάλλου, πρέπει να τονιστεί ότι το Δικαστήριο παραπέμπει και στο σημείο 2.1 της ανακοινώσεως για τις εγγυήσεις. Στο μέτρο που το σημείο αυτό αφορά το ζήτημα της μεταφοράς των κρατικών πόρων, δεν ασκεί επιρροή στις προεκτεθείσες διαπιστώσεις. Εν πάση περιπτώσει, λαμβανομένων υπόψη των

διαπιστώσεων που διατυπώθηκαν στη σκέψη 84 ανωτέρω, δεν μπορεί από το εν λόγω σημείο να συναχθεί το συμπέρασμα ότι είναι δυνατόν να θεωρηθεί ότι μια απεριόριστη εγγύηση του κράτους, σύμφυτη με το καθεστώς του EPIC, χορηγεί πλεονέκτημα στον οργανισμό αυτό λόγω του γεγονότος και μόνον ότι παρέχεται δωρεάν.

159 Τέλος, τρίτον, οι παρατηρήσεις που διατύπωσε το Δικαστήριο απαντώντας στα επιχειρήματα που προέβαλε η Γαλλική Δημοκρατία, ιδίως με τη σκέψη 104 της αποφάσεως της 3ης Απριλίου 2014, La Poste (C-559/12 P, EU:C:2014:217), επιβεβαιώνουν ότι ο τύπος της απλουστευμένης αποδείξεως, τον οποίο δέχθηκε ο δικαστής της Ενώσεως προκειμένου να αποδειχθεί αν η έμμεση και απεριόριστη εγγύηση του κράτους, η οποία είναι σύμφυτη με το καθεστώς του EPIC, συνιστά οικονομικό πλεονέκτημα, εφαρμόζεται στην περίπτωση δανειολήπτη ο οποίος, χάρη στην εν λόγω εγγύηση, απολαύει χαμηλότερου επιτοκίου ή μπορεί να προσφέρει λιγότερες εξασφαλίσεις.

160 Από τις προηγούμενες διαπιστώσεις συνάγεται ότι η εφαρμογή του τεκμηρίου που καθιερώθηκε με την απόφαση της 3ης Απριλίου 2014, La Poste (C-559/12 P, EU:C:2014:217), περιορίζεται στις σχέσεις που περιλαμβάνουν ενέργειες χρηματοδοτήσεως, δάνειο, ή, ευρύτερα, πίστωση εκ μέρους του πιστωτή ενός EPIC, ιδίως δε στις σχέσεις μεταξύ του εν λόγω EPIC και των τραπεζικών και χρηματοπιστωτικών οργανισμών.

161 Υπό το πρίσμα αυτό, πρέπει ακόμη να τονιστεί ότι, κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, η Επιτροπή παραδέχθηκε ότι το πλεονέκτημα στις σχέσεις μεταξύ ενός EPIC και των προμηθευτών του θα μπορούσε να αποκλειστεί εάν αποδεικνυόταν ότι ο οργανισμός αυτός πληρώνει τους προμηθευτές του τοις μετρητοίς, πράγμα το οποίο δεν αποδείχθηκε στην περίπτωση του IFPEN. Επιπλέον, από τη δικογραφία προκύπτει ότι, κατά την επίσημη διαδικασία εξετάσεως, η Επιτροπή ζήτησε να πληροφορηθεί ποιοι ήσαν, στην περίπτωση του IFPEN, οι όροι ρυθμίσεως του δανείου του έναντι των προμηθευτών (βλ. σκέψη 103 ανωτέρω). Πάντως, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι η αιτιολογία της προσβαλλομένης αποφάσεως δεν περιέχει συλλογισμό σχετικά με ζητήματα πιστώσεως, ο οποίος θα παρείχε, ίσως, τη δυνατότητα να εξεταστεί το ενδεχόμενο της εφαρμογής του τεκμηρίου που καθιερώθηκε με την απόφαση της 3ης Απριλίου 2014, La Poste (C-559/12 P, EU:C:2014:217), στις σχέσεις μεταξύ του IFPEN και των προμηθευτών του.

162 Δεύτερον, στηριζόμενη, ιδίως, στις αποφάσεις της 15ης Δεκεμβρίου 2005, Ιταλία κατά Επιτροπής (C-66/02, EU:C:2005:768, σκέψεις 91 και 92), της 6ης Σεπτεμβρίου 2006, Πορτογαλία κατά Επιτροπής (C-88/03, EU:C:2006:511, σκέψη 91), της 9ης Ιουνίου 2011, Comitato «Venezia vuole vivere» κ.λπ. κατά Επιτροπής (C-71/09 P, C-73/09 P και C-76/09 P, EU:C:2011:368, σκέψη 114), και της 12ης Σεπτεμβρίου 2007, Ιταλία κατά Επιτροπής (Τ-239/04 και Τ-323/04, EU:T:2007:260, σκέψεις 142 έως 144), η Επιτροπή υποστηρίζει ότι, όταν εξετάζει, όπως εν προκειμένω, ένα καθεστώς ενισχύσεων, δεν οφείλει να αποδείξει το υποστατό ή το εύρος του πλεονεκτήματος, αλλά μπορεί να περιοριστεί στη μελέτη των γενικών χαρακτηριστικών του επίμαχου καθεστώτος, προκειμένου να εξακριβώσει αν το καθεστώς αυτό περιέχει στοιχεία ενισχύσεως.

163 Ο IFPEN και η Γαλλική Δημοκρατία προβάλλουν το απαράδεκτο του επιχειρήματος αυτού, διατεινόμενοι ότι η προσβαλλομένη απόφαση δεν χαρακτηρίζει την επίμαχη εγγύηση ως καθεστώς ενισχύσεων.

164 Επιβάλλεται η διαπίστωση ότι η Επιτροπή δεν διευκρίνισε ρητώς αν η απόφασή της αφορούσε ατομική ενίσχυση ή καθεστώς ενισχύσεων. Πάντως, το επιχείρημα της Επιτροπής πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμο, χωρίς να είναι απαραίτητο να κριθεί το παραδεκτό του.

165 Συναφώς, πρέπει να υπομνησθεί, κατ' αρχάς, ότι, κατά το άρθρο 1, στοιχείο δ', του κανονισμού (ΕΚ) 659/1999 του Συμβουλίου, της 22ας Μαρτίου 1999, για τη θέσπιση λεπτομερών κανόνων εφαρμογής του άρθρου [108 ΣΛΕΕ] (ΕΕ 1999, L 83, σ. 1), ο οποίος αντικαταστάθηκε, με ισχύ από 14 Οκτωβρίου 2015, από τον κανονισμό (ΕΕ) 2015/1589 του Συμβουλίου, της 13ης Ιουλίου 2015, περί λεπτομερών κανόνων για την εφαρμογή του άρθρου 108 [ΣΛΕΕ] (ΕΕ 2015, L 248, σ. 9), το καθεστώς ενισχύσεων

ορίζεται, αφενός, ως κάθε πράξη βάσει της οποίας, χωρίς να απαιτούνται περαιτέρω μέτρα εκτέλεσης, μπορούν να χορηγούνται ατομικές ενισχύσεις σε επιχειρήσεις οι οποίες ορίζονται στην εν λόγω πράξη κατά τρόπο γενικό και αφηρημένο και, αφετέρου, ως κάθε πράξη βάσει της οποίας μπορεί να χορηγείται ενίσχυση μη συνδεόμενη με συγκεκριμένο σχέδιο σε μία ή περισσότερες επιχειρήσεις για αόριστο χρονικό διάστημα ή/και για απροσδιόριστο ποσό. Με το άρθρο 1, στοιχείο ε′, ο ίδιος κανονισμός ορίζει την ατομική ενίσχυση ως ενίσχυση η οποία δεν χορηγείται με βάση καθεστώς ενισχύσεων ή η οποία χορηγείται με βάση καθεστώς ενισχύσεων αλλά πρέπει να κοινοποιηθεί.

166 Στη συνέχεια, πρέπει να υπομνησθεί ότι ο κανονισμός 659/1999 διακρίνει τις ατομικές ενισχύσεις και τα καθεστώτα ενισχύσεων σε υφιστάμενες ενισχύσεις και σε νέες ενισχύσεις. Κατά το άρθρο 1, στοιχείο β′, συνιστούν υφιστάμενες ενισχύσεις, κατ' ουσίαν, οι ενισχύσεις οι οποίες έχουν ήδη αποτελέσει το αντικείμενο εξετάσεως της Επιτροπής ή θεωρούνται ότι έχουν αποτελέσει το αντικείμενο τέτοιας εξετάσεως ή οι ενισχύσεις οι οποίες είχαν τεθεί σε εφαρμογή εντός των κρατών μελών της Ένωσης πριν την προσχώρησή τους σε αυτή και εξακολουθούν να ισχύουν μετά την εν λόγω προσχώρηση. Οι νέες ενισχύσεις ορίζονται κατά τρόπο αποφατικό, ως κάθε ενίσχυση, δηλαδή κάθε καθεστώς ενισχύσεων και κάθε ατομική ενίσχυση, που δεν αποτελεί υφιστάμενη ενίσχυση, περιλαμβανομένων και των μεταβολών υφιστάμενων ενισχύσεων.

167 Τέλος, πρέπει να υπομνησθεί ότι, με το άρθρο 2, παράγραφος 1, ο κανονισμός 659/1999 καθιερώνει καταρχήν υποχρέωση κοινοποιήσεως Συγκεκριμένα, ως «ενίσχυση που πρέπει να κοινοποιηθεί» υπό την έννοια του άρθρου 1, στοιχείο ε′, του κανονισμού 659/1999 (βλ. σκέψη 165 ανωτέρω), πρέπει να θεωρηθεί κάθε νέα ενίσχυση. Άλλωστε, μια ενίσχυση η οποία τέθηκε σε ισχύ κατά παράβαση της υποχρεώσεως κοινοποιήσεως θεωρείται ως παράνομη ενίσχυση, που ορίζεται στο άρθρο 1, στοιχείο στ′, του κανονισμού 659/1999.

168 Υπό το πρίσμα των διατάξεων αυτών, στο μέτρο που η εγγύηση η οποία συνδέεται με το καθεστώς του EPIC μπορεί να θεωρηθεί ως κρατική ενίσχυση υπό την έννοια του άρθρου 107, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ, πρέπει να χαρακτηρισθεί ως καθεστώς ενισχύσεων υπό την έννοια της δεύτερης προτάσεως του άρθρου 1, στοιχείο δ′, του κανονισμού 659/1999.

169 Πάντως, αφενός, το μέτρο που εξετάζεται με την προσβαλλόμενη απόφαση δεν είναι η εγγύηση που συνδέεται με το καθεστώς του EPIC γενικώς, αλλά η μετατροπή του IFPEN σε EPIC, η οποία συνεπάγεται τη χορήγηση στην επιχείρηση αυτή της κρατικής εγγυήσεως που συνδέεται με το καθεστώς αυτό.

170 Αφετέρου, η μετατροπή αυτή δημιουργεί νέα πραγματική κατάσταση, στο πλαίσιο της οποίας ο IFPEN καθίσταται δικαιούχος κρατικής εγγυήσεως, σχετιζόμενης με το νέο καθεστώς του, η οποία μπορεί να καταλήξει στη χορήγηση στον IFPEN πλεονεκτήματος δυνάμενου να χαρακτηρισθεί ως κρατική ενίσχυση υπό την έννοια του άρθρου 107, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ. Η νέα αυτή κατάσταση εμπίπτει στην υποχρέωση κοινοποιήσεως του άρθρου 2, παράγραφος 1, του κανονισμού 659/1999.

171 Η ανάλυση που εκτέθηκε στις σκέψεις 169 και 170 ανωτέρω αντιστοιχεί, ιδίως, στις αιτιολογικές σκέψεις 256 έως 259 της προσβαλλομένης αποφάσεως, με τις οποίες η Επιτροπή διαπίστωσε ότι η μετατροπή του IFPEN σε EPIC συνιστούσε νέα ενίσχυση υπό την έννοια του άρθρου 1, στοιχείο γ′, του κανονισμού 659/1999, υποκείμενη στην υποχρέωση κοινοποιήσεως. Θεώρησε επίσης ότι, στο μέτρο που η αλλαγή καθεστώτος του IFPEN δεν της κοινοποιήθηκε επισήμως, αλλά απλώς επισημάνθηκε παρεμπιπτόντως στο πλαίσιο άλλης διαδικασίας, οι γαλλικές αρχές δεν είχαν τηρήσει την υποχρέωση αυτή και η μετατροπή του IFPEN σε EPIC συνιστούσε παράνομη ενίσχυση.

172 Υπό το πρίσμα των προεκτεθέντων, πρέπει να θεωρηθεί ότι, στο μέτρο που η μετατροπή του IFPEN σε EPIC μπορεί να χαρακτηρισθεί ως κρατική ενίσχυση, συνιστά ενίσχυση χορηγηθείσα επί τη βάσει καθεστώτος ενισχύσεων, η οποία πρέπει να κοινοποιηθεί, δηλαδή ατομική ενίσχυση υπό την έννοια του άρθρου 1, στοιχείο ε′, του κανονισμού 659/1999.

173 Επομένως, κακώς η Επιτροπή χαρακτηρίζει, με το υπόμνημα αντικρούσεως, το μέτρο αυτό ως καθεστώς ενισχύσεων. Ομοίως, αβασίμως η Επιτροπή υποστηρίζει, επί τη βάσει της νομολογίας την οποία επικαλείται στη σκέψη 162 ανωτέρω, σχετικά με τα γενικά καθεστώτα ενισχύσεων τα οποία αφορά το πρώτο σκέλος του άρθρου 1, στοιχείο δ', του κανονισμού 659/1999, ότι, εφόσον η μετατροπή του IFPEN σε EPIC συνιστά καθεστώς, για να έχει τη δυνατότητα να την χαρακτηρίσει ως κρατική ενίσχυση υπό την έννοια του άρθρου 107, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ, δεν χρειάζεται να αποδείξει το υποστατό ή το εύρος του πλεονεκτήματος που ο IFPEN αποκόμισε από την εγγύηση η οποία συνδέεται με το καθεστώς του EPIC, αλλά μπορεί να αρκεστεί στην ανάλυση των γενικών χαρακτηριστικών της εγγυήσεως αυτής.

174 Τρίτον, εμμένοντας στην ανάγκη διακρίσεως μεταξύ της αποδείξεως της υπάρξεως πλεονεκτήματος και του υπολογισμού του πλεονεκτήματος αυτού, η Επιτροπή διατείνεται ότι, με την προσβαλλομένη απόφαση, προέβη στην εκτίμηση μιας «αγοραίας αξίας» της εγγυήσεως που χορηγήθηκε στον IFPEN, όχι για να αποδείξει την ύπαρξη του πλεονεκτήματος, η οποία έχει ήδη αποδειχθεί, αλλά για να επιχειρήσει να το υπολογίσει, προκειμένου να εκτιμήσει τη συμβατότητά του προς την εσωτερική αγορά. Η προσέγγιση που υιοθετείται με την προσβαλλόμενη απόφαση συνίσταται έτσι στο να δοθεί η κατά το δυνατόν ακριβέστερη εικόνα των αποτελεσμάτων που η επίμαχη κρατική εγγύηση ήδη παρήγαγε τόσο στις κεφαλαιαγορές όσο και στις σχέσεις με άλλους πιστωτές του IFPEN, δια της εκτιμήσεως «του κόστους της κάλυψης του ισοδύναμου κινδύνου» με αυτόν που αντιστοιχεί σε αθέτηση πληρωμής δανειολήπτη.

175 Κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, η Επιτροπή υποστήριξε ότι προέβη στην εκτίμηση αυτή επί τη βάσει των διαθεσίμων εργαλείων συγκρίσεως, όπως είναι, όσον αφορά τις σχέσεις του IFPEN με τους προμηθευτές, οι συμβάσεις πρακτορείας επιχειρηματικών απαιτήσεων και, όσον αφορά τις σχέσεις με τους πελάτες, η προσφυγή στην εγγύηση εκτελέσεως της συμβάσεως, προκειμένου να είναι δυνατή η διαπίστωση της συμβατότητας της επίμαχης εγγυήσεως. Κατά την Επιτροπή, εάν υφίσταται απεριόριστη εγγύηση της οποίας η αξία δεν μπορεί να μετρηθεί, δεν έχει άλλη επιλογή από το να χαρακτηρίσει την εγγύηση αυτή ως ενίσχυση ασυμβίβαστη προς την εσωτερική αγορά.

176 Πρέπει να επισημανθεί συναφώς ότι η Επιτροπή δεν διευκρινίζει τι εννοεί με τις φράσεις «πλεονέκτημα που έχει ήδη αποδειχθεί» και «αποτελέσματα που η επίμαχη κρατική εγγύηση ήδη παρήγαγε». Φαίνεται, πάντως, ότι πρόκειται για πλεονέκτημα διαφορετικό σε σχέση με αυτό του οποίου η ύπαρξη διαπιστώθηκε με τις αιτιολογικές σκέψεις 214 και 236 της προσβαλλομένης αποφάσεως. Συγκεκριμένα, με το επιχείρημά της, η Επιτροπή φαίνεται να υποστηρίζει ότι το πλεονέκτημα που αποκόμισε ο IFPEN από την εγγύηση που είναι σύμφυτη με το καθεστώς του ως EPIC οφειλόταν στην ίδια τη χαριστική αιτία της εγγυήσεως αυτής και ότι αυτό που η Επιτροπή επιχείρησε να αποδείξει, εκτιμώντας την «αγοραία αξία» της εγγυήσεως αυτής, ήταν το ποσό του ασφαλίστρου που ο IFPEN θα έπρεπε να καταβάλει στο Δημόσιο.

177 Το επιχείρημα αυτό δεν μπορεί να ευδοκιμήσει, αφενός, στο μέτρο που αντικρούεται από το ίδιο το κείμενο της προσβαλλομένης αποφάσεως, ιδίως από τις αιτιολογικές σκέψεις 214 και 236, με τις οποίες η Επιτροπή ορίζει το πραγματικό οικονομικό πλεονέκτημα το οποίο φέρεται ότι αποκόμισε ο IFPEN στις σχέσεις του με τους προμηθευτές του και τους πελάτες του.

178 Επιπλέον, από τις αιτιολογικές σκέψεις 192, 193 και 194 της προσβαλλομένης αποφάσεως προκύπτει ότι, αντιθέτως προς ό,τι υποστηρίζει με το υπόμνημα αντικρούσεως, με την προσβαλλόμενη απόφαση, ειδικότερα με το κεφάλαιο 7.1.4, που φέρει τον τίτλο «Ύπαρξη επιλεκτικού προνομίου για τον όμιλο [IFPEN]», η Επιτροπή επιχείρησε πράγματι να αποδείξει και να υπολογίσει το πλεονέκτημα υπέρ του IFPEN στις σχέσεις του με τους πιστωτές του, εν προκειμένω τους τραπεζικούς και χρηματοπιστωτικούς οργανισμούς, τους προμηθευτές του και τους πελάτες του, οι οποίοι μπορούν να επικαλεστούν την κρατική εγγύηση σε περίπτωση αθετήσεως των υποχρεώσεών του και όχι στην εκτίμηση της αγοραίας αξίας της εγγυήσεως που χορηγήθηκε εκ χαριστικής αιτίας στον IFPEN ή του ποσού του ασφαλίστρου που θα έπρεπε να καταβάλει στο Δημόσιο για την εγγύηση αυτή. Επομένως, το επιχείρημα το οποίο ανέπτυξε η Επιτροπή στα υπομνήματα που κατέθεσε στο Γενικό Δικαστήριο

και το οποίο παρουσιάζει έλλειψη συνοχής σε σχέση με την αιτιολογία της προσβαλλομένης αποφάσεως, ενισχύει περαιτέρω τη σύγχυση ως προς τη μεθοδολογία την οποία επέλεξε η Επιτροπή για να αποδείξει την ύπαρξη οικονομικού πλεονεκτήματος το οποίο ο IFPEN αποκόμισε από την επίμαχη εγγύηση.

179 Αφετέρου, όπως προκύπτει από τη σκέψη 129 ανωτέρω, το επιχείρημα αυτό είναι επίσης νομικώς εσφαλμένο, καθόσον στηρίζεται στη διαπίστωση ότι η επίμαχη εγγύηση συνιστά κατ' ανάγκη κρατική ενίσχυση, για τον λόγο και μόνον ότι παρέχεται δωρεάν, και ότι δεν υπάρχει ανάγκη εξετασθεί η επιρροή της εγγυήσεως αυτής στις σχέσεις που τη στηρίζουν.

180 Ούτε το επιχείρημα που προέβαλε η Επιτροπή κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση πείθει το Γενικό Δικαστήριο, στο μέτρο που συνοψίζεται στην προδήλως εσφαλμένη διαπίστωση ότι η Επιτροπή θα μπορούσε να αποφανθεί επί του συμβατού χαρακτήρα ενός μέτρου πριν ακόμη αποδείξει ότι αποτελεί ενίσχυση.

181 Από το σύνολο των προηγουμένων σκέψεων προκύπτει ότι, όσον αφορά την ύπαρξη πλεονεκτήματος, το οποίο ο IFPEN αποκόμισε από την επίμαχη εγγύηση στις σχέσεις του με τους προμηθευτές, η Επιτροπή δεν ανταποκρίθηκε στους κανόνες που διέπουν το βάρος αποδείξεως, όπως αυτό ορίσθηκε από τη νομολογία που παρατέθηκε στη σκέψη 71 ανωτέρω. Όσον αφορά την ύπαρξη του πλεονεκτήματος αυτού στις σχέσεις μεταξύ του IFPEN και των πελατών του, η Επιτροπή δεν ανταποκρίθηκε ούτε στο βάρος αποδείξεως ούτε στην υποχρέωσή της, όπως αυτή ερμηνεύεται από την παρατεθείσα στη σκέψη 130 ανωτέρω νομολογία.

Επί του πλεονεκτήματος όσον αφορά τις σχέσεις του IFPEN με τους τραπεζικούς και χρηματοπιστωτικούς οργανισμούς

182 Όπως επισημάνθηκε στη σκέψη 79 ανωτέρω, όσον αφορά τις σχέσεις με τους τραπεζικούς και χρηματοπιστωτικούς οργανισμούς, η Επιτροπή κατέληξε στο συμπέρασμα ότι, κατά το διάστημα από το 2006 έως το 2010, ο IFPEN δεν αποκόμισε πραγματικό οικονομικό όφελος από το καθεστώς του ως EPIC. Με άλλα λόγια, κατά την Επιτροπή, το δυνητικό πλεονέκτημα που η επιχείρηση θα μπορούσε να αποκομίσει από την απεριόριστη εγγύηση υπό τη μορφή ευνοϊκότερου επιτοκίου δανεισμού σε σχέση με τους όρους της αγοράς δεν εφαρμόστηκε στην πράξη κατά την εξεταζόμενη περίοδο (αιτιολογική σκέψη 199 της προσβαλλομένης αποφάσεως).

183 Πάντως, κατά την Επιτροπή, το συμπέρασμα αυτό ίσχυε μόνο για το παρελθόν, στο μέτρο που δεν μπορούσε να προδικάσει τις μελλοντικές συμπεριφορές των παραγόντων της αγοράς ούτε την αλλαγή του τρόπου με τον οποίο θα προσλαμβάνουν την επίπτωση της κρατικής εγγυήσεως στον κίνδυνο αθετήσεως εκ μέρους του IFPEN. Για τον λόγο αυτόν, επέβαλε στη Γαλλική Δημοκρατία την υποχρέωση να της διαβιβάζει, στο πλαίσιο των ετήσιων εκθέσεων, στοιχεία σχετικά με το επίπεδο και τους όρους δανεισμού του IFPEN και να προσκομίζουν απόδειξη ότι τα δάνεια αυτά είναι σύμφωνα με τους όρους της αγοράς (αιτιολογική σκέψη 200 της προσβαλλομένης αποφάσεως).

184 Κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, η Επιτροπή υποστήριξε ότι το ενδεχόμενο να δημιουργήσει η επίμαχη εγγύηση πλεονέκτημα στις σχέσεις μεταξύ του IFPEN και των θεσμικών πιστωτών του απορρέει από ένα άρθρο του καταστατικού του IFPEN που τον εξουσιοδοτεί να συνομολογεί δάνεια. Εφόσον, κατά τον χρόνο εκδόσεως της προσβαλλομένης αποφάσεως, το άρθρο αυτό εξακολουθούσε να υπάρχει στο καταστατικό του IFPEN, δεν μπορούσε να αποκλειστεί η εμφάνιση πλεονεκτήματος στο μέλλον.

185 Με το πρώτο σκέλος του τρίτου λόγου ακυρώσεως στην υπόθεση Τ-479/11, η Γαλλική Δημοκρατία αμφισβητεί το ενδεχόμενο να προκύψει στο μέλλον πλεονέκτημα για τον IFPEN, το οποίο απορρέει από την κρατική εγγύηση. Κατά συνέπεια, εκτιμά ότι η υποχρέωση διαβιβάσεως στην Επιτροπή των στοιχείων σχετικά με το επίπεδο και τους όρους δανεισμού του IFPEN δεν είναι δικαιολογημένη.

186 Κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, οι προσφεύγοντες υποστήριξαν επίσης ότι, δυνάμει της εφαρμοστέας νομοθεσίας, δηλαδή του άρθρου 12 του νόμου 2010/1645, της 28ης Δεκεμβρίου 2010, de programmation des finances publiques pour les années 2011 à 2014 (για τον προγραμματισμό των δημόσιων οικονομικών για την περίοδο 2011-2014, JORF της 29ης Δεκεμβρίου 2010, σ. 22868), ο IFPEN δεν μπορεί να συνάψει με πιστωτικό ίδρυμα δάνειο διάρκειας μεγαλύτερης των δώδεκα μηνών. Η Επιτροπή προέβαλε ένσταση απαραδέκτου του επιχειρήματος αυτού, υποστηρίζοντας ότι οι γαλλικές αρχές δεν επικαλέστηκαν το κείμενο του ως άνω νόμου κατά την επίσημη διαδικασία εξετάσεως.

187 Εν προκειμένω, δεν αμφισβητείται από τους διαδίκους, αφενός, ότι, όσον αφορά τις σχέσεις μεταξύ του IFPEN και των τραπεζικών και χρηματοπιστωτικών οργανισμών οι οποίοι του χορηγούν δάνεια, η Επιτροπή μπορεί να επικαλεστεί το τεκμήριο που καθιερώθηκε με την απόφαση της 3ης Απριλίου 2014, La Poste (C-559/12 P, EU:C:2014:217, σκέψεις 98 και 99), κατά το οποίο η έμμεση και απεριόριστη εγγύηση του κράτους που είναι σύμφυτη με το καθεστώς του EPIC έχει ως συνέπεια τη βελτίωση της οικονομικής θέσεως της δικαιούχους επιχειρήσεως, μέσω της μειώσεως των επιβαρύνσεων που φυσιολογικώς βαρύνουν τον προϋπολογισμό της.

188 Αφετέρου, είναι σαφές ότι, στην περίπτωση του IFPEN, το μαχητό τεκμήριο υπό την έννοια της αποφάσεως της 3ης Απριλίου 2014, La Poste (C-559/12 P, EU:C:2014:217), ανατράπηκε.

189 Συγκεκριμένα, με την προσβαλλόμενη απόφαση, η Επιτροπή διαπίστωσε ότι από τη μετατροπή του IFPEN σε EPIC, τον Ιούλιο του 2006, μέχρι τη λήξη της περιόδου που εξετάζεται με την προσβαλλόμενη απόφαση, δηλαδή το τέλος του 2010, ο IFPEN δεν αποκόμισε από το καθεστώς του ως EPIC κανένα πραγματικό πλεονέκτημα υπό τη μορφή ευνοϊκότερων όρων δανεισμού που θα του χορηγούσαν οι τραπεζικοί και χρηματοπιστωτικοί οργανισμοί. Συναφώς, η Επιτροπή διαπίστωσε ότι, όσον αφορά τις λήξεις οφειλών μετά από ένα έτος, ο IFPEN δεν προσέφυγε σε δανεισμό από πιστωτικά ιδρύματα μετά τη μεταβολή του καθεστώτος του, δηλαδή μέχρι το τέλος του 2009. Το 2009, η Επιτροπή εντόπισε ένα μόνο δάνειο διάρκειας μικρότερης ενός έτους, για ασήμαντο ποσό, με επιτόκιο υψηλότερο από το επιτόκιο παρεμφερούς δανείου που συνήψε ο IFPEN το 2005, δηλαδή όταν δεν καλυπτόταν ακόμη από την κρατική εγγύηση. Όσον αφορά το έτος 2010, η Επιτροπή διαπίστωσε ότι ο IFPEN είχε λάβει τέσσερις πιστωτικές διευκολύνσεις, των οποίων οι προϋποθέσεις ήσαν ισοδύναμες προς αυτές τις οποίες διαπραγματεύθηκε ο δημόσιος οργανισμός IFPEN πριν την μεταβολή του καθεστώτος του το 2006 (αιτιολογικές σκέψεις 196 έως 198).

190 Επομένως, από την εξέταση της Επιτροπής προκύπτει ότι η μετατροπή του IFPEN σε EPIC δεν είχε καμία συνέπεια για τις σχέσεις του με τους τραπεζικούς και χρηματοπιστωτικούς οργανισμούς για το χρονικό διάστημα που υπήχθη στην εν λόγω εξέταση.

191 Κατά συνέπεια, εφόσον, στο πλαίσιο των σχέσεων μεταξύ του IFPEN και των τραπεζικών και χρηματοπιστωτικών οργανισμών κατά το διάστημα μεταξύ του 2006 και του 2010, η έμμεση και απεριόριστη κρατική εγγύηση που είναι σύμφυτη προς το καθεστώς του IFPEN ως EPIC δεν εξασφάλισε πλεονέκτημα προς αποκλειστικό όφελος της επιχειρήσεως αυτής, δεν μπορεί να χαρακτηρισθεί ως κρατική ενίσχυση υπό την έννοια του άρθρου 107, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ.

192 Εφόσον δεν διαπιστώθηκε η ύπαρξη κρατικής ενισχύσεως, ουδόλως δικαιολογείται η επιβολή στη Γαλλική Δημοκρατία της υποχρεώσεως διαβιβάσεως στην Επιτροπή των στοιχείων σχετικά με το επίπεδο και τους όρους δανεισμού του IFPEN ή προσκομίσεως της αποδείξεως ότι οι εν λόγω όροι συνάδουν προς τους όρους της αγοράς.

193 Όσον αφορά τη δυνατότητα της Επιτροπής να επικαλεστεί το μαχητό τεκμήριο υπό την έννοια της αποφάσεως της 3ης Απριλίου 2014, La Poste (C-559/12 P, EU:C:2014:217), για να θεωρήσει ότι η επίμαχη εγγύηση συνιστά κρατική ενίσχυση υπό την έννοια του άρθρου 107, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ υπέρ του IFPEN, καθόσον μπορεί να του παράσχει πλεονέκτημα στο μέλλον, πράγμα που θα δικαιολογούσε την επιβολή στη Γαλλική Δημοκρατία της υποχρεώσεως να διαβιβάσει στην Επιτροπή

στοιχεία σχετικά με το επίπεδο και τους όρους δανεισμού του IFPEN και να προσκομίσει αποδείξεις ότι οι εν λόγω όροι συνάδουν προς τους όρους της αγοράς, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι, εφόσον ανετράπη, ένα μαχητό τεκμήριο, όπως το τεκμήριο που καθιερώθηκε με την απόφαση της 3ης Απριλίου 2014, La Poste (C-559/12 P, EU:C:2014:217), δεν μπορεί να προβληθεί εκ νέου χωρίς ουσιώδη μεταβολή των συνθηκών υπό τις οποίες ανετράπη.

194 Εν προκειμένω, από τη δικογραφία προκύπτει ότι, κατά την Επιτροπή, το ενδεχόμενο να δημιουργήσει η επίμαχη εγγύηση πλεονέκτημα υπέρ του IFPEN οφειλόταν στο γεγονός ότι ο οργανισμός αυτός μπορούσε να προσφύγει στην αγορά πιστώσεων και να συνάψει δάνεια για τη χρηματοδότησή του. Η εν λόγω δυνατότητα συνάψεως δανείων δικαιολογεί ακριβώς την εφαρμογή του τεκμηρίου της υπάρξεως πλεονεκτήματος.

195 Πάντως, η εξαντλητική εξέταση των όρων των δανείων που συνήφθησαν ή προτάθηκαν στον IFPEN κατέδειξε, αφενός, ότι κατά τη διάρκεια του εξεταζόμενου διαστήματος, ο δανεισμός του οργανισμού αυτού ήταν σχεδόν μηδενικός, καθώς συνήψε ένα μόνο δάνειο μικρής διάρκειας και για ασήμαντο ποσό. Αφετέρου, όπως προκύπτει από τις αιτιολογικές σκέψεις 197 και 198 της προσβαλλομένης αποφάσεως, τόσο οι όροι του δανείου αυτού όσο και οι όροι των πιστωτικών διευκολύνσεων που προσφέρθηκαν στον IFPEN αντικατόπτριζαν τους όρους της αγοράς, πράγμα που καταδεικνύει ότι η μετατροπή του σε EPIC δεν έχει καμία συνέπεια στις σχέσεις του με τους τραπεζικούς και χρηματοπιστωτικούς οργανισμούς. Υπό τις συνθήκες αυτές, η Επιτροπή δεν μπορεί να επικαλεστεί την απλή δυνατότητα δανεισμού που προβλέπει το καταστατικό για να θεωρήσει ότι το μελλοντικό πλεονέκτημα για τον IFPEN μπορεί να αποδειχθεί μέσω του τεκμηρίου.

196 Από τα προεκτεθέντα προκύπτει –και ενώ παρέλκει η εκτίμηση του παραδεκτού του επιχειρήματος το οποίο προέβαλαν οι προσφεύγοντες κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση και αντλείται από τη νόμιμη απαγόρευση δανεισμού που επιβάλλεται στον IFPEN– ότι, επιβάλλοντας στη Γαλλική Δημοκρατία την υποχρέωση να της διαβιβάσει στοιχεία σχετικά με το επίπεδο και τους όρους δανεισμού του IFPEN ή να προσκομίσει αποδείξεις ότι οι εν λόγω όροι συνάδουν προς τους όρους της αγοράς, η Επιτροπή παρέβη το άρθρο 107, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ.

197 Από το σύνολο των προηγουμένων σκέψεων προκύπτει ότι, με την προσβαλλόμενη απόφαση, η Επιτροπή δεν μπόρεσε να αποδείξει την ύπαρξη πλεονεκτήματος το οποίο ο IFPEN αποκόμισε από την κρατική εγγύηση που συνδέεται με το καθεστώς του ως EPIC. Αφενός, όσον αφορά τις σχέσεις του IFPEN με τους τραπεζικούς και χρηματοπιστωτικούς οργανισμούς, ρητώς απέκλεισε την ύπαρξη πραγματικού πλεονεκτήματος κατά το διάστημα από τη μετατροπή της επιχειρήσεως αυτής σε EPIC μέχρι το 2010 και, υπό τις συγκεκριμένες συνθήκες, δεν μπορεί να επικαλεστεί το τεκμήριο που καθιέρωσε το Δικαστήριο με την απόφαση της 3ης Απριλίου 2014, La Poste (C-559/12 P, EU:C:2014:217), για να αποδείξει την ύπαρξη του πλεονεκτήματος αυτού στο μέλλον. Αφετέρου, όσον αφορά τις σχέσεις μεταξύ του IFPEN και των προμηθευτών και των πελατών, από τις διαπιστώσεις που εκτίθενται στις σκέψεις 95 έως 131 ανωτέρω προκύπτει ότι η επίμαχη εγγύηση δεν είναι ικανή να παράσχει στον IFPEN το πλεονέκτημα που η Επιτροπή προσδιόρισε με τις αιτιολογικές σκέψεις 214 και 236 της προσβαλλομένης αποφάσεως.

198 Επομένως, πρέπει να γίνει δεκτό το πρώτο σκέλος του δεύτερου λόγου και ο τέταρτος λόγος της προσφυγής στην υπόθεση Τ-157/12, καθώς και το δεύτερο σκέλος του πρώτου λόγου και το πρώτο σκέλος του τρίτου λόγου στην υπόθεση Τ-479/11, καθόσον αφορούν την ύπαρξη του πλεονεκτήματος που γεννήθηκε για τον IFPEN, λόγω της επίμαχης εγγυήσεως, και, ενώ παρέλκει η εξέταση των άλλων λόγων και επιχειρημάτων που προσβάλλουν οι προσφεύγοντες, να διαπιστωθεί ότι κακώς η Επιτροπή χαρακτήρισε την εν λόγω εγγύηση ως κρατική εγγύηση υπό την έννοια του άρθρου 107, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ.

Επί της εκτάσεως της ακυρώσεως

199 Από το συμπέρασμα που διατυπώθηκε στη σκέψη 198 ανωτέρω προκύπτει ότι πρέπει να ακυρωθεί η προσβαλλόμενη απόφαση. Πάντως, δεδομένης της πολυπλοκότητας του διατακτικού της προσβαλλομένης αποφάσεως, πρέπει να εξετασθεί το εύρος της εν λόγω ακυρώσεως.

200 Κατ' αρχάς, με το άρθρο 1, παράγραφος 1, της προσβαλλομένης αποφάσεως, η Επιτροπή διαπίστωσε ότι η απόδοση του καθεστώτος του EPIC στον IFPEN παρέχει σε αυτόν απεριόριστη δημόσια εγγύηση για το σύνολο των δραστηριοτήτων του. Στη συνέχεια, με το άρθρο 1, παράγραφος 2, της προσβαλλομένης αποφάσεως, αντλώντας τις συνέπειες των παρατηρήσεων που εξέθεσε στην αιτιολογική σκέψη 190 της αποφάσεώς της, η Επιτροπή έκρινε ότι η κάλυψη από την εγγύηση αυτή των δραστηριοτήτων μη οικονομικού χαρακτήρα του IFPEN δεν αποτελούσε κρατική ενίσχυση υπό την έννοια του άρθρου 107, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ.

201 Τέλος, οι λοιπές διατάξεις του διατακτικού της προσβαλλομένης αποφάσεως αναφέρονται στα συμπεράσματα της Επιτροπής ως προς την κάλυψη, με την επίμαχη εγγύηση, των οικονομικών δραστηριοτήτων του IFPEN, δηλαδή, αφενός, των δραστηριοτήτων μεταφοράς τεχνολογίας στους τομείς αποκλειστικής δραστηριότητας των θυγατρικών εταιριών Axens, Prosernat και Beicip-Franlab και, αφετέρου, των υπηρεσιών έρευνας επί συμβάσει και άλλων παρεχομένων υπηρεσιών για λογαριασμό τρίτων και για τον λογαριασμό των θυγατρικών. Η Επιτροπή θεώρησε ότι η κάλυψη των δραστηριοτήτων αυτών από την επίμαχη εγγύηση συνιστούσε κρατική ενίσχυση υπό την έννοια του άρθρου 107, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ (άρθρο 1, παράγραφοι 4 και 5, της προσβαλλομένης αποφάσεως), κατ' αποκλεισμό της δραστηριότητας μεταφοράς τεχνολογιών βάσει της συμβάσεως που συνήφθη μεταξύ του IFPEN και της Beicip-Franlab (άρθρο 1, παράγραφος 3, της προσβαλλομένης αποφάσεως). Από την αιτιολογία της προσβαλλομένης αποφάσεως, ιδίως από τις αιτιολογικές σκέψεις 243, 247 και 250, προκύπτει ότι ο αποκλεισμός αυτός οφείλεται, κατ' ουσίαν, στο γεγονός ότι η φύση των σχέσεων μεταξύ του IFPEN και της Beicip-Franlab εμπόδιζε ενδεχόμενη μεταβίβαση του πλεονεκτήματος που αποκόμισε ο IFPEN από την επίμαχη εγγύηση στην εν λόγω θυγατρική εταιρία.

202 Όσον αφορά τις δραστηριότητες σε σχέση με τις οποίες η Επιτροπή διαπίστωσε την ύπαρξη κρατικής ενισχύσεως, τα άρθρα 4 έως 12 της προσβαλλομένης αποφάσεως απαριθμούν, κατ' ουσία, σειρά προϋποθέσεων που η Γαλλική Δημοκρατία και ο IFPEN πρέπει να πληρούν ώστε η κρατική ενίσχυση να μπορεί να θεωρηθεί συμβατή με την εσωτερική αγορά. Όσον αφορά τη δραστηριότητα μεταφοράς τεχνολογιών, βάσει της συμβάσεως μεταξύ του IFPEN και της Beicip-Franlab, το άρθρο 2 της προσβαλλομένης αποφάσεως υποχρεώνει τη Γαλλική Δημοκρατία να κοινοποιεί στην Επιτροπή τις τροποποιήσεις της συμβάσεως αυτής, εκτός εάν αυτές αποκλείουν την ύπαρξη κρατικής ενισχύσεως.

203 Με τα δικόγραφα των προσφυγών, ο IFPEN και η Γαλλική Δημοκρατία ζητούν την ακύρωση της προσβαλλομένης αποφάσεως στο σύνολό της.

204 Πάντως, με τα από 5 Μαΐου 2014 έγγραφά τους, μνεία των οποίων γίνεται στη σκέψη 36 ανωτέρω και με τα οποία διατύπωσαν τις απόψεις τους όσον αφορά τις συνέπειες που πρέπει να αντληθούν από την απόφαση της 3ης Απριλίου 2014, La Poste (C-559/12 P, EU:C:2014:217), οι προσφεύγοντες παραιτήθηκαν από τους λόγους που ανάγονται στην ύπαρξη έμμεσης και απεριόριστης κρατικής εγγυήσεως, σύμφυτης με την έννοια του EPIC (βλ. σκέψεις 36 και 54 ανωτέρω).

205 Επιπλέον, οι λόγοι τους οποίους οι προσφεύγοντες προβάλλουν με τα δικόγραφα των προσφυγών τους τείνουν μόνο στην ακύρωση της προσβαλλομένης αποφάσεως, αφενός, καθόσον με αυτή διαπιστώνεται ότι η κάλυψη με την επίμαχη εγγύηση των οικονομικών δραστηριοτήτων του IFPEN συνιστά κρατική ενίσχυση, η οποία μεταβιβάσθηκε και στις θυγατρικές εταιρίες του IFPEN, και, αφετέρου, καθόσον αντλούνται οι συνέπειες της διαπιστώσεως αυτής, δια της επιβολής, στη Γαλλική Δημοκρατία και στον IFPEN, πλειόνων υποχρεώσεων κοινοποιήσεως (βλ. σκέψεις 43, 45 και 48 έως 51 ανωτέρω).

206 Λαμβανομένων υπόψη των προεκτεθέντων καθώς και του αποτελέσματος της εξετάσεως των υπό κρίση προσφυγών, πρέπει να ακυρωθεί η προσβαλλομένη απόφαση, καθόσον αυτή χαρακτηρίζει την απορρέουσα από το καθεστώς του IFPEN ως EPIC εγγύηση ως κρατική ενίσχυση υπό την έννοια του άρθρου 107, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ, καθώς και καθόσον προσδιορίζει τις συνέπειες του χαρακτηρισμού αυτού, οι δε προσφυγές πρέπει να απορριφθούν κατά τα λοιπά.

Επί των δικαστικών εξόδων

207 Κατά το άρθρο 134, παράγραφος 1, του Κανονισμού Διαδικασίας του Γενικού Δικαστηρίου, ο ηττηθείς διάδικος καταδικάζεται στα δικαστικά έξοδα, εφόσον υπάρχει σχετικό αίτημα του νικήσαντος διαδίκου. Κατά την παράγραφο 3 του ιδίου αυτού άρθρου, σε περίπτωση μερικής ήττας των διαδίκων, κάθε διάδικος φέρει τα δικαστικά του έξοδα. Πάντως, αν τούτο δικαιολογείται από τις περιστάσεις της συγκεκριμένης υποθέσεως, το Γενικό Δικαστήριο μπορεί να αποφασίσει ότι ένας διάδικος, πέραν των δικαστικών εξόδων του, φέρει και μέρος των εξόδων του αντιδίκου.

208 Εν προκειμένω, τόσο οι προσφεύγοντες όσο και η Επιτροπή ηττήθηκαν, εν μέρει, καθόσον το Γενικό Δικαστήριο ακυρώνει μερικώς την προσβαλλόμενη απόφαση και απορρίπτει την προσφυγή κατά τα λοιπά. Επομένως, η Επιτροπή θα φέρει τα δύο τρίτα των δικαστικών εξόδων της σε εκάστη των υποθέσεων καθώς και τα δύο τρίτα των δικαστικών εξόδων των προσφευγόντων στις δύο συνεκδικαζόμενες υποθέσεις. Η Γαλλική Δημοκρατία θα φέρει το ένα τρίτο των δικαστικών εξόδων της καθώς και το ένα τρίτο των εξόδων της Επιτροπής στην υπόθεση T-479/11. Ομοίως, ο IFPEN θα φέρει το ένα τρίτο των δικαστικών εξόδων του και το ένα τρίτο των εξόδων της Επιτροπής στην υπόθεση T-157/12.

Για τους λόγους αυτούς,

ΤΟ ΓΕΝΙΚΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (όγδοο τμήμα)

αποφασίζει:

1) Ακυρώνει το άρθρο 1, παράγραφοι 3 έως 5, καθώς και τα άρθρα 2 έως 12 της αποφάσεως 2012/26/ΕΕ της Επιτροπής, της 29ης Ιουνίου 2011, σχετικά με την κρατική ενίσχυση υπ' C 35/08 (πρώην NN 11/08) που χορήγησε η Γαλλία στον δημόσιο οργανισμό «Institut français du pétrole».

2) Απορρίπτει τις προσφυγές κατά τα λοιπά.

3) Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή φέρει τα δύο τρίτα των δικαστικών εξόδων της στις υποθέσεις T-479/11 και T-157/12 καθώς και τα δύο τρίτα των δικαστικών εξόδων της Γαλλικής Δημοκρατίας και του IFP Énergies nouvelles.

4) Η Γαλλική Δημοκρατία φέρει το εν τρίτον των δικαστικών εξόδων της καθώς και το εν τρίτον των δικαστικών εξόδων της Επιτροπής στην υπόθεση T-479/11.

5) Το IFP Énergies nouvelles φέρει το εν τρίτον των δικαστικών εξόδων του καθώς και το εν τρίτον των δικαστικών εξόδων της Επιτροπής στην υπόθεση T-157/12.

Γρατσίας Kancheva Wetter

Δημοσιεύθηκε σε δημόσια συνεδρίαση στο Λουξεμβούργο στις 26 Μαΐου 2016.

(υπογραφές)

Περιεχόμενα

Ιστορικό της διαφοράς 2

Διαδικασία και αιτήματα των διαδίκων 8

Σκεπτικό 9

Επί των λόγων που αντλούνται από παράβαση του άρθρου 107, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ και αφορούν την ύπαρξη και τον υπολογισμό του πλεονεκτήματος για τον IFPEN 11

Επί του πλεονεκτήματος όσον αφορά τις σχέσεις μεταξύ του IFPEN και των προμηθευτών και των πελατών του 12

Επί του πλεονεκτήματος όσον αφορά τις σχέσεις του IFPEN με τους τραπεζικούς και χρηματοπιστωτικούς οργανισμούς 33

Επί της εκτάσεως της ακυρώσεως 36

Επί των δικαστικών εξόδων 37